

william shakespeare

hamlet

vertaling jac van looij

1907

Personages

CLAUDIUS *koning van Denemarken*

HAMLET *zoon van de vorige en neef van de huidige koning*

HORATIO *vriend van Hamlet*

POLONIUS *raadsheer van de Kroon*

LAERTES *zijn zoon*

VOLTIMAND

CORNELIUS

ROSENCRANTZ *hovelingen*

GUILDENSTERN

OSRICK

EEN EDELMAN

EEN PRIESTER

MARCELLUS *officieren*

BERNARDO

FRANCISCO *een soldaat*

REYNALDO *dienaar van Polonius*

EEN KAPTEIN

ENGELSCHEN AFGEZANTEN

GEEST VAN HAMLET'S VADER

FORTINBRAS *prins van Noorwegen*

TONEELSPELERS

TWEE CLOWNS

GRAFMAKERS

GEERTRUIDE *koningin van Denemarken en
moeder van Hamlet*

OPHELIA *dochter van Polonius.*

HEEREN, DAMES, OFFICIEREN, SOLDATEN,
ZEELUI, BOODSCHAPPERS *en* GEVOLG

Het stuk speelt in Elseneur, behalve in het vierde toneel van het vierde bedrijf, waar het toneel een vlakte in Denemarken voorstelt.

EERSTE BEDRIJF

Tooneel I

Elseneur

Een terras voor het kasteel

Francisco, een schildwacht

Bernardo komt op om hem af te lossen

BERNARDO Wie daar?

FRANCISCO Neen, antwoord mij, halt, en ontdek u zelf.

BERNARDO Lang leev'de koning.

FRANCISCO Bernardo?

BERNARDO Dezelfde.

FRANCISCO Ge komt zeer prompt op tijd.

BERNARDO Het sloeg juist twaalf, ga naar je brits, Francisco.

FRANCISCO Dankbaar dat ge me aflost, 't is bitter koud,

En ik ben 't meer dan zat.

BERNARDO Hadt ge een kalme wacht?

FRANCISCO Geen muis verroerde.

BERNARDO Al wel, goênacht.

Als ge Horatio en Marcellus tegenkomt,

Die met mij waken zullen, spoor ze wat.

FRANCISCO Me dunkt, ik hoor ze. – Halt! wie daar?

Horatio en Marcellus komen op

HORATIO Erfvrienden.

MARCELLUS En bondsmannen van den Deen.

FRANCISCO 'k Wensch goeien nacht.

MARCELLUS O; vaarwel, mijn dappre. Wie loste u af?

FRANCISCO Bernardo heeft mijn post. 'k Wensch goeien nacht.

Af

MARCELLUS Holla! Bernardo!

BERNARDO Zeg, – Hee, komt Horatio mee?

HORATIO Maar 'n deel van hem.

BERNARDO Welkom, Horatio; welkom, vriend Marcellus.

MARCELLUS Wel, is dat ding van nacht verschenen weêr?

BERNARDO 'k Heb niets gezien.

MARCELLUS Horatio zegt, 't is inbeeldsel van ons,

Hij wil 't geloof niet in zich post doen vatten

Aan 't schriklijk spook, dat wij tot twee keer zagen, –

Daarom heb 'k dringend bij hem aangehouden

Die eindelooze wacht met ons te deelen,

Opdat, als die verschijning wederkeert,

Hij onze oogen billijke en het toespreek'.

HORATIO Sus, sus! 't Zal niet verschijnen.

BERNARDO Ga wat zitten.

We gaan weêr 'n aanval op uw ooren doen,

Hoe sterk verschanst ook tegen ons verhaal,

Wat wij twee nachten zagen.

HORATIO Wel, zitten we

En laat ons hooren wat Bernardo weet.

BERNARDO Den laatsten nacht,

Toen gindsche zelfde ster, ten west der pool,

Haar lichtloop door het hemeldeel volbracht,

Waar zij nu brandt, Marcellus en ikzelf,

De klok sloeg juist één uur, –

Geest komt op

MARCELLUS Stil jij! niet verder; kijk, daar komt het weêr!

BERNARDO En juist hetzelfde, als de overleden koning.

MARCELLUS Gij zijt een studieman; zeg 't wat, Horatio.

BERNARDO Lijkt het niet op den koning? Kijk, Horatio.

HORATIO Buitengewoon! – het nagelt me aan den grond.

BERNARDO 't Wil aangesproken zijn.

MARCELLUS Vraag 't wat, Horatio.

HORATIO Wat zijt gij, die dit uur u kwalijk eigent,

En tegelijk die schoone krijgsmanshouding,

Waarin de majesteit van wijlen Denemarken

Bijtijden schreed? Spreek, bij God, 'k gelast het!

MARCELLUS Het is beleedigd.

BERNARDO Kijk, 't stapt statig heen!

HORATIO Halt! spreek! spreek, 'k gelast 't, spreek!

Geest af

MARCELLUS 't Is weg, en zonder antwoord.

BERNARDO Hoe is 't, Horatio, ge beeft, ziet bleek.

Dat 's anders toch dan inbeeldsel van ons?

Wat denkt ge er van?

HORATIO 'k Erken voor God, ik zou dit niet gelooven,

Hadde ik nu niet 't aandoenlijk waar getuignis

Van mijne eigne oogen.

MARCELLUS Leek 't niet den koning?

HORATIO Als gij lijkt op uzelf.

Dit was dezelfde rusting die hij aan had,

Toen hij de eerezuchtgen Noorwegen bekampte.

Zoo fronsde hij eens, toen in een scherrep treffen,

Hij 't sledend Polenvolk neêrbonsde op 't ijs.

't Is vreemd!

MARCELLUS Zoo tweemaal reeds en prompt dit doodsche uur,
Ging hij stout stappend langs onze wacht.

HORATIO Ik weet niet, waar mijn denken 't zoeken moet;
Maar zoo in 't breede en ruime mijner meening,
Dit boodschapt niet veel rustigs onzen staat.

MARCELLUS Gaat zitten, vrienden, laat wie 't weet 't mij zeggen,
Waarom zoo'n scherp en ooginspannend waken
Afbeult al nachtelijk 's lands onderdaan?
En waartoe 't daaglijksch gieten van kanonnen
En 't buitenslands opdoen van krijgstuig dient?
Waar toe dat werven van sloopstimmerlieden,
Die zelfs hun Zondag niet meer kunnen houden?
Wat is er gaand, dat zulk een zweetend haasten
Den nacht maakt tot saâmwerker met den dag?
Wie kan mij hier inlichten?

HORATIO Dat kan ik;
Tenminste, zoo 't gerucht gaat. De voorge koning,
Wiens beeld zoo pas aan ons verschenen is,
Was, zoo ge weet, door Fortinbras, den Noor,
Daartoe geprikkeld door eerezucht'gen trots,
Gedaagd ten strijd; waarin Hamlet, de dappre –
Zoo schat men, deeszijds de ons bekende wereld, hem –
Sloeg dezen Fortinbras, die bij verdrag verzegeld,
Door wet en ridderrecht naar eisch bekrachtigd,
Verbeurde, zoo hij sneuvelde, al de landen,
Die hij bemachtigd had, aan zijn verwinnaar.
Waartegenover onze heer verpandde
Een evenredig deel, hetwelk de erfnis
Van Fortinbras ten goede waar gekomen,

Zoo hij had overwonnen; alzoo ook,
Viel door gezegd verdrag en 't bindende artikel
Het zijne aan Hamlet. Nu, prins Fortinbras,
Van ongebonden aandrift heet en vol,
Heeft aan de Noorsche grenzen hier en daar,
Een troep bijeen geschooid van ruwe kerels,
Tuk, voor kost en spijs, op ieder waagstuk,
Waar pit in steekt, en dit niet anders doelt –
Gelijk wel merkbaar is in onzen staat –
Dan om met sterke hand en dwangvertoon
Het land weêr te herwinnen dat zijn vader,
Als werd gezegd, verloor. Dit is, dunkt mij,
De grootste drijfkracht onzer toebereidsels,
Waarom wij wacht hier houden, de oorsprong van
De posthaast en de hurrie in het land.

BERNARDO Mij dunkt, 't zal wel zoo zijn. Maar juist daarom,
Hoe treffend, dat dit dreigende figuur
In wapnen ons verschijnt, den vorst gelijk,
Die was en is de oorzaak van den strijd.

HORATIO Een lastig stofje is 't in ons geestesoog.
In 't heerlijkst, lauwerrijkst bestaan van Rome,
Kort vóór de oppermachtige Julius viel,
Ontzerkten graven zich en riffen–in–waden
Piepten en taterden door Rome's straten.
Vuurstaart–sterren en bloedig roode dauwen
Voorspelden kwaad en de vochtge planeet
Op welker invloed stut Neptunus' rijk,
Werd doodsch van duister als in d'oordeelsdag.
Juist dergelijke meldingen van rampen –

Kondschappers van het naderende onheil,
Een woord vooraf aan 't zich vervullend teeken –
Vertoonen ons nu samen aard en hemel
Voor ons klimaat en onze landgenooten. –

Geest komt weêr op

Maar, stil! kijk! kijk, daar komt het weêr terug!

Ik kruis het, al verzengde 't mij. – Sta, spook!

Hebt gij geluid in u, gebruikt ge een stem,

Spreek tot mij!

De geest spreidt zijn armen uit

Als daar iets deugdelijks gedaan kan worden,

Dat u tot rust kan strekken, mij tot heil,

Spreek tot mij!

Zoo gij 't verborgen lot weet van uw land,

Waarvan de kennis mogelijk onheil wendt,

O, spreek!

Of zoo gij heimlijk in uw leven gaarde

Een uitgebuite schat en die begroef,

Waarvoor, zegt men, gij geesten vaak blijft waren,

De haan kraait

Spreek er van, sta en spreek! – Hou 't Marcellus.

MARCELLUS Zal er naar slaan ik met mijn partesaan?

HORATIO Doe het, als 't geen stand houdt.

BERNARDO 't Is hier!

HORATIO 't Is hier!

MARCELLUS 't Is weg!

Geest af

Hoe majesteitelijk was 't, wij plegen schennis

Door het geweld-vertoon van onzen kant;

Het is toch onverwondbaar als de lucht,
Onze ijdele slagen werden booze spot.

BERNARDO Het wou juist spreken toen de haan ging kraaien.

HORATIO En toen ging 't henen als een schuldig iemand

Bij 'n dreigende oproep. Ik vernam wel eens,
De haan, die de klaroen steekt van den morgen,
Maakt met zijn luide en schrillig-helle keel
Den daggod wakker; en bij de eerste maning,
Waar hij ook zij, in zee, vuur, aarde of lucht,
Spoedt zich zoo'n afgedwaalde doolgeest voort
Naar zijn gewest; van 't ware in zulk verhaal
Gaf wel dit pas aanwezig beeld bewijs.

MARCELLUS 't Verzwijmelde bij 't kraaien van den haan.

Men zegt, dat immer als de erinringstijd
Weêr nadert der geboort' van onzen Heiland,
De daagraads-vogel gansch den nacht door zingt.
En dan, ze zeggen, kan niet één geest uitgaan;
De nachten zijn gezond; dan treft geen ster
Die valt, geen fee heeft vat, geen heks bekoring,
Zoo heilig en genâ-vol is die tijd.

HORATIO Zoo hoorde ik ook, en iets er van geloof ik.

Maar zie ginds de uchtend in 't roosvervig kleed,
Den dauw doorschrijden van de oostlijke heuvlen;
Laat ons de wacht opbreken; naar mijn meening
Doen wij het best, om wat van nacht wij zagen
Prins Hamlet mee te deelen. Bij mijn leven,
Die voor-ons-stomme geest zal tot hem spreken.
Oordeelt gij goed, dat wij 't hem alles melden,
Naar 't onze liefde eischt en plicht gebiedt?

MARCELLUS Ik bid u, laat ons 't doen, 'k weet juist van morgen
Waar wij 't geschiktst hem zullen kunnen vinden.

Af

Tooneel II

Een staatszaal Trompetten

De Koning, Koningin, Hamlet, Polonius, Laertes, Voltimand, Cornelius, Heeren en Gevolg

KONING Ofschoon van onzen dierbren broeder Hamlet

De doods-gedachtnis groent nog, en 't oirbaar is,

Ons hart te dragen in rouw; dat heel ons rijk

Leeds fronsing houde op zijne wenkbrauw nog;

Heeft onze rede zoo natuur bedwongen,

Dat wij met wijze smart hem nu gedenken

In bindende herinnering aan ons zelf.

Dien ten gevolge, eertijds onze zuster,

Nu onze koningin, de hoog-verheevne,

Weduwlijke erve van dees strijdbren staat,

Wij, als het ware in verslagen vreugde, –

Met één oog schreiend en één lachend oog,

Met jubel bij lijkdienst en klacht bij bruiloft,

In even schalen wegend lief en leed,

Namen tot vrouw. En niet hierin wij hebben

Uw wijzen raad weêrstreefd, dewelke is vrijlijk

Daarmede saâmgegaan: Hebt dank voor alles.

Nu volgt, gij weet, de jonge Fortinbras,

Te nietig over onze waarde denkend,

En meenend onze staat bleef na den dood,

Van onzen dierbren broeder ontwricht achter,

Te zeer vertrouwd met zijne voordeelsdroom,

Hij heeft niet afgelaten ons te tergen

Met boodschappen om de wedergaaf der landen,

Rechts-wettelijk verloren door zijn vader
Aan onzen dappren broerder. – Genoeg van hem.
Nu wat ons-zelf aangaat en dit ons saâmzijn,
Zoo staat de zaak. Wij hebben hier geschreven
Aan Noorwegen, oom van prins Fortinbras,
Die machtloos en bedleegrig, nauwlijks weet
Van dit zijns neven plan, – om te onderdrukken
Het hiermee verder gaan; daar werving, lichting,
Het brengen op getalsterkt' moet geschieden
Van uit zijn onderdanen. Dies, wij zenden,
Goede Cornelius u, u, Voltimand,
Als dragers dezer groet aan de ouden Noorweeg'; En met geen andre eigenmachtigheid
Tot onderhandlen met den koning dan
De speelruimt' gunt besloten in de artiklen.
Vaarwel; en dat uw spoed uw ijver love.

CORNELIUS EN VOLTIMAND Altijd, in alles blijven we u trouwplichtig.

KONING Geenszins betwijflen wij 't; hartlijk vaarwel.

Cornelius en Voltimand af

En nu, Laertes, wat hebt gij voor nieuws?
Gij spraakt van een verzoek, wat is 't, Laertes?
Gij kunt niet reedlijk spreken tot den Deen,
En in 't verloorne. Wat kondt gij vragen, Laertes,
Niet eer mijn aanbod zijnd' dan uw verzoek;
Het hoofd is in geboorte aan 't hart niet nader,
De hand niet meer werktuiglijk voor den mond,
Dan Denemarkens troon is voor uw vader.
Wat wenschte gij, Laertes?

LAERTES Geduchte heer,

Uw hoog verlof naar Frankrijk weêr te keeren,

Van waar ik gretig kwam naar Denemarken
Mijn plicht betoonen tijdens uwe kroning.
Maar nu, belijd ik, nu die plicht vervuld is,
Gaan mijn verlangens derwaarts weêr en nijgen
Eerbiedig om verschooning en verlof.

KONING Hebt gij 't verlof uws vaders? Wat zegt Polonius?

POLONIUS Hij heeft, heer, 't stug-gegevene mij afgewrongen
Door een volhardend vragen; 'k heb ten leste
Aan wil en wensch mijn zegel maar gehecht;
Ik bid u zeer, geef hem verlof tot gaan.

KONING 'k Ontsla u dan; kies goed uw uur, Laertes,
Besteed uw eêlste gaven voor uzelf. –
Nu, Hamlet, mijn beminde neef en zoon, –

HAMLET *terzijde* Iets meer dan bloed- en minder geestverwant.

KONING Hoe is 't, dat nog de wolken om u hangen?

HAMLET Niet dus, mijn heer, ik sta te veel in de zon.

KONINGIN Mijn goede Hamlet, leg uw nachtkleur af,
En zie als tot een vriend naar Denemarken.
Zoek toch niet altijd met geloken oogen
Naar uwen edelen vader in het stof.
Ge weet, 't is elk gemeen, wat leeft moet sterven,
Door 't aardsche gaande, de eeuwigheid beërven.

HAMLET 't Is zoo, Mevrouw, gemeen, ja.

KONINGIN Wel nu dan,
Waarom schijnt het bij u zoo zeer bijzonder?

HAMLET Niet schijnt, Mevrouw, neen is; ik ken niet 'schijnt'.
't Is niet mijn mantel, moeder, zwart als inkt,
Noch de ernstig-donkere gewoonte-dracht,
Noch 't zuchten loozen uit bezwaarde borst,

Neen, ook niet 't welig wellen uit het oog,
Noch 't nederblikkend, sombere gelaat,
Met heel het rouw-vertoon, manieren, vormen,
Dat werkelijk mij weêrgeeft: dit, waarlijk 'schijnt',
Want dit zijn dingen, die een mensch kan spelen;
Ik draag iets meer-dan-toonbaar in mijn hart;
Dit alles smuk maar is en tooi van smart.

KONING 't Is loflijk in u, Hamlet, en beminlijk,
Dit rouwgevoel te wijden aan uw vader;
Bedenken echter moest gij, ook uw vader
Verloor een vader eens, en die den zijne;
Wel past 't gestelden tijd den overlevende
Naar kinderplicht te rouwen, maar zulk een
Hardnekkig treuren is zich laten gaan
In zondige stugheid; 't is onmanlijk lijden;
Het toont een wil zeer strijdig met den hemel,
Een ónsterk hart, een wrevelig gemoed,
En een onnoozel inzicht, ongeschoold.
Wat moet geschiên, bekend is en beseftbaar,
Als welke alledaagschheid ook te vatten;
Waarom wij zouden, in onze opstandge waan,
't Zoo eigendunkelijk ter harte nemen?
Foei, 't is vergripen aan den hemel zich,
Vergrijp den doode, en vergrijp natuur,
En voor de rede dwaas, wier daaglijksch thema
Is 'doode vaders', die 't steeds verkondigde
Van 't eerst lijk af tot aan wie stierf vandaag,
'Dit moet zoo zijn.' Wij bidden, werp van u
Dit nuttelooze lijden, denk aan ons,

Als aan een vader: Laat de wereld 't boeken,
Dat gij het allernaast staat onzen troon;
En, met niet minder adeldom van liefde
Dan de dierbaarste vader wijdt zijn zoon,
Voel ik met u. Wat nu uw plan betreft
Naar Wittenbergs school terug te keeren,
't Is zeer afwijkende van onzen wensch;
Wij smeeken u, geneigd te zijn tot blijven,
Hier, onder onze gulle en gastvrije oogen,
Onze eerste hoveling, neef en onze zoon.

KONINGIN Laat niet de beê te loor gaan van uw moeder,
Blijf Hamlet, bid 'k, ga niet naar Wittenberg.

HAMLET 'k Zal naar mijn beste kunnen u gehoorzamen.

KONING Wel, dat klinkt goed en een mooi antwoord is 't;
Vertoef hier als wijzelve. – Kom, Mevrouw,
Hamlets onafgedwongen, zachte instemming,
Ze glimlacht tot mijn hart. Als eerbewijs
Zal Denemarken heden geen dronk plengen,
Of 't zwaar geschut zal het den wolken melden
En 's konings roes de heemlen doen doorgalmen,
Her-sprekend aardschen donder. Laat ons gaan.

Trompetten

Allen af, behalve Hamlet

HAMLET O, dat dit te té vaste vleesch wou smelten,
Dooien, en zich ontbinden in een dauw!
O, dat niet de Allerhoogste zijn gebod
Gesteld had tegen zelfmoord. O, God! God!
Hoe muf, langwijlig, plat en noodeloos,
Schijnt al dat drijven van de wereld mij!

Foei er over! Foei! 't Is een vervuilde tuin,
Die schoot in het zaad; geile en grove dingen
Woekren hem vol. Dat het daartoe moest komen!
Twee maanden dood; – neen, zoveel niet, geen twee!
Zoo'n pracht van 'n koning; hij die was bij dezen
'n Apollo bij 'n sater; zoo lief voor mijn moeder,
Niet duldend zelfs, dat maar de wind des hemels
Te ruw haar wangen strookte. Heeml en aarde!
Moet ik herinren? Wel, ze kon aan 'm hangen
Of groeide meer en meer haar honger aan,
Door 't voedsel wat ze ontving. Toch, al binnen 'n maand, –
Niet denken 'r aan – zwakheid, uw naam is vrouw! –
Een kleine maand; eer zelfs de schoenen sleten,
Waarin zij volgde, 'n Niobé, enkel tranen,
De baar mijns vaders; waarom zij, juist zij! –
O God! een beest, dat geen verstand gebruikt,
Gerouwd had langer, – gehuwd met m'n oom,
Mijns vaders broer, maar niet meer op hem lijkend
Dan ik op Hercules; binnen een maand,
Eer nog 't zilt van de ongerechtigste tranen
Het rood ontstak in haar gewreven oogen,
Zij trouwde: – o godvergeten spoed, te rennen
Met zulk een haasten naar bloed–schennige lakens!
Het is niet en het wordt ook nimmer goed.
Breek maar mijn hart, ik moet mijn mond weêr houden!

Horatio, Marcellus en Bernardo komen op

HORATIO Heil uw Hoogheid!

HAMLET 'k Ben blij u wel te zien.

Horatio? – of ik vergat wie 'k ben.

HORATIO Die is 't, mijn heer, en steeds uw arme dienaar.

HAMLET Mijn beste vriend; – laat ons dien titel ruilen. –

Wat doet gij hier uit Wittenberg, Horatio?

Marcellus?

MARCELLUS Mijn goede heer, –

HAMLET Verheugd te zien u. – *tot Bernardo* Goeden avond, m'heer. –

Maar, wat doet gij uit Wittenberg, Horatio?

HORATIO Een lanterfantige bevlieging, heer.

HAMLET Ik zou 't niet graag uw vijand hooren zeggen,

En 'k laat mijn ooren geen geweld aandoen,

Ze tot vertrouwden maken van 'n verslag

Tegen u zelfven; gij, een lanterfanter!

Maar wat hebt gij te doen in Elseneur?

Wij zullen u, eer ge gaat, 't diep–drinken leeren.

HORATIO Ik kwam hier om te zien uws vaders uitvaart.

HAMLET Geen spotternij, ik bid je, schoolkameraad;

Ik denk, gij kwaamt hier zien mijn moeders bruiloft.

HORATIO Ja, waarlijk, heer, het volgde gauw elkaâr.

HAMLET Zuinig, zuinigheid, vriend; de uitvaartsgerechten

Koud konden dienen voor de bruilofts–tafels.

Had' ik eer mijn diersten vijand in den hemel

Dan ooit dien dag ontmoet, Horatio! –

Mijn vader, – mij dunkt, ik zie mijn vader. –

HORATIO O waar, Heer?

HAMLET In 't oog mijns geestes, Horatio. –

HORATIO Ik zag hem eens: hij was een schoone koning.

HAMLET Hij was een man, neem hem in zijn geheel,

'k Zal nimmer weder zijns gelijke zien.

HORATIO Heer, naar mij dunkt, ik zag hem gisternacht.

HAMLET Zag, wien?

HORATIO Mijn heer, den koning uw vader.

HAMLET Mijn vader?

HORATIO Temper uw verwondring voor een oogenblik

Door een aandachtig luisteren, dat 'k overbreng,

In tegenwoordigheid van deze edelen,

Dit wonder in u.

HAMLET Om Gods wil, laat mij hooren.

HORATIO Twee nachten nu reeds werden deze heeren,

Marcellus en Bernardo, bij hun wacht,

In 't doodsche, brake midden van den nacht,

Als volgt bezocht: 'n Gestalte uw vader eenlijk,

In wapenen, van top tot teen, volkomen,

Verschiјnt voor hen en schrijdt met plechtgen gang

Langzaam en statig langs hen. Driemaal ging het

Zoo aan hun starre en bange oogen langs,

Op de afstand van zijn staf-lengt', terwijl zij

Tot dril bijna versmolten van benauwdheid,

Stom stonden en sprakeloos. Dit kwamen zij,

Mij, heimelijk nog huiverend, berichten;

En toen, den derden nacht, heb 'k mee gewaakt

En zag gelijk zij 't meldden mij, wat uur,

Gedaante aangaat, elk woord bleek waar en richtig,

Het spook verschijnen. Ik kende uw vader:

Dees handen zijn niet eender.

HAMLET Wáár was dit?

MARCELLUS 't Gebeurde op het terras alwaar wij waakten.

HAMLET En spraakt gij het niet aan?

HORATIO Dat deed ik, heer.

Maar 't gaf niet eenmaal antwoord; toch, ééns, dacht me,
Hief het zijn hoofd op en verroerde zich
Tot een begin, alsof het zou gaan spreken;
Maar juist klonk 't roepen van den morgenhaan,
En bij dat kraaien kromp het haastig heen,
Verdween 't uit ons gezicht.

HAMLET Het is zeer vreemd.

HORATIO Zoo waar ik leef, vereerde heer, 't is waar;
Wij meenden dat, naar onze plicht 't ons voorschreef,
Wij 't u verwittigen moesten.

HAMLET Stellig, stellig, heeren; maar, dit ontrust mij zeer.
Houdt gij de wacht vannacht?

MARCELLUS EN BERNARDO Dat doen wij, heer.

HAMLET In waapen, zegt ge?

MARCELLUS EN BERNARDO In waapnen.

HAMLET Van top tot teen?

MARCELLUS EN BERNARDO Mijn heer, van hoofd tot voet.

HAMLET Dan, zaagt gij niet 't gelaat?

HORATIO O! ja, mijn heer; 't vizier was opgeslagen.

HAMLET Hoe, keek hij boos?

HORATIO Een voorkomen meer smartelijk dan toornig.

HAMLET Bleek, of rood?

HORATIO Neen, erg bleek.

HAMLET Vestte hij zijn oogen op u?

HORATIO Voortdurende.

HAMLET Ik wou, 'k was daar geweest.

HORATIO Het zou u zéér hebben verbaasd.

HAMLET Zeer waarschijnlijk, zeer waarschijnlijk. Bleef 't lang?

HORATIO Zoolang als zonder haast men telt tot honderd.

MARCELLUS EN BERNARDO Langer, langer.

HORATIO Niet toen ik 't zag.

HAMLET Zijn baard was grijzend? neen?

HORATIO Die was zoo ik het bij zijn leven zag,

Een zilvrend zwart.

HAMLET Van nacht houd 'k meê de wacht,

Misschien verschijnt het weêr.

HORATIO Dat zal het zeker.

HAMLET Als 't zich verstout mijn vaders vorm te leenen,

Spreek ik het toe, al gaapt' hel-zelf mij aan,

En mij gebod te zwijgen. Ik bid u allen,

Zoo gij tot nu geheim hieldt dit gezicht,

Wil het bewaren in uw binnenst nog;

En wat er anders ook geschied' van nacht,

Geef het een uitleg, maar een uiting niet.

Ik zal uw trouw vergelden. – Nu , vaarwel,

Tot op 't kasteel-plat, – tusschen elf en twaalven,

Vind ik u daar.

ALLEN Onze eerbied, Uwe hoogheid.

HAMLET Uw liefde; als de mijne 't uwaart. Vaarwel.

Horatio, Marcellus en Bernardo af

Mijns vaders geest – in wapnen; – er hapert wat;

Ik gis vuil spel; ik wou het was al nacht!

Tot dan, rustig, mijn ziel. – Gemeene daden

Naar 't licht toe willen, schoon door 'n berg beladen.

Af

Tooneel III

Een kamer in 't huis van Polonius

Laertes en Ophelia komen op

LAERTES Al mijn benoodigdheên zijn ingescheept,

Vaarwel; en zuster, zoo de wind geeft zegen,

En het geleide is strekkend, slaap dan niet,

Maar laat iets van u hooren.

OPHELIA Twijfelt ge aan mij?

LAERTES Wat Hamlet aangaat en zijn 't hof-u-maken,

Houd 't voor manieren slechts, een jonkheids-spel,

Een violetje in den drang der lente,

Vroeg-óp, kortstondig, lief, maar gauw verbloed,

De geuring en verkwikking voor een poosje;

Meer niet.

OPHELIA Meer niet dan dat?

LAERTES Neem 't niet voor meer.

Natuur toch, wassend, neemt niet enkel toe

In omvang, kracht; maar wijl de tempel groeit,

Groeit ook de binnen-dienst van ziel en geest

Gedijend mee. Misschien houdt hij nu van je,

Besmeurt geen vuil, geen sluwigheid de deugd

Nu van zijn wil; maar gij moet wel bedenken,

Hoe hoog hij staat, dat dus zijn wil niet hoort hem,

Daar zelf hij de onderdaan van zijn geboorte is.

Hij mag niet als geringe lieden doen,

Uitpikken voor zichzelf, want van zijn keus

Hangt 't heil af en het welzijn van den staat.
Zijn keus moet uitteraard gebillikt worden,
De stem en bijval hebben van dat lichaam,
Waar hij het hoofd van is. Dus, als hij zegt
U lief te hebben, past aan u 't gelooven
In zoover slechts als hij bij machte is
Zijn woord gestand te doen; wat reikt niet verder
Dan de algemeene stem van Denemarken wil.
En dan, bedenk wat schâ uw eer kan lijden,
Zoo ge al te willig naar zijn liedjes luistrend,
Verloort uw hart, de schat schonk van uw kuischheid
Aan zijn onstuimigen, onbeheerschten drang.
Vrees het, Ophelia, vrees het, lieve zuster,
En houd u achteraf in uw gevoelens,
Stel u niet bloot aan het gevaar der lust.
't Omzichtigst maagdje is altijd nog te weeldrig,
Als zij haar schoonheid voor de maan onthult;
De deugd zelf niet ontkomt aan 's lasters streken,
De worm knaagt aan de kinderen der lente
Te dikwijls eer hun botsels opengaan:
O, in de ochtendlijke, dauwige jeugd
Verschrompling en verdorring dreigen zeer;
Wees op uw hoede; niets zoo veilig als vrees:
Jeugd is opstandig in zichzelf alreeds.

OPHELIA Ik zal de werking van uw goede lessen
Als 'n wachter zetten bij mijn hart, maar, broeder,
Doe niet als enkle booze leeraars doen,
Die wijzen 't steile doornenpad ten hemel,
En onderwijl als wilde libertijnen,

Het dartelzuchtige bloempjes-pad betreden,
Eigen sermoen niet tellen.

LAERTES O, niet ik.

Ik mar te lang, – maar daar mijn vader komt:

Polonius komt op

LAERTES Een dubbele zegen is dubbele genade;

Het toeval glundert naar een tweede afscheid.

POLONIUS Nog hier, Laertes? aan boord, aan boord, 't is schande,

De wind zit in de hals al van uw zeil,

Er wordt op u gewacht. Daar, neem mijn zegen; *Leggend zijn hand op Laertes' hoofd*

En tracht mijn luttel weinige voorschriften

Te griffen in het brein. Denk nooit hardop,

En maak ónklare denking niet tot daden;

Gemeenzaam moogt gij zijn, maar niet gemeen;

Wanneer ge vast-beproefde vrienden hebt,

Klamp ze aan uw ziel met stalen haken vast

Maar laat in de omgang niet de hand vereelten

Door ieder piep-kaal pochertje. Vermijd

Krakeel en twist; maar, eens er in geraakt

Zorg dat ge ontzien er weder buiten treedt.

Leen iedereen het oor, uw stem slechts enklen,

Weeg wat elk meent, schort eigen oordeel op.

Kostlijk uw dracht zij, naar het past uw beurs,

Niet buitensporig zwierig, rijk niet bont:

Want 't kleet zeer dikwijls toont wat man het draagt;

't Zijn juist in Frankrijk de eêlsten, hoogst-geplaatsten,

Die 't keurigst en 't voornaamste zijn daarin.

Geen borger zult gij zijn, ook niet een leener;

Bij leening gaat én vriend én geld verloren,

En borgen stompt het scherp van 't overleg.
Dit bovenal, – wees eerlijk voor uzelf;
En er moet volgen, als de dag den nacht,
Dat gij niet valsch kunt zijn voor wien dan ook.
Vaarwel; mijn zegen binde in u dit alles.

LAERTES Zeer needrig neem ik oorlof van u, heer.

POLONIUS 't Getij is noodend; ga, uw dienaars wachten.

LAERTES Vaarwel, Ophelia; en gedenk mijn woorden.

OPHELIA Ik heb ze in mijn geheugen opgeborgen,
En gij zult zelf den sleutel houden.

LAERTES Vaarwel.

AfPOLONIUS Wat was 't, Ophelia, dat hij tot u zei?

OPHELIA Veroorloof, heer, iets wat betreft Heer Hamlet.

POLONIUS Wel, goed bedacht,

Naar 'k hoorde ook, schonk hij u den laatsten tijd

Vaak een vertrouwelijk uur en waart gijzelf

Daarbij een zeer inschikkelijk gehoor.

Als dat zoo is, (en zoo werdt 't mij verteld,

En dat waarschuwender wijze) moet 'k u zeggen,

Dat gij uzelve niet zoo klaar begrijpt,

Als 't voegt aan mijne dochter en uw eer.

Wat is er tusschen u beiden? Zeg mij alles.

OPHELIA Hij toonde mij door menige verzekering,

Mijn heer, genegenheid, den laatsten tijd.

POLONIUS Genegenheid? poeh! als 'n groen ding praat ge,

Lang nog niet rijp voor zoo'n gewaagd geval.

Gelooft gij die verzekeringen, als ge 't noemt?

OPHELIA Ik weet niet, heer, wat ik er van moet denken.

POLONIUS Wel, leer 't van mij en houd uzelf voor 'n zuigling,

Dat gij voor goede munt naamt die verzekeringen
Van slecht alooi. Verzekeer uzelf beter;
Of, om den adem niet van de armen zin te smoren,
Hem plagend dus, ge maakt tot 'n dwaas mij zeker.

OPHELIA Mijn heer, hij onderhield mij van zijn liefde
In zeer voeglijken vorm.

POLONIUS Ja, vorm, moogt gij 't noemen – ga voort, ga voort.

OPHELIA En gaf zijn woorden stelligheid door bijna
Al wat er heiligs voor den hemel is.

POLONIUS Ja, knippen voor houtsnippen; 'k weet te goed,
Hoe kwistig dat de ziel, als 't bloed gaat gloeien,
Den mond geloften leent. Die gloed, meisje,
Gevend meer licht dan warmte, – beide doof,
Zelfs onderwijl 't beloven wordt gedaan, –
Neem 't niet voor vuur. Wees in vervolg van tijd,
Wat kariger met uw jonkvrouwlijk bijzijn,
En leg uw omgang 'n hooger maatstaf aan
Dan een bevel tot 'n onderhoud. En wat
Heer Hamlet aangaat, geloof in zoover hem,
Dat jong hij is; hij loopt aan langer leiband
Dan u gegund mag worden. In 't kort, Ophelia,
Vertrouw zijn eeden niet. 't Zijn middlaars slechts,
En niet van zulk gehalte als 't kleed vertoont,
't Zijn smeekelingen met onzaalge beden
Als heilgen prevelend van vroom verbond,
Om beter te bedriegen. Eens vooral, –
En klaar gezegd, van nu af zag 'k u gaarne
Wat minder spilziek met uw vrijen tijd,
Dan zoo te smoezen en babblen met Heer Hamlet.

Draag zorg er voor, beveel 'k u, ga nu heen.

OPHELIA Ik zal gehoorzamen, mijnheer.

Af

Tooneel iv

Het Kasteel-plat

Hamlet, Horatio en Marcellus komen o

HAMLET De lucht bijt vinnig; 't is bijzonder koud.

HORATIO Het is een nijpende en grimge lucht.

HAMLET Hoe laat zou 't zijn?

HORATIO Ik denk op slag van twaalven.

MARCELLUS Neen, 't heeft geslagen.

HORATIO Zoowaar? ik hoorde 't niet: dan trekt het naar 't getij,

Waarin de geest gewoon te wandlen is.

Trompetten en schoten achter het toneel

Wat wil dit zeggen, heer?

HAMLET De koning waakt van nacht en pakt zijn roes,

Houdt drinkgelag, 't gezwets is vol in gang;

En als hij neêrspoelt gulpen Rijnschen wijn,

Trompet en keteltrom verkondigen brallend

De glorie van zijn dronk.

HORATIO Is 't een gebruik?

HAMLET Wel, zeker is 't.

Maar naar mijn smaak, – schoon 'k hier geboren ben,

En erbij groot gebracht, – is het een zede

Eervoller om te laten dan te volgen.

Dit brein-bezwarend nachtgebraak maakt ons

Ten oost en west berucht bij andre volken:

Ze heeten dronkaards ons, met zwijnige namen

Bevuilen ze onzen titel; en voorwaar,

't Ontneemt aan 't schoonst zelfs wat tot stand wij brengen,

De pit en 't merg van dat wat ons bepaalt.
Zooals het vaak gebeurt bij enkelingen,
Dat wegens 'n zieke steê in hun natuur,
Iets aangeboorns, (waaraan zij schuldloos zijn,
Daar toch natuur haar oorsprong niet kan kiezen)
't Zij door de weeldrigheid van somger aard,
Wat soms vernielt der rede stut en steunsels;
Of door 'n aanwendsel, dat te sterk doorzuurde
De erkende levensvormen; – dat die menschen, –
Dus dragend, zeg ik, 't merk van een mismaking,
Zijnde natuurs knechtskleed of doem van 't lot, –
Al waren als genade puur hun deugden,
Zoo vlekloos als een mensch ze dragen kan,
Voor 't algemeene oordeel zijn besmet
Door die bizondre fout. Het greintje laagheid
Vernietigt vaak al de edele substantie
Tot eigene schande.

Geest komt op

HORATIO Kijk, mijn heer! het komt.

HAMLET Englen, gezanten van genâ, beschermt ons. –

Hetzij ge een geest van heil zijt of een demon,
In hemelzoeven komt of tocht van hel,
't Zij uw bedoeling boos is of barmhartig,
Gij komt in zoo'n vraagstellende gedaante,
Dat ik wil spreken. 'k Wil noemen u Hamlet,
Koning, vader, hooge Deen: O, antwoord,
Laat mij niet breken van onwetendheid!
Waartoe uw heilig, bijgezet gebeente
Zijn windsels scheuren komt; waarom deed 't graf,

Waarin wij zagen rustig u geürnd,
Zijn wichtige, marmren kaken open, om
U uit te stooten? Zeg mij, wat beduidt,
Dat gij, dood lichaam, weêr, volmaakt in 't staal,
Terugzoekt dus de schijnsels van de maan,
Den nacht maakt ijslijk; en dat wij aardsche dwazen,
Zoo akelig onszelve voelen schokken,
Door denking verder dan de ziel vermag?
Zeg, waartoe dit? waarvoor? wat valt te doen?

De geest wenkt

HORATIO Het wenkt naar u om met hem weg te gaan,
Alsof het iets te openbaren wenschte
Aan u alleen.

MARCELLUS Zie, met wat hoofsch gebaar
Het handwuijt u naar afgeleegner plek:
Maar ga niet mee.

HORATIO Neen, in geen geval.

HAMLET Het wil niet spreken: dan wil ik volgen het.

HORATIO Doe 't niet, mijn heer.

HAMLET Wel, wat valt er te vreezen?
Ik hecht niet voor een speldswaarde aan mijn leven;
En aan mijn ziel, wat kan het daaraan doen,
Zijnde iets onsterflijks als het zelve is?
Het wenkt mij weêr tot komen; -'k wil het volgen.

HORATIO Wat, als het u eens lokte naar den vloed, heer,
Of naar het zoo gevaarlijk punt der klip,
Waar 't op zijn basis overhelt in zee,
En daar den vorm aannam van zoo iets schriklijks,
Dat 't krenken zou de heerschappij der rede

En u krankzinnig maakte? Denk toch 'r aan,
Alleen de plek al wekt in ieders hersens
Verbijsteringen, zonder andre oorzaak,
Dan 't kijken in die vadem–diepe zee
En hooren 't loeien omlaag.

HAMLET 't Wuift nog naar mij; – ga vóór, ik zal u volgen.

MARCELLUS Gij zult niet gaan, uw hoogheid.

HAMLET Weg die handen!

HORATIO Wees toch geraden, 't mag niet.

HAMLET Mijn noodlot krijt,

En maakt het fijnste vezeltje in dit lichaam

Als 'n pees zoo sterk van Nemean's leeuw.

De geest wenkt

Nog altijd word 'k genoemd. – Laat los, heeren;

Zich los worstelend

Bij God, wie 't mij belet, maak 'k tot een geest.

Weg, zeg 'k! – Ga vóór, ik zal u volgen. –

Geest en Hamlet af

HORATIO Hij wordt al razender door zijn verbeelding.

MARCELLUS Laat ons hem nagaan; ondanks zijn bevel.

HORATIO Hem achterna. Wat zal hier 't eind van wezen?

MARCELLUS Iets is er rot in Denemarkens staat.

HORATIO De hemel zal het richten.

MARCELLUS Neen, laat ons hem volgen.

Af

Tooneel v

Een meer verwijderd gedeelte van het plat

Geest en Hamlet op

HAMLET Waarheen geleidt gij mij? Spreek; 'k ga niet verder.

GEEST Hoor me.

HAMLET Ik hoor.

GEEST Mijn uur is haast gekomen,

Dat ik aan sulferige foltervlammen

Mij overgeven moet.

HAMLET Laas, arme geest!

GEEST Bemedelij mij niet; maar hoor aandachtig,

Wat ik onthullen zal.

HAMLET Spreek, 'k sta gebonden. –

GEEST Zoo zult gij zijn tot wreken na het hooren.

HAMLET Wat?

GEEST Ik ben uws vaders geest;

Voor vasten tijd gedoemd des nachts te wandelen,

En daags veroordeeld om in 't vuur te boeten,

Tot al mijn aardsche misdrijf is gezuiverd

En weggebrand. Was 't mij verboden niet,

't Geheim u mee te deelen van mijn kerker,

Ik kon verhalen doen, wier luchtigst woord

Uw ziel doorrijten zou, uw jong bloed strammen,

Als sterren dwalende uw oogen maken.

Het zou uw dichte, volle haardos scheiden

En zetten ieder haartje overende,

Als pennen van het nijdige stekeldier,

Maar niet 't verkonden van dit eeuwge deugt

Aan vleeschelijke ooren. – Luister, luister, luister! –

Indien gij ooit uw dierbren vader liefhadt, –

HAMLET O, God!

GEEST Wreek zijn lage en onnatuurlijke moord.

HAMLET Moord!

GEEST Zeer lage moord, genomen op zijn best,

Maar hier, zeer laag, vreemd en onnatuurlijk.

HAMLET O, zeg 't mij haastig, dat ik vliegensvlug,

Als overpeinzing, liefdes-mijmering,

Gezweept word' naar mijn wraak.

GEEST Ik vind u vaardig:

En loomer zoudt ge ook zijn dan 't glibbig onkruid,

Dat stoorloos wortelt zich in Lethe's oevers,

Zoo ge u niet roerdet hier. Hoor, Hamlet nu:

't Is uitgestrooid, dat slapend in mijn gaarde,

Een slang mij beet; zoo werd heel Denemarken

Door een bedacht relaas van mijnen dood

Gemeen misleid. Maar, nobel jonkman, weet,

De adder, die uws vaders leven stak,

Draagt nu de kroon.

HAMLET O, mijn vóórzeggende ziel!

Mijn oom!

GEEST Ja, dat ontuchtig, dat bloedschennend beest

Wist door bekoring en door valsche gaven, –

O, slecht vernuft en gaven die vermogen

Zoo te verleiden! – voor zijn lust te winnen

Mijn koningin, die mij zoo deugzaam scheen.

O, Hamlet, wat afvalligheid was dat!

Van mij, wiens liefde zoo hoogwaardig was

En hand aan hand ging saâm met de gelofte,
Die ik haar deed in huwlijk; af te dalen
Tot zulk eenen, wiens aangeborenheên
Zoo arrem bij de mijne!
Doch deugd onraakbaar in haar wezen is,
Al maakt de lust haar 't hof in hemel-schijn,
Zoo zal begeerte, ofschoon geschalmd aan 'n engel,
Zichzelf vervullend in een goddelijk bed
Op afval blijven loeren.
Maar stil! mij dunkt, ik snuif de ochtendkoelte,
Laat kort mij zijn. – Dus, veilig in mijn gaarde,
Als naar gewoonte in den nanoen slapend,
Kwam steelsgewijs uw oom mijn rust besluipen,
't Verdoemde sap van bilzen in een fleschje,
En goot 't melaatsche brouwsel toen de gangen
Van mijne ooren in. Daarvan de werking,
Is zoo vijandig aan het bloed van menschen,
Dat vlug als kwikzilver het voortsnelst door
Alle aderpoorte' en gangen van het lijf;
En dan met plotselinge kracht verstremt,
En hotten doet, als druppels zuur doen melk,
't Gezonde dunne bloed. Zoo deed het 't mijne;
En dadelijk omschorste mij geschilfer
En was mijn gansche gave lijf bekorst,
Als 'n lazarus.
Zoo werd 'k opeens, slapend, door broedershand,
Van leven, kroon en koningin gescheiden;
In 't bloeien van mijn zonden afgesneden,
Biechtloos, heil-smachtend, zonder oliesel,

Met ongereede reekning ten gericht gestuurd,
Met al mijn onvolkomenheên belast.
Afschuwelijk! afschuwelijk! o, afschuwelijk!
Indien gij goed geaard zijt, duld het niet,
Laat niet het koonklijk bed van Denemarken
Een leger zijn van wulpschheid en bloedschande.
Maar, welk gevolg gij deze zaak ook geve,
Bevlek niet uw gemoed en dat uw ziel
Geen kwaad uw moeder doe: laat haar den hemel,
En aan de doornen in haar binnenst over,
Tot prikke' en steken. Vaarwel, 'k moet voort.
De glimworm toont 't nabijzijn van den morgen,
Verbleeken doet zijn twijfelachtig vuur.
Adieu, adieu, adieu, herinner u mijner.

Af

HAMLET O, hemelsch heir! o, aarde! – wat nog meer?

De hel? o foei! – Hou 't uit, mijn ziel, hou 't uit;
Mijn zenuwen, verouder niet zoo plotsling,
Maar sterk mij stijver. Herinner u mijner!
Ja, arme geest, nu in dees war-bol nog
Gedachtnis zetelt. Herinner u mijner,
Ja, van 't tablet van mijn geheugen zal
Ik wisschen alle onnoozelheden weg,
Al sagen en verhaal en al wat jeugd
En vatbaarheid voor indrukken er grifte;
En uw gebod zal dan alleen nog leven,
In 't uitgebreide boekdeel van mijn brein,
En met niets laags vermengd: ja, bij den hemel!
O, over-slechte vrouw!

O, schurk, glimlachende schurk, verdoemde schurk!

Mijn schrijftablet, – goed is 't, ik schrijf het neêr:

Dat één maar glimlacht, glimlacht en 'n schurk kan zijn.

Tenminste, ik weet stellig, 't kan in Denemarken: *schrijvend* Zoo, oom, daar staat ge.

Nu nog mijn wachtwoord,

Het is 'Adieu, adieu, herinner u mijner. 'Ik heb 't bezworen.

HORATIO *achter het toneel* Mijn heer! mijn heer!

MARCELLUS *achter het toneel* Heer Hamlet!

HORATIO *achter het toneel* Hemel, bescherm hem!

MARCELLUS *achter het toneel*. Zoo zij het!

HORATIO *achter het toneel* Illo, ho, ho, mijn heer!

HAMLET Hillo, ho, ho, knaap! kom, vogel, kom!

Horatio en Marcellus komen op

MARCELLUS Hoe is het, edel heer?

HORATIO Wat nieuws, mijn heer?

HAMLET O, wondervol!

HORATIO Vertel 't ons, heer.

HAMLET Neen; gij vertelt het verder.

HORATIO Niet ik, bij den hemel!

MARCELLUS Noch ik, mijn heer.

HAMLET Nu, hoor dan; hoe kan een mensch 't zich denken? –

Gij zult toch zwijgen?

HORATIO EN MARCELLUS Ja, bij den hemel.

HAMLET Er woonde nooit een schurk in heel Deenmarken,

Of 't was een aartsschelm.

HORATIO Daar hoeft geen geest voor uit zijn graf te rijzen,

Ons dit te melden, heer.

HAMLET Wel, juist, zeer juist.

En dus, en zonder meer, lijkt 't mij verstandig

Dat wij elkaâr de handen drukken en gaan;
Gij, naar uw werk of waar uw wensch u drijft,
Daar ieder mensch toch werk heeft en verlangens,
Hoe dit ook zij; – ik voor mijn poover deel,
Ik wil gaan bidden.

HORATIO Dat is maar wild en warlig praten, heer!

HAMLET Het spijt mij, zoo 't u krenkte, hartelijk;
Heusch, hartelijk.

HORATIO Er was geen krenking, heer.

HAMLET Toch wel, bij Sint Patrick, en veel, Horatio,
Veel krenking ook. Wat dit gezicht aangaat,
Het is een goede geest, laat dat me u zeggen.
Beteugel, zoo ge kunt, den lust te weten,
Wat tusschen ons beiden is. En nu, mijn vrienden,
Als studie-kameraden en soldaten,
Vergun me een simple bede.

HORATIO Welke, heer?

HAMLET Nooit te vertellen wat ge zaagt vannacht.

HORATIO EN MARCELLUS Nooit zullen we 't, heer.

HAMLET Neen, maar bezweer 't.

HORATIO Heer,

In trouwe, ik nooit.

MARCELLUS Noch ik, mijn heer, in trouwe.

HAMLET Zweer op mijn zwaard.

MARCELLUS Wij gaven, heer, ons woord al.

HAMLET In ernst, zweer op mijn zwaard, in ernst.

GEEST *beden* Zweer!

HAMLET Ha, ha, knaap, wat je zegt; zijt ge daar, trouwe ziel?

Kom aan, – gij hoort dien snaak toch in zijn kelder, –

Stemt toe te zweren.

HORATIO Zeg ons den eed voor, heer.

HAMLET Nimmer te spreken van dat wat gij zaagt,

Zweer 't bij mijn zwaard.

GEEST *beneden* Zweer!

HAMLET Hic et ubique? Laat ons wat opschuiven. –

Hier heen, heeren,

En legt uw handen nogmaals op mijn zwaard:

Nimmer te spreken van dat wat gij hoorde,

Zweer 't bij mijn zwaard.

GEEST *beneden* Zweer!

HAMLET Goed zoo, ouwe mol! wroet je zoo schielijk?

Een flink schansgraver! – nog wat verder, vrienden.

HORATIO O, dag en nacht, maar dit is wondervreemd.

HAMLET En heet het daarom welkom als een vreemdeling.

Er is in aarde en hemel meer, Horatio,

Dan in uw wijsbegeerte wordt gedroomd.

Maar, kom; –

Hier, als daar straks, dat nooit, zoo helpe u God,

Hoe vreemd of zot ik mij ook zal gedragen, –

Wijl ik, 't kan zijn, het hierna dienstig oordeel,

Een potsenmakers--rol mij op te leggen, –

Gij, in zoo'n tijd mij ziende, nimmer zult,

Met de armen kruislings, zóó, of 't hoofd zoo schuddend,

Of door het uiten van gezegden als:

'Wel, wel, wij weten' – of, 'Wij konden, en zoo wij wilden', –

Of 'als 't ons lustte,' – of, 'Er zijn er, en zoo zij durfden';

Of meer zulk dubbelzinnig spreken, toonen,

Dat gij iets van mij af weet. – Dit nooit te doen,

Zoo waarlijk ge op genâ hoopt in uw uiterst'.

Zweer!

GEEST *bededen* Zweer!

HAMLET Stil, stil, ontruste geest! –

Zij zweren

En nu, mijn heeren,

Beveel ik mij om 't zeerst aan in uw liefde.

En wat zoo arm een mensch als Hamlet doen kan,

Zijn liefde en zijn vriendschap u te toonen,

Zal, zoo God wil, niet falen. Gaan wij binnen,

De vingers op de lippen steeds, ik bidde u,

De tijd raakte uit 't verband. Vervloekt, dat ik verkoren,

Dat ik om 't recht te zetten werd geboren!

Neen, kom, laat samen ons gaan.

Af.

Tooneel I

Een kamer in Polonius' huis.

Polonius en Reynaldo komen op.

POLONIUS Geef hem dit geld, Reynaldo, en die brieven.

REYNALDO Uw dienaar, heer.

POLONIUS Gij zult verbaasd wijslijk doen, Reynaldo,

Voor ge u tot hem vervoegt, eerst te onderzoeken

Naar zijn gedrag.

REYNALDO 't Was mijn bedoeling, heer.

POLONIUS Wel, knap gezegd, zeer knap gezegd. Ziet gij,

Visch eerst mij uit, wat Denen in Parijs

Zijn, wie en hoe, waarvan en waar zij leven,

Hun kring, wat staat zij voeren; en bevindend

Door zulk omwikkelen en stelselmatig vragen

't Zijn kennissen mijns zoons, benadert gij

't Veel dichter dan door al uw rechtstreeks naricht:

Houd u, als 't ware, of waart ge een verre kennis;

Bijvoorbeeld zoo: – 'Ik ken zijn vader en

Zijn vrienden; hem, ten naastebij.' – Hoort ge 't?

REYNALDO Ja, ja, zeer goed, mijn heer.

POLONIUS – 'Ten naastebij'; 'maar', gaat ge voort, 'niet goed:

Is hij 't, dien 'k meen, dan is hij taamlijk wild,

Verslaafd aan dit en dat'; – bezwaar hem hier

Met al wat u in 't hoofd komt – echter niets

Dat hem onteeren zou; draag daarvoor zorg;

Maar zulke losse, wilde mispassen, menheer,
Dewelke erkend, geboekt staan als gezellen
Van jeugd en vrijheid.

REYNALDO Als dobblen, mijn heer?

POLONIUS Juist, of drinken, vechten, zwetsen,
Twisten, zwabberen; zoover moogt ge gaan.

REYNALDO Dat ware toch hem schande aandoen, mijn heer.

POLONIUS Toch niet; zoo gij ze in uw aantijging mengelt,

Gij hoeft niet zoo iets ergs hem aan te wrijven,
Dat hij een losbol lijkt van de ergste soort.

Dat 's niet mijn meening; bezwalk hem zoo vernuftig,

Dat 't slechts schakeeringen van vrijheid schijnen:

Flitsen, oplaaiingen van 'n vuurgen aard,

Een woestheid in het ongebreideld bloed,

Aanvechting, elk gemeen.

REYNALDO Maar, mijn heer, –

POLONIUS En waartoe gij dit doen moet?

REYNALDO Ja, mijn heer,

Dat wou 'k graag weten.

POLONIUS Wel, zie hier mijn stelling;

En, dunkt me, 't is een kunstgreep ongevaarlijk;

Die simple kladjes dus mijn zoon aanwrijvend,

Als gold het iets bevuild wat door 't hanteeren,

Vat ge?

Zal, wees verzekerd, uw zegsman die gij polst,

Zoo ooit hij zag in voornoemde misdraging

Den jongen man, waarvan gij spreekt als schuldig,

Doen bijvallen gewis op deze wijze:

'M'n beste heer', of zoo; of 'vriend' of wel 'Uw Eedle,' –

Al naar de woordvoeging des mans of naar

Den trant van zijne landstreek. –

REYNALDO Begrepen, heer.

POLONIUS En dus, menheer, zal dit hij doen, – hij doet, –

Waar was ik ook weêr gebleven? – gansch bloed,

Ik wou wat zeggen toch: – waar was 'k gebleven?

REYNALDO Bij 'doen bijvallen gewis,'Bij 'vriend of zoo' en bij 'Uw Edele'.

POLONIUS Bij 'doen bijvallen gewis' – juist, welnu,

Dus valt hij bij: – 'Ik ken dien edelman;

Ik zag hem gistren of op 'n andren dag,

Of toen en toen, met die en die, en zoo gij zegt,

Daar aan het spelen, daar in 'n roes betrapt;

Daar bij het kaatsen aan 't twisten' of, misschien,

'Ik zag hem ingaan in zoo'n boedelhuis,

Videlicet, een bordeel,' – en al zoo meer.

Ziet gij nu;

Uw leugenig lokaas vangt dien waren karper:

Zoo vinden wij, die wijsheid, doorzicht hebben,

Met draaiërij, behendge kantelworp,

Op averechtsche wijs den rechten weg:

En zoo, naar mijn voorzegden raad en leering,

Vindt gij mijn zoon. Ge vat mij, vat gij niet?

REYNALDO Gevat, mijnheer.

POLONIUS God zegen u, vaarwel.

REYNALDO Mijn goede heer!

POLONIUS En neem met eigen oog zijn gangen waar.

REYNALDO Dat zal ik, heer.

POLONIUS En laat hem zijn spel maar spelen.

REYNALDO Best, mijnheer.

POLONIUS Vaarwel!

Ophelia komt op

Wat is 't, Ophelia, wat schort er aan?

OPHELIA Mijn heer, mijn heer, ik ben zoo erg geschrokken.

POLONIUS Waardoor in Godes naam?

OPHELIA Ik zat bij naaiwerk in mijn kamer, heer,
Heer Hamlet, – met zijn wambuis heelemaal los,
Geen hoed op 't hoofd; zijn kousen zonder banden,
En vuil, als boeien op zijn enkels hingen;
Zoo spierwit als zijn hemd; zijn knieën knikten;
En met een blik zoo klaaglijk van beteeknis,
Of was hij uit de hel pas losgelaten
Om gruwelen te melden, – komt vóór mij.

POLONIUS Gek van liefde om u?

OPHELIA Ik weet 't niet, mijn heer,
Maar wezenlijk, ik vrees het.

POLONIUS Wat zei hij?

OPHELIA Hij nam mij bij de pols en hield mij stevig;
En gaat zoo ver naar achtren als zijn arm,
En met de vrije hand zoo over 't voorhoofd,
Vervalt hij aan 't bezien van mijn gezicht,
Of wou hij 't uit gaan teek'nen. Lang bleef hij zoo;
Op 't lest – een beetje schudding aan mijn arm,
En driemaal op en neêr zijn hoofd dus wieglend, –
Hij loosde een zucht zoo klagelijk en diep,
Dat 't scheen of 't gansch zijn lichaam zou verbrijzlen,
Hij 't ging besterven. En toen liet hij mij los,
En, met zijn hoofd gekeerd zoo over z'n schouder;
Leek hij zijn weg te vinden zonder oogen,

Want zonder hunne hulp vond hij de deur,
En hield tot 't allerlaatst hun licht op mij.

POLONIUS Ga met mij mede. Ik wil den koning zoeken.

Dit is de echte liefdes-overspanning,
Wier heftige aard verdoet het eigen zelf,
En vaak, als iedre hartstocht die ons hier,
Beneên bekommren komt, den wil leidt tot
Wanhopig onderstaan. Het spijt mij zeer.

Zeg, gaaft ge hem onlangs soms wat harde woorden?

OPHELIA Neen, goede heer; maar, zoo gij 't mij gelastte,

Wees ik zijn brieven af en weigerde als
Belet hij vroeg.

POLONIUS Dat heeft hem gek gemaakt. –

Het spijt mij dat 'k niet oordeelkundiger,
Zorgvuldiger hem gasloeg. 'k Was bang, hij speelde
En doelde uw ongeluk. Vervloekte argwaan!
Het schijnt wel 't lot te zijn van oudre menschen,
Hun eigen denkbeelden te overschrijden,
Zooals het missen van bedachtzaamheid
Aan 't jong volk is gewoon. Kom, naar den koning;
Dit moet gekend; wat stil gehouden, meer bezwaring
Bergt in zich dan de haat om liefdesopenbaring.

Kom!

Af.

Tooneel II

Een kamer in het kasteel.

Koning, Koningin, Rosencrantz, Guildenstern en gevolg komen op.

KONING Welkom, mijn Rosencrantz, en Guildenstern!

Behalve dat wij u te zien verlangden,
Drong de behoefte aan uw diensten ons,
Tot snel bescheid. Gij hoorde iets van Hamlets
Gedaante-wisseling; dus noem ik het,
Nu de uiterlijk' noch de innerlijke mensch
Meer lijkt op wat 't eens was. Wat 't anders zijn
Mag dan zijns vaders dood, dat hem dus bracht
Zoo ver af van 't begrijpen van zich zelf,
Is mij een raadsel: Ik verzoek u beiden,
Zijnde van jongs-af met hem groot gebracht,
En sinds vertrouwd van zijn jeugd en luimen,
Dat ge oirbaar vinden moogt, voor korten tijd
Te toeven aan ons hof; dus door uw invloed
Tot 't nemen van ontspanning hem te prikkelen,
En iedere gelegenheid wat af te winnen:
Of wellicht iets, ons onbekend, hem kwelt,
Hetwelk, verklaard, ligt binnen onze heeling.

KONINGIN Hij sprak zoo dikwijls van u, mijne heeren,

Ik weet, er leven geen twee andre menschen
Aan wie hij meer verkleefd is. Zoo 't u behaagde
Om ridderlijk ter wille ons te zijn,
Door hier bij ons een wijle uw tijd te verspillen,
Tot steun en tot profyt voor 't geen wij hopen,

't Bezoek van u hier zou den dank erlangen,
Die voegt een koning.

ROSENCRANTZ Beide' uw majesteiten

Wel mochten ons door souverain gezag,
't Geducht behagen geven als bevel
Eer dan verzoek.

GUILDENSTERN Maar onderdanig beiden,

Staan wij ons-zelf hier af, tot 't uiterst spannen,
Vrijwillig onzen dienst ten voet U leggend,
Te zijn bevolen.

KONING Dank, Rosencrantz, en eedle Guildenstern.

KONINGIN Dank, Guildenstern, en eedle Rosencrantz.

En 'k smEEK u nu terstond te gaan bezoeken
Mijn zoon, te zeer veranderd. – Dat een'gen uwer
Deze eedle heeren brengen tot Heer Hamlet.

GUILDENSTERN De hemel doe ons hier-zijn en ons streven

Hem aangenaam en heilzaam zijn.

KONINGIN Ja, amen!

Rosencrantz, Guildenstern en gevolg af

Polonius komt op

POLONIUS De afgezanten naar Noorwegen, heer,

Keerden opgetogen weêr.

KONING Gij waart de vader steeds van goede tijding.

POLONIUS Was ik, mijn heer? Wees zeker, mijn gebieders,

Ik wijd mijn trouw, gelijk ik wijd mijn ziel,
Beide aan mijn God en mijn doorluchtig koning.
En 'k denk – tenzij dit brein van mij niet meer
Zoo zeker jaagt in 't politieke spoor,
Gelijk het placht te doen – dat ik ontdekte

De ware reden van Heer Hamlets maanzucht.

KONING O! spreek daarvan, dat is mij goed te hooren.

POLONIUS Geef eerst gehoor, heer, aan uw afgezanten;

Mijn nieuws het fruit moog zijn van dat groot feest.

KONING Bewijs gij zelf hun de eer en leid ze binnen. –

Polonius af

Hij zegt, melieve, dat hij heeft gevonden

De hoofdoorzaak der stoornis van uw zoon.

KONINGIN Ik vrees het is niets anders dan dat eene,

Zijns vaders dood, ons overhaastig huwlijk.

KONING Wel, wij gaan hem na. –

Polonius met Voltimand en Cornelius komen weêr op

Welkom, goede vrienden.

Wat tijding van Noorwegen, onzen broeder?

VOLTIMAND Zeer hoffelijke wedergroet en wenschen.

Al aanstonds zond hij aan zijn neef bevel,

't Werven te staken, dat naar hem toescheen,

Uitrusting slechts beduide tegen Polen.

Tot beter ingelicht, hij eerlijk vond,

't Was tegen uwe hoogheid; gegriefd daardoor, –

Dat dus zijn ziekte en leeftijd werd misbruikt,

Hij Fortinbras gevangen nemen deed;

Waaraan die, in het kort, zich onderwierp;

Door Noorwegen berispt werd; en, ten slotte,

Plechtig zijn oom beloofde nimmermeer

D'oproep tot wapning tegen u te doen.

Waarop Noorwegen, door vreugde overweldigd,

Hem jaarlijks toezegt driemaal duizend kronen,

En machtiging, die eerstlijk aangeworven

Soldaten te gebruiken tegen Polen:

Met een verzoek, hierin verder omschreven,

Een papier gevend

Dat het u mocht behagen tot dit doel

Hun vrijgelei te geven door uw rijk,

Op zulke voorwaarden, en vrijheidswaarborg,

Als hierin staat bepaald.

KONING Het dunkt ons goed;

Wij zullen ter geschikter tijd het lezen,

Beantwoorden, bepeinzen de zaak;

Inmiddels, dank voor 't wel verrichte werk;

Neemt nu uw rust; vannacht feesten wij samen.

Zeer welkom thuis!

Voltimand en Cornelius af

POLONIUS Die zaak is goed geëindigd! –

Mijn Koning, en Mevrouw, voor u te ontwikkelen,

Wat majesteit moet zijn, wat trouw wil zeggen,

Waarom dag dag is, nacht nacht, en tijd tijd,

Zou enkel spullen zijn van nacht, dag, tijd.

Dus, wijl de ziel van wijsheid korthed is,

Wijdloopigheid het uiterlijk en tooi,

Wil kort ik zijn. Uw edele zoon is gek:

Gek zeg 'k; want 't ware gek-zijn u te omschrijven,

Wat waar' het anders hier dan gek te zijn.

Maar laat dit zijn.

KONINGIN Zaakrijker, minder kunst.

POLONIUS Mevrouw, ik zweer, 'k gebruik hier heel geen kunst.

Dat gek hij is, is waar; 't is waar 't is jammer

En jammer is 't dat 't waar is. – Zot woordspelen,

Vaarwel eraan, ik wil geen kunst gebruiken.

Laat ons hem gek dus heeten: nu schiet over,

De reden vinden die dit bracht te weeg,

Of liever in den weg, daar dit te weeg–Gebrachte in den weg gebrachte had een reden.

Dus er schiet over, en 't overschietend dus

Weeg 't over.

Ik heb een dochter; – hèb, wijl ze is de mijne; –

Die, naar haar kinderplicht betaamt, merk wel,

Dit aan mij gaf: Trek zelf gevolg en gis:

leest

– ‘Aan de hemelsche, en de afgod mijner ziel, de zoo zeer vermooide Ophelia.’ –

Dat is een slechte zin, een minderwaardige zin, ‘Vermooide’ is minderwaardig; doch u zult hooren. – Dus:

leest

In haar uitnemend–blanke boezem, deze, etc.

KONINGIN Gewerd haar dit van Hamlet?

POLONIUS Mevrouw, een oogenblik; 'k wil zijn nauwkeurig. –

leest

Betwifel dat sterren vuur zijn;

Betwifel de zon gaat immer;

Betwifel de waarheid 'n bedriegster te zijn;

Maar betwifel mijn liefde nimmer.

‘O dierbre Ophelia, ik ben ziek van dit maat moeten houden; ik bezit niet de kunst mijn zuchten na te rekenen; maar dat ik u liefheb, zeer, o, zeer, zeer liefheb, geloof het. Adieu.

Eeuwig de uwe zeer dierbre jonkvrouw, zoolang dit werktuig van hem is.

HAMLET. ‘Dit toonde mij uit plichtgevoel mijn dochter,

En daarenboven, zijn aanzoeken alle,

Zooals ze uitvielen naar tijd, plaats, en wijze,

Vertrouwde zij mijn oor toe.

KONING Maar hoe heeft zij

Zijn liefde ontvangen?

POLONIUS Waarvoor ziet gij mij aan?

KONING Voor 'n trouw en eerlijk, achtenswaardig man.

POLONIUS 'k Zou 't gaarne toonen. Doch wat moest gij denken,

Indien ik ziend' die vuurge liefde ontplooien, –

Gelijk ik deed, ik moet u dit vertellen,

Eer 't mij mijn dochter zeide, – wat moest gij,

Mijn dierbre majesteit, uw koningin, wel denken,

Zoo 'k had gespeeld voor less'naar of tablet;

Mijn hart had toegeknipoogt, doof en stom,

Of onverschillig had dit al bekeken:

Wat moest gij denken? Neen, ik deed rechtuit,

En sprak mijn meesteresje aldus aan:

'Heer Hamlet is een prins, ver boven u;

Dit mag niet zijn,' en toen schreef ik haar voor,

Zich op te sluiten tegen zijn bezoeken,

Geen boden toe te laten, noch geschenken.

Gedaan zoo, plukte zij de vrucht mijns raads;

En hij, versmaad, – om kort relaas te maken, –

Verviel in een getreur, daarna in 'n vasten,

Vervolgens in onrust; in 'n zwakte dan;

Toen in ijlhoofdigheid; zoo trapsgewijze

Tot staat van gek-zijn, waar hij nu in kalt,

En waar wij alle om rouwen.

KONING Denkt gij, dat

Dit het is?

KONINGIN 't Kan zeer wel mogelijk zijn.

POLONIUS Bestond er ooit een tijd, ik wou zulks weten,

Dat als ik zei bepaaldlijk: 'het is zoo,'

Het anders bleek te zijn?

KONING Niet, dat ik weet.

POLONIUS wijzend naar hoofd en romp Neem dit van dit, wanneer het anders is.

Is mij het toeval gunstig, vind ik wel

Waar hier de waarheid schuilt, al borg zij zich

In 't hart van 't hart der aard.

KONING Hoe voorts gehandeld?

POLONIUS Gij weet, soms wandelt hij vier uren aaneen

Hier in de galerij.

KONINGIN Ja, inderdaad.

POLONIUS Op zulk een tijd stuur 'k op hem af mijn dochter:

Weest gij met mij dan achter een behang;

Let op 't ontmoeten: Heeft hij haar niet lief,

En is hij door die liefde niet van zinnen,

Laat mij niet langer tot 's lands heil meewerken,

Maar 'n hoeve houden en karvolk.

KONING 't Is te doen.

Hamlet komt op, lezende.

KONINGIN Zie toch, hoe droef de stakkerd loopt te lezen.

POLONIUS Weg, ik smeeek u, gaat beiden hier vandaan;

Ik klamp hem daadlijk aan.

Koning, Koningin

en gevolg af

O, met verlof: hoe gaat 't, mijn goede heer Hamlet?

HAMLET Goed, goddank.

POLONIUS Herkent gij mij, mijn heer?

HAMLET Buitengewoon goed; gij zijt een vischventer.

POLONIUS Niet ik, mijn heer.

HAMLET Dan wou ik dat gij zoo'n fatsoenlijk man waart.

POLONIUS Fatsoenlijk, mijn heer?

HAMLET Ja, menheer; fatsoenlijk zijn, in 't verloop dezer wereld, beduidt een man te zijn, uitgepikt uit tienduizend.

POLONIUS Dat is zeer waar, heer.

HAMLET Want zoo de zon maden uitbroedt in een dooien hond, zijnde een aas-kussend god, – hebt gij een dochter?

POLONIUS Die heb ik, mijn heer.

HAMLET Laat in de zon haar niet wandelen. Ontvangenis is een zegen; maar wijl uw dochter kan ontvangen, – vriend, kijk uit.

POLONIUS ter zijde Wat zeg je daar van? Immer piekerend over mijn dochter: toch herkende hij aanvankelijk mij niet; hij zei, ik was een vischventer. Hij is ver heen, ver heen; en waarachtig, ook ik leed in mijn jonge dagen het uiterste door liefde; zeer dicht aan dit. Ik wil nog eens met hem spreken. – Wat leest gij daar, mijn heer?

HAMLET Woorden, woorden, woorden.

POLONIUS Waarom gaat het, mijn heer?

HAMLET Tusschen wie?

POLONIUS Ik meen, waarover gaat het wat u leest, mijn heer?

HAMLET Lasteringen, menheer; want die gemeene hekelaar beweert mij hier: oude mannen hebben grijze baarden en rimpelige gezichten; hun oogen zijn druipend van dikke amber en pruimeboomgom; het mangelt hen volop aan verstand en ze hebben allen dezelfde slappe dijen. Met dit al, menheer, ofschoon ik met kracht en geweld wil gelooven, dunkt het mij toch niet zeer fatsoenlijk dit alles aldus te hebben neêrgeschreven; daar gijzelf, menheer, even oud zult zijn als ik ben, indien gij achterste voren gelijk een krab kondt loopen.

POLONIUS ter zijde Al moge dit gekkepraat zijn, toch is er orde in. – Wilt gij niet liever uit den tocht gaan, heer?

HAMLET In mijn graf.

POLONIUS Dat is inderdaad uit den tocht.

ter zijde

Hoe snedig zijn antwoorden soms zijn. Dat is toch maar een voordeel van het gek-zijn, dat het plotseling uitstoot, wat bij gezonde rede niet losraakt dan met de grootste moeite. Ik zal hem verlaten en terstond de wijze van ontmoeten verzinnen tusschen hem en mijne dochter. – Geëerbiedigd heer, ik wil zeer nederig afscheid van u nemen.

HAMLET Gij kunt, menheer, niets iets van mij afnemen, dat ik met grooter bereidwilligheid zou wenschen af te staan: behalve mijn leven, behalve mijn leven, behalve mijn leven.

POLONIUS Vaarwel, mijn heer.

HAMLET Die vervelende ouwe zotten!

Rosencrantz en Guildenstern komen op.

POLONIUS Gij zijt Heer Hamlet zoekende, daar is hij.

ROSENCRANTZ *tot Polonius* God behoede u, mijn heer.

Polonius af

GUILDENSTERN Vereerde heer! –

ROSENCRANTZ Mijn zeer dierbre heer!

HAMLET Mijn voortreffelijke vrienden! Hoe maakt ge 't Guildenstern? Ah, Rosencrantz!

Beste kerels, hoe maakt ge 't allebei?

ROSENCRANTZ Als de alledaagsche kindren der aarde.

GUILDENSTERN Gelukkig, dat wil zeggen, niet óvergelukkig; op de muts van Fortuin zijn wij nu juist niet de rozet.

HAMLET Ook niet de zolen van haar schoenen?

ROSENCRANTZ Al evenmin, mijn heer.

HAMLET Dus leeft ge omtrent haar gordel, of in het hart harer gunsten?

GUILDENSTERN In trouwe, haar dagelijks toegelatenen, wij.

HAMLET In de heimlijke appartementen van Fortuin? O, zeer waar; ze is een lichtekooi.

Wat nieuws?

ROSENCRANTZ Geen, mijn heer, behalve dat de wereld met den dag braver wordt.

HAMLET Dan is de oorsdeelsdag op komst; maar uw nieuws is niet waar. Laat mij meer in 't bizonder vragen: Wat hebt gij, mijn goede vrienden, toch bij Fortuin verbeurd, dat zij u stuurt ter gevangnis hierheen?

GULDENSTERN Gevangnis, heer?

HAMLET Denemarken is een gevangnis.

ROSENCRANTZ Dan is de wereld er ook een.

HAMLET En een heele beste; met vele huizen van bewaring, hokken en hollen; Denemarken een der ergste.

ROSENCRANTZ Zoo denken wij niet, mijn heer.

HAMLET Wel, dan is 't niet zoo voor u; op zichzelf is er goed noch kwaad, ons denken maakt het maar zoo; voor mij is 't een gevangnis.

ROSENCRANTZ Wel, dan maakt uw eerzucht er een van; het is te nauw voor uw geest.

HAMLET O, God! ik kon gebonden wezen in een notendop en mijzelf houden voor een koning over grenzenlooze ruimte, was het niet dat ik booze droomen had.

GULDENSTERN Welk gedroom is eerzucht inderdaad; het wezenlijke zijn van den eerzuchtige is louter de schaduw van een droom.

HAMLET Een droom is zelf maar een schaduw.

ROSENCRANTZ In waarheid, en ik houd eerzucht voor zoo iets ijls en luchtigs, voor niet meer dan de schaduw van een schaduw.

HAMLET Dan zijn onze schooiers lichamen, en onze monarchen en wijd-befaaamde helden der schooiers schaduwen. Zullen wij ten hove gaan? Op mijn woord, ik kan niet redeneeren.

ROSENCRANTZ EN GULDENSTERN Wij gaan met u in gevolg.

HAMLET Niets daarvan: ik wil u niet gelijkgesteld zien met mijn andre dienaars; want, om met u te spreken als fatsoenlijk man, ik word afschuwelijk bediend. Maar, langs den gebaanden weg der vriendschap, wat komt gij in Elseneur doen?

ROSENCRANTZ U bezoeken, heer, geen andre aangelegenheid.

HAMLET Schooier die ik ben, ik ben zelfs arm in dank; toch dank ik u; en zeker, beste vrienden, mijn dank is niet veel waard, geen halve penning. Werdt gij niet ontboden? Is

het uw eigen neiging? Kwaamt ge vrijwillig? Kom, kom; ga oprecht met mij om; kom, kom; neen, spreek.

GULDENSTERN Wat moeten wij daarop antwoorden, mijn heer?

HAMLET Wel, iets, maar iets doeltreffends. Gij werdt ontboden; en daar is een soort van bekentenis in uw blikken, welke uw kieschheid niet knap genoeg is te kleuren: ik weet, de goede koning en koningin ontboden u.

ROSENCRANTZ Tot welk doeleinde, mijn heer?

HAMLET Dat moet gij mij uitleggen. Maar laat mij u bezweren bij de rechten onzer kameraadschap, bij de eenstemmigheid onzer jeugd, bij de verplichtingen onzer steeds duurzaam gebleken genegenheid en bij al wat daar meer dierbaars bestaat en waarmee een beter eedsteller dan ik u zou kunnen bezwaren, zeg mij ronduit en open of gij ontboden werdt of niet.

ROSENCRANTZ *terzijde tot Guildenster* Wat zegt gij er van?

HAMLET *terzijde* Neen maar, ik heb u in de gaten. – Als gij van mij houdt, wend u dan niet af.

GULDENSTERN Mijn heer, wij werden ontboden.

HAMLET Ik zal u vertellen waarom; zoo zal mijn voorbarigheid uw openbaarmaking voor zijn en uw geheimhouding bij den koning en de koningin geen veêr ruïen. Ik heb onlangs, – maar waardoor weet ik niet, – al mijn opgeruimdheid verloren, alle gewoonte van lichaams oefening opgegeven; en inderdaad het staat zoo slecht met mijn gemoedsgesteldheid, dat dit voortreffelijke bouwsel, de aarde, mij een woest en ledig rif schijnt te zijn; deze alleruitmuntendste troonhemel, de lucht, ziet ge, dit aanzienlijk overhangende firmament, dit majesteitelijke dak met goud vuur ingelegd, wel niet veel anders dan een vuile en pestilentische opeenhooping van dampen. Welk een werkstuk is de mensch! hoe edel in rede! hoe oneindig in vermogens! in gestalte en beweging hoe vol uitdrukking en bewonderenswaard! in doen hoe gelijk aan een engel! in begrijpen hoe gelijk aan een god! de schoonheid der wereld! het puik juweel der dieren! En toch, voor mij, wat is ze mij, deze quintessence van stof? Mannen beuren mij niet op, – neen, noch vrouwen evenmin, ofschoon gij door uw glimlach schijnt te willen beweren van wel.

ROSENCRANTZ Mijn heer, er was niets dergelijks in mijn gedachten.

HAMLET Waarom lachte gij dan, toen ik zei: 'mannen beuren mij niet op?'

ROSENCRANTZ Omdat ik dacht, mijn heer, indien mannen u niet kunnen opbeuren, welk een poovere ontvangst de spelers bij u zullen genieten. Wij haalden ze op den weg in, ze komen naar hier om u hun diensten aan te bieden.

HAMLET Hij die den koning speelt zal welkom zijn; zijn majesteit zal cijns van mij hebben; de dolende ridder zal drillen zijn lans en schild; de minnaar zal niet gratis zuchten; de luimige man zal zijn rol in vrede ten einde brengen; de grappenmaker zal hen, wier longen wat losachtig zijn van klep, aan het lachen maken en de jonkvrouw zal haar gemoed vrijelijk uitstorten, of het rijmloos vers zal er om hinken. Welke spelers zijn het?

ROSENCRANTZ Juist die, waar gij gewoon waart zoo'n plezier in te hebben, de treurspelers uit de stad.

HAMLET Hoe raakten zij zoo aan het trekken? hun standplaats was toch, wat faam en voordeel betreft, in beide opzichten beter.

ROSENCRANTZ Ik denk, hun optrekken werd veroorzaakt door de kortelings ingevoerde nieuwigheid.

HAMLET Verheugen zij zich nog altijd in dezelfde waardeering als toen ik in de stad was? Hebben zij nog zooveel toeloop?

ROSENCRANTZ Neen, inderdaad, niet meer.

HAMLET Hoe komt dit? Beginnen zij roestig te worden?

ROSENCRANTZ Neen, hun streven hield den gewonen pas; maar daar is, mijn heer, een kinder-gebroedsel, jonge nestvalken, die onder alle spreken de hoogste toon hebben en daarvoor op een tyrannische wijze worden behandklapt. Deze zijn nu in de mode en overschreeuwen dusdanig de gewone theaters – aldus noemen zij ze – dat vele rapierdraggers bang geworden voor ganzenschachten, er nauwelijks meer heen durven gaan.

HAMLET Wat, zijn ze kinderen? Wie onderhoudt ze? hoe worden zij bezoldigd? Zullen zij bij 't vak maar blijven zoolang zij kunnen zingen? Zullen zij naderhand niet zeggen, indien zij opgroeien tot gewone spelers – gelijk het waarschijnlijkst is, zoo ze niet over

betere middelen beschikken – dat hun schrijvers hun onrecht deden, door hen aldus te laten uitvaren tegen het vervolg hunner eigene loopbaan?

ROSENCRANTZ In trouwe, er is heel wat te doen geweest aan beide zijden; en het volk houdt het niet voor zonde hen te treiteren tot kabaal-wordens toe; een tijdlang werd er zelfs geen geld voor een stuk geboden, als de dichter en de speler om dat geschil niet aan 't klappen uitdeelen daarin gingen.

HAMLET Is het mogelijk?

ROSENCRANTZ O, daar zijn heel wat hersenen voor gebroken.

HAMLET En dragen de jongens de zege weg?

ROSENCRANTZ Ja, dat doen ze, mijn heer; Hercules en zijn last meteen.

HAMLET Och, 't is zoo vreemd niet; mijn oom is koning van Denemarken, en zij die muilen tegen hem trokken toen mijn vader nog leefde, geven nu twintig, dertig, vijftig, honderd dukaten neêrgeteld, voor zijn afbeeldsel in minatuur. Gansch bloed, er zal hier wel iets meer dan natuurlijks aan den gang zijn mee, zoo wijsbegeerte ooit zal vermogen het er uit te schiften.

Trompetten achter het tooneel

GULDENSTERN Daar zijn de spelers.

HAMLET Heeren, gij zijt welkom te Elseneur. Uw handen; kom dan. Het bij verwelkoming behorende zijn vormen en ceremonieën; laat mij u dus bejegenen in dien uiterlijken schijn, opdat niet mijne gedragingen tegenover de spelers, die, zeg ik u, uiterlijk hoofschoor behooren te zijn, meer op een ontvangst zullen lijken dan de uwe. Gij zijt mij welkom; maar mijn oom-vader en tante-moeder zijn gefopt.

GULDENSTERN Hoe zoo, mijn zeer dierbre heer?

HAMLET Ik ben slechts gek noord–noord–ten–westen; wanneer de wind zuid is, kan ik een havik onderkennen van een reiger.

Polonius komt weêr op

POLONIUS Welzijn zij met u, heeren!

HAMLET Luister, Guildenstern; – en gij ook; – voor ieder oor een hoorder; dat groote kind dat gij daar ziet, is zijn luiers nog niet ontgroeid.

ROSENCRANTZ Mogelijkerwijs is hij er voor de tweede maal ingeraakt; want men zegt een oud mensch is opnieuw een kind.

HAMLET Ik wil profeteeren, hij komt me vertellen van de spelers; let op. – U hebt gelijk, mijn heer, op Maandagmorgen; 't was toen, inderdaad.

POLONIUS Mijn heer, ik heb u wat nieuws te vertellen.

HAMLET Mijn heer, ik heb u wat nieuws te vertellen. Toen Roscius een tooneelspeler was in Rome, –

POLONIUS De tooneelspelers komen hier heen, mijn heer.

HAMLET Zachtjes, zachtjes!

POLONIUS Op mijn eer, –

HAMLET En toen kwam ieder speler op een ezel, –

POLONIUS De beste tooneelspelers ter wereld, hetzij voor treurspel, blijspel, geschiedkundig toneelspel, landelijk–herderspel, landelijk–kluchtspel, geschiedkundig–herderspel, geschiedkundig–treurspel, treurig–kluchtig–geschiedkundig–herderspel, voor geheel en ondeelbaar tooneel of onbegrensde dichting. Seneca kan niet te zwaar zijn, noch Plautus te licht. Voor de naar wetten vaste schrijfkunst, en de ongebondene zijn zij de eenige lieden.

HAMLET O, Jephtha, richter Israëls,' welk een schat hadt gij!

POLONIUS Welke schat was het, dien hij had, mijn heer?

HAMLET Wel,

Eén mooie dochter en niet meer,
Dewelke hij bovenmate beminde.

POLONIUS ter zijde Immer over mijn dochter.

HAMLET Heb ik geen gelijk, ouwe Jephtha?

POLONIUS Zoo het u al goeddunkt, mijn heer, mij Jephtha te noemen, een dochter heb ik, die ik bovenmate bemin.

HAMLET Neen, dat volgt er niet op.

POLONIUS Wat volgt dan, mijn heer?

HAMLET Wel, Zooals 't lot, gekend bij God, En dan, ge weet:

Hoe 't is geschied, 't verhaal meldt 't niet," de eerste strofe van het aandachtig liedekje zal u wijzer maken; want kijk, daar komt mijn besnoeiing.

Vier of vijf spelers komen op

Gij zijt welkom, meesters; welkom allen. – Ik ben verheugd u gezond te zien: – Welkom, goede vrienden. O, mijn oude vriend, wel, je gezicht raakte befranjed, sinds ik voor 't laatst u zag: komt gij mij hier bluffen in Denemarken? – Wat, mijne jonkvrouw en harten-gebiedster! Bij onze lieve vrouwe, uwe jonkvrouwelijkheid is sedert onze laatste ontmoeting den hemel nader gekomen, wel ter hoogte van een broos. Bid God, dat niet uw stem als een ongangbaar goudstuk gebersten aanhoore. Meesters, gij zijt allen welkom. Wij zullen er als Fransche valkeniers meteen op losvliegen, op alles wat wij zien; wij zullen dadelijk een voordracht houden. Kom, geef ons een proefje van uw knapheid; kom, een hartstochtelijk brok.

EERSTE TONEELSPELER Welk stuk bedoelt uw hoogheid?

HAMLET Ik hoorde van u eens een voordracht, – het geheele stuk werd nooit gespeeld; of, zoo het al werd, niet meer dan eens; het beviel niet, herinner ik mij, aan het duizendkoppige monster; 't was kaviaar voor 't gemeen: toch was het – naar mijn inzicht en naar dat van anderen, wier oordeel in zulke dingen hooger ging dan het mijne, – een uitmuntend stuk, goed in tooneelen verdeeld en geschreven met evenveel soberheid als kunde. Ik herinner mij, er werd van gezegd, er waren geen zetten in gebruikt om de stof wat smakelijker te maken, noch stijl-wendingen, waardoor de schrijver van gemaaktheid kon worden beticht; het werd geprezen om de ingetogenheid der werkwijze, gezond en bekoorlijk geheeten en veeleer schoon dan fraai. Van een gedeelte hield ik vooral, het was Aeneas' verhaal aan Dido en van dat in 't bijzonder, waar hij spreekt van Priamus' moord: indien het in uw geheugen is blijven leven, begin dan bij dezen regel: – laat mij zien, laat mij zien; –

De ruige Pyrrhus, als 't Hyrkaansche beest, – zoo is het niet; – het begint met Pyrrhus; –

De ruige Pyrrhus, – hij wiens duistre rusting,

Zwart als zijn oogmerk, aan den nacht geleek,

Toen hij gebed lag in het onheilspaad,

Heeft nu dat zwarte, vreeselijke wezen
Besmeurd met jammervoller wapenkleur;
Van hoofd tot voeten is hij louter keel,
Baarlijk door 't bloed van vaders, moeders, kindren,
Korstig, geblakerd door der straten schroeiing,
Wat leent een tyranniek, verdoemlijk schijnsel
Aan 't vuig tooneel. Geroost door wraak en vuur,
En dus beklonterd met geronnen bloed,
Met oogen als karbonklen, helsche Pyrrhus
Oud-vader Priamus zoekt. –
Zoo ga gij verder.

POLONIUS Bij God, heer, wel gezegd, met juisten klemtoon en goed begrip.

EERSTE TONEELSPELER

Hij vindt hem daadlijk,
Te kortslaags slaand' de Grieken; 't oude zwaard,
Oproerig aan zijn arm, ligt waar het valt,
Of 't walgt voor bevel. In ongelijken kamp
Rent Pyrrhus naar Priaam; woest om zich zwaaiend,
Tot met den snorwind van zijn felle zwaard
De ontpeesde vader valt. Dan, 't zinloos Ilium,
Den slag te voelen schijnend, vlam-getopt,
Ten fundament bukt en met náar gekraak
't Gehoor van Pyrrhus boeit; want zie, zijn zwaard,
Hetwelk was dalend op het melkwit hoofd
Van d'achtbren Priaam, leek in de lucht te kleven;
Dus, als een beul beschilderd, Pyrrhus stond;
En als partijloos aan zijn wil en zaak,
Deed niets.
Maar, zoo wij dikwijls tegen onweêr merken

Een zwijgen in de heemlen, 't zwerk verstramt,
De wilde wind verstomt, en 't ronde omlaag
Zoo stil als dood is, dra de schrikbre donder
De sferen opsplijt, zoo, na Pyrrhus' talmen
Maakt de opgezweepte wraak opnieuw hem dadig,
En nimmer beukten der Cyclopen hamers
Op Mars' voor de eeuwigheid gesmeed harnas,
Wroegingloozter dan 't bloedend zwaard van Pyrrhus
Nu slaat op Priamus. –

Weg, lichtekooi, Fortuin! Gij goden allen,
In raadsvergaadring samen, fnuikt haar macht;
Breekt al de spake' en velgen uit haar wiel,
En rolt de naaf den hemelheuvel af,
Zoo laag als tot in hel!

POLONIUS Dat is te lang.

HAMLET Het zal naar den scheerder moeten met uw baard. – Ik bid u, zeg verder: – hij is
voor een hopsa-sa, of een verhaaltje van koppelarij of anders dut hij in.

Ga voort, kom naar Hecuba.

EERSTE TONEELSPELER

Maar wie, o wie de omflarde koningin. –

HAMLET Omflarde koningin?

POLONIUS Dat 's goed, omflarde koningin is goed.

EERSTE TONEELSPELER Zag rennen barreboets, de vlamme' aandreigen

Met blind-betraanden blik, een lap op 't hoofd,

Dat pas nog 'n diadeem hield, en als kleeding

Om hare maagre en verdorde lenden

Een deken, in 't alarm der angst gegrepen;

Wie dit gezien had, zou met giftigen tong

Fortuins verheering hebben aangescholden;

Doch zoo de goden zelf haar toen aanschouwden,
Toen zij dus Pyrrhus zag zijn wreed spel spelen,
De leden van haar echtgenoot klein-hakken,
De plotse schreeuw die aan haar mond ontging –
Tenzij wat sterflijk is hen gansch niet deert, –
Hadd' 't vurig hemel-oog melk-week gemaakt,
De goden mededoogend.

POLONIUS Kijk, of hij niet van kleur verschoten is, en tranen heeft in zijn oogen! – Ik bid u, niet meer.

HAMLET 't Is goed. Ik zal het overige hiervan u spoedig laten zeggen. – Waarde heer, wilt gij er voor zorgen dat de spelers goed worden onthaald? Hoort gij het, laat ze goed worden behandeld, want zij zijn de beknopte, korte kronieken des tijds: het ware u beter een slecht grafschrift te hebben na uw dood, dan hun slechte getuigenis bij uw leven.

POLONIUS Ik zal hen behandelen naar hunne verdienste, heer.

HAMLET Gants lijden, man, veel beter. Zoo ge ieder mensch naar zijn verdienste woudt behandelen, wie ontkomt dan de zweep? Behandel ze overeenkomstig uw eigen eer en waardigheid; hoe minder zij het waard zijn, des te verdienstelijker is uw mildheid. Neem hen mede.

POLONIUS Komt, menheeren.

HAMLET Volgt hem, vrienden; wij zullen morgen een voorstelling hebben.

Polonius en de toneelspelers af, behalve de Eerste

Hoor even, oude vriend, kunt gij de Moord van Gonzago spelen?

EERSTE TONEELSPELER Ja wel, mijnheer.

HAMLET Wij zullen het morgenavond nemen. Zoudt gij, zoo noodig, een stukje van een twaalf of zestien regels, dat ik schrijven zal en er inschuiven, mee in kunnen studeeren? Zou dat gaan?

EERSTE TONEELSPELER Ja, mijn heer.

HAMLET Zeer goed. – Volg dien heer; en pas op dat gij hem niet bespot.

Eerste Speler af

Mijn goede vrienden *tot Rosencrantz en Guildenstern* ik neem afscheid van u tot van avond: gij zijt welkom te Elseneur.

Ik neem afscheid van u tot van avond: gij zijt welkom te Elseneur.

ROSENCRANTZ Mijn goede heer.

HAMLET Ja, zoo, God zij met u.

Rosencrantz en Guildenstern af

Nu ben 'k alleen.

O, wat een schoelje en boersche slaaf ben ik!

Is het niet monsterlijk, dat hier die speler,
In een verdichtsel maar, 'n droom van hartstocht,
Zijn ziel tot 't eigen denkbeeld zoo kon dwingen,
Dat door haar werking zijn gelaat verbleekte;
Tranen in de oogen, ontsteltnis in z'n uitzicht,
Gebroken stem en heel zijn handlen dienend
In houdingen 't denkbeeld? En al voor niets,
Voor Hecuba!

Wat 's Hecuba voor hem en hij voor Hecuba,
Dat hij dus weent om haar? Wat zou hij doen
Had hij den prikkel en het sein voor hartstocht,
Dat wat ik heb? 't Tooneel verdronk in tranen,
't Gruwlijk geluid zou 't oor der zaal verscheuren,
De misdaadger werd gek, de onschuldge bang,
De bijstaander verward; hij zou verbijstren
't Innigst vermogen zelf van hoore' en zien;
En ik,
Een slappe, bloedeloze lummel, gluip
Als 'n Hans de droomer, futloos voor mijn zaak,
Kan niets uitbrengen; neen, zelfs niet ter wille
Van 'n koning aan wiens troon en kostbaar leven

Zoo'n doembre slag gebracht werd. Ben 'k een laffer?
Wie scheldt mij daar schurk, wie breekt mij den kop?
Wie graait me aan den baard, blaast dien me in 't gezicht?
Vat mij bij den neus? Wie heet het mij liegen
Tot in mijn strot en dieper! Wie dóet dát?
Ha!
Ganswond, ik laat het toe. Dus is 't toch waar,
Dat 'k heb een duiven-lever, mis de gal,
Die maakt verdrukking bitter, had 'k niet anders
Allang de wouwen van de streek gemest
Met zijn hondsche afval? Bloedge, hoerge schurk!
Verstokte, ontaarde, liederlijke schurk!
O, wraak!
Hè, wat een ezel ben ik! 't Is wel heldhaftig,
Dat ik, de zoon van een vermoorden vader,
Door hel en hemel aangezet tot wraak,
Mijn hart ontlasten moet als 'n snol met woorden,
En val aan 't vloeken als een vuile prij,
Een flodderdel.
Foei er over, puh! Wakker mijn brein! – Hum, 'k hoorde,
Dat schuldge schepsels, zittend in den schouwburg,
Zoo door de macht van 't spel getroffen werden,
Tot in de ziel geraakt, dat ze oogenbliklijk
Hun misdaân in het openbaar beleden;
Want moord, schoon zonder tong, wil spreken met Miraculeus orgaan. Ik zal die spelers,
Iets voor mijn oom doen spelen als de moord
Mijns vaders; 'k zal zijn gezicht beloeren,
Zijn wond peilen tot 't zeer. Verschiet hij maar,
Ik ken mijn weg. De geest dien 'k heb gezien,

Mocht eens de duivel zijn, en die heeft macht
Aantreklijk zich te tooien; ja en mogelijk,
Misbruikende mijn zwakte en zwaarmoedigheid,
Zijn overmacht is groot op zulke geesten,
Wil hij verderven mij. Ik wil een steviger
Grondslag dan dit: – 't toneelspel is de val,
Waarin 'k mijn ooms geweten vangen zal.

Af

Tooneel I

Een kamer in 't kasteel

Koning, Koningin, Polonius, Ophelia, Rosencrantz en Guildenstern komen op

KONING En kunt gij niet door stelselmatig praten,

Ontlokken hem waarom hij zich dus aanstelt,

En heel zijn dag-rust zoo wanluidend maakt

Door die gevaarlijke en woelge maanzucht?

ROSENCRANTZ Hij zelf erkent zich zeer van streek te voelen;

Maar van de reden wil hij heel niets weten.

GUILDENSTERN En even weinig grif laat hij zich peilen;

Niet minder slim dan gek, onttrekt hij zich,

Zoodra wij hem tot eenige bekentnis

Omtrent zijn waren toestand willen brengen.

KONINGIN En hij ontving u goed?

ROSENCRANTZ Volmaakt als 'n edelman.

GUILDENSTERN Maar met een overdrevenheid van stemming.

ROSENCRANTZ Zelf gierig met vragen; doch op onze vragen

Zeer gul met antwoord geven.

KONINGIN Kreegt gij hem

Tot wat ontspanning?

ROSENCRANTZ Mevrouw, 't geviel zoo, dat wij 'n troepje spelers,

Inhaalden op weg. Wij spraken 'r met hem over;

En blijkbaar schonk het hem een soort van vreugde

Toen hij 't hoorde. Het hof herbergde hen;

En, naar ik meen, ontvingen zij reeds order

Voor hem te spelen te avond.

POLONIUS 't Is zeer juist.

En hij verzocht aan mij uw majesteiten
Te vragen hen te komen zien en hooren.

KONING Van harte gaarne. Het voldoet mij zeer,
Hem dus gestemd te hooren.

Mijn waarde heeren, schaft hem nieuwe prikkels,
Wakkert zijn lust voor die genoegens aan.

ROSENCRANTZ Uw dienaars, heer.

Rosencrantz en Guildenstern af

KONING Geertruide, lieve, laat ons;

Want heimlijk hebben wij gestuurd om Hamlet,
Opdat hij zou, als ware het bij toeval
Ophelia ontmoeten.

Haar vader, en ik-zelf – wettige spionnen –
Wij gaan ons plaatsens zoo, dat, ziende, ongezien,
Wij 'n zuiver oordeel van hun saâmkomst krijgen,
En uit hemzelf, uit zijn gedrag met haar,
Afleiden kunnen of 't is liefde of niet,
Die hem dus lijden doet.

KONINGIN Naar gij 't beveelt. –

Voor u, Ophelia, mocht uw lieve schoonheid
Gelukke oorzaak zijn van Hamlets dolen,
Dan zullen, naar ik hopen durf, uw deugden
Hem brengen weêr op den gewonen weg,
U beî tot eer.

OPHELIA Mevrouw, mocht het zoo wezen.

Koningin af

POLONIUS Ophelia, wandel hier. – Behage 't uw genade,

Ons te verbergen nu. – *tot Ophelia* Lees in dit boek;
Het zal wat kleur bijzetten aan 't vertoon
Van uw alleen-zijn. – Soms, doen wij berispelijk, –
Te vaak 't vertoond werd, dat met vroom gelaat
En heilge handling we oversuikeren
Den duivel zelf.

KONING *ter zijde.* O, 't is maar al te waar!

Hoe snerp-fel striemt die uitspraak mijn geweten!
De wang van 'n boel, vermoeid met 'n laag blanketsel,
Is leelker niet bij 't middel vergeleken,
Dan mijn daad is bij mijn geverfde woorden.
O, zware last.

POLONIUS Ik hoor hem komen, laat ons weggaan
heer.

Koning en Polonius af
Hamlet komt op

HAMLET Zijn of niet zijn, daar komt het hier op neêr: –
Zou 't eedler wezen in den geest te lijden
De keilen en schichten van een schimpend lot,
Of zich te wapnen tegen 'n zee van troebelen,
En ze in opstand te enden? – Sterven, – slapen,
Niet meer; en, door een slaap te zeggen: uit
Is de hartepijn en 't duizenderlei schokken
Van ons belaste vleesch, – 't ware een vervulling,
Ootmoedig af te smeeken. Sterven, – slapen: –
Te slapen: wellicht droomen; – ai, daar stukt het;
Want welk gedroom ook in dien doodslaap kome,
Als we eindlijk schoven af ons aardisch gewurm,
't Moet ons doen weiflen. Daar is het dwingende,

Dat maakt een onheil van zoo langen duur;
Want wie verdroeg tijds hoon en zijn gegeesel;
Tyrannen-lusten, trotsaards hoovaardij,
Pijn om miskende liefde; rechts-uitstel,
Ambtlijke onbeschoftheid; den voetschop dien
De stille diener van den bluffer krijgt,
Hoe, als hijzelve zich verlossen kon
Met een simple priem? Wie zou vrachten torsen,
En grienen, zweeten onder een moeilijk leven,
Was niet de angst daar voor iets na den dood, –
Dat onontdekte land van welker grenzen
Geen reiziger terugkeert, – die wart den wil,
En ons 't bekende kwaad doet lijden liever
Dan heen te vliên naar 't andre, ongewetene.
Dus maakt bewustzijn bloodaards van ons allen;
En dus wordt de aangeboren bloe der flinkheid,
Bleek overziekljkt door de mom der peinzing;
En iedre bruis-gezonde onderneming,
Door dit bezien, wendt van haar oorsprong af,
Verliest den naam van daad.

Ophelia komt op

– Stil nu, gij,
De mooie Ophelia. – Nimf, in uw gemurmel
Herdenk mijn zonden alle.

OPHELIA Mijn goede heer,

Hoe gaat het met uw hoogheid, sinds zoo lang?

HAMLET Ik dank u nederig, goed, goed, goed.

OPHELIA Mijn heer, 'k bezit van u gedachtenissen,

Die 'k lang verlangde u terug te geven;

Ik bid, neem ze in ontvangst nu.

HAMLET Néen, niet ik;

Ik gaf u nooit iets.

OPHELIA Geëerde heer, ge weet zeer wel, ge gaaft ze;

En, bijgaand, woorden van zoo zoet een keur,

Die dingen schatten maken; heen hun geur, Herneem ze; want voor hen die edel denken,

Wordt arm het rijkst geschenk, als hartloos zijn die 't schenken.

Daar, mijn heer.

HAMLET Ha, ha! deugt ge wel?

OPHELIA Mijn heer?

HAMLET Zijt ge mooi?

OPHELIA Wat bedoelt uw hoogheid?

HAMLET Dat, als gij deugt en mooi zijt, uw deugd geen verkeer moest toelaten aan uw
schoonheid.

OPHELIA Kan schoonheid, mijn heer, in beter gezelschap verkeeren dan van deugd?

HAMLET Ja, gewis; want de macht der schoonheid zal eerder deugd doen verkeeren van
wat zij is tot een hoereester, dan de kracht der deugd de schoonheid zal kunnen
omvormen tot haar evenbeeld; dit was voorheen een machtspreuk, maar nu geeft het
heden 't gelijk. Ik hield eens van u.

OPHELIA Inderdaad, mijn heer, gij deedt mij dit gelooven.

HAMLET Gij hadt mij niet moeten gelooven; want op onzen ouden stam kan deugd niet
zoo worden geënt, of wij zullen er naar blijven smaken. Ik hield niet van u.

OPHELIA Ik werd te meer misleid.

HAMLET Ga naar een klooster; waarom wil je een kweekster worden van zondaars? Ik
houd mijzelf voor tamelijk deugdzaam, maar toch zou ik mijzelf van zulke dingen
kunnen betichten, dat het beter waar' geweest, mijn moeder had mij nooit gedragen. Ik
ben zeer trotsch, wraakgierig, eerzuchtig; met meer slechtigheden op mijn wenken klaar,
dan ik gedachten heb ze aan te zetten, verbeelding om ze vorm te geven, of tijd om ze in
te bedrijven. Wat hebben zulke kerels als ik ben rond te kruipen tusschen aarde en

hemel! Wij zijn aartsschurken, allen; geloof niet een van ons. Ga je weg naar een klooster. – Waar is uw vader?

OPHELIA In huis, mijn heer.

HAMLET Laat dan de deuren achter hem dicht zijn, en dat hij nergens anders den nar spele dan in zijn eigen huis. Vaarwel!

OPHELIA O, lieve hemel, help hem!

HAMLET Indien je trouwt, wil ik je deze bezoeking tot een bruidsgift geven: je moogt zoo koud als ijs zijn, zoo puur als sneeuw, je ontkomt niet aan laster. Ga naar een klooster. Ga, vaarwel. Of, zoo ge dan toch wilt trouwen, trouw met een dwaas; want wijze mannen weten al te wel, wat monsters gij van hen maakt. Naar een klooster, ga; en gauw ook. Vaarwel.

OPHELIA O, hemelsche machten, herstel hem!

HAMLET Ik heb van uw verf-kunsten vernomen ook, meer dan genoeg. God schonk u een aangezicht en gij maakt uzelf een ander; ge hipt, ge tript, ge lispelt en geeft bijnaampjes aan Gods schepselen en maakt van uw weeldrigheden uw ontoerekenbaarheid. Ga heen, ik wil er niet meer van hooren, het heeft mij gek gemaakt. Ik zeg, wij willen geen huwelijken meer; degenen die al getrouwd zijn, allen behalve één, dat zij leven; het overschot moet maar blijven zoo het is. Ga naar een klooster, ga!

Af

OPHELIA O, wat een edele geest ging hier ten onder!

Hij die van hoveling, van krijgsman, van geleerde
Het oog, de stem was en het zwaard; de bloeiende
Verwachting, hij de roos van 't rijk; de spiegel
Voor elk, 't voorbeeld van houding, de van alle
Opmerkers, opgemerkte, gansch, gansch onder.
En ik de klaaglijkste aller vrouwen, die
De honing zoog van zijn welluidende eeden,
Zie nu die eedle, oppermachtige rede
Als lieve klokjes klepelend, ontstemd en schrill;

Dat weêrgalooze beeld van bloei en jonkheid
Verwelkt door overspanning. Wee, wee, o, die
Zag wat ik heb gezien, ziet wat ik zie.

Af

Koning en Polonius weder op

KONING Liefde! in die richting gaat zijn smachten niet.

En wat hij sprak, schoon aan den vorm wat schortte,

Klonk niet als gek. Daar is iets in zijn ziel

Waarop zijn zwaarmoed staâg te broeden zit,

En 'k ducht het broedsel en 't uitkomen zal

Gevaarlijk zijn. Om dit bijtijds te keeren,

Heb ik, in vlug besluit, bepaald aldus:

Hij moet in allerijl naar England heen,

Met de opeisch onzer achterstalge cijns.

't Gezicht der zeeën en van vreemde streken,

Met al hun wisseling, zal hopelijk,

Dat daar genesteld iets zijn hart uitbannen,

Waarop zijn brein zich aftobt, dus hem brengt

In misstand met zich zelf. Wat denkt ge er van?

POLONIUS 't Zal wel gedaan zijn; maar toch blijf 'k
gelooven,

Dat de oorsprong en de aanvang van zijn krenking

Spruit uit versmade liefde. – Wat is 'r Ophelia!

Gij hoeft ons niets te zeggen van Heer Hamlet,

Wij hoorden 't al. – Doe, heer, naar 't u behage,

Toch, als gij 't passend vindt, laat na het spel,

Zijn koninklijke moeder, alleen met hem,

Hem onderhouden; laat haar rondweg spreken;

En ik, verstoep, behage 't u, zal heimlijk

Afluistren heel 't gesprek. Ontlokt ze hem niets,
Stuur hem naar Engeland; of sluit hem op,
Al naar uw wijsheid dunkt.

KONING Uw raad staat me aan;

'n Hooggeplaatste en gek mag vrij niet gaan.

Af

Tooneel II

Een zaal in 't kasteel

Hamlet en drie of vier spelers komen op

HAMLET Zeg de toespraak, ik bid u, gelijk ik het voordeed, trippelend op de tong; want zoo gij ze bulkt uit de keel, gelijk velen onzer tooneelspelers doen, had ik even lief dat de stadsomroeper mijn zinnen zei. Doorzaag ook de lucht niet te veel met uw hand, dus; maar pas alles bevallig toe; want zelfs in de strooming, den storm en, als ik het zoo noemen mag, in den wervelwind van den hartstocht, behoort gij de matiging te betrachten en aan te kweeken, die het stil doet zijn. O, het beledigt mij tot in de ziel, zoo'n pootige pruikebol van een kerel een hartstocht in rafels te hooren scheuren, tot vodden waarlijk, om het trommelvlies van het schellinkje te splijten, dat grootelijks voor niet veel anders vatbaar is dan voor een dazig stommetjessel of wat lawaai. Ik zou zoo'n kerel gegeeseld willen hebben, enkel en alleen omdat hij Tergament overdrijft en nog erger Herodest dan Herodes. Ik bid u, vermijdt zulks.

EERSTE SPELER Ik sta er uwe hoogheid voor borg.

HAMLET Wees evenmin te tam, maar dat hier uw eigen onderscheidings-vermogen uw toeziende voogd zij; laat het gebaar het woord begeleiden, het woord het gebaar, met deze bijzondere inachtneming dat gij nimmer overschrijden zult de soberheid der natuur; want zich in iets zoo te buiten gaan, is een afwijking van de eischen der tooneelkunst. Het einddoel toch daarvan, van den beginne af en voor nu, was en is, op te houden, als het ware, een spiegel aan natuur, de deugd haar eigen gelaatstrekken te toonen, 't schandelijke haar eigen beeld en aan iederen tijd zooals die zich belichaamde, zijn bijzonder karakter en afdruk. Nu dit overdreven of te slap er uitgekomen, kan, ofschoon het alle onkundigen aan het lachen zal maken, niet anders dan ergernis bezorgen aan de lieden van oordeel, en de meening van een derzulken moet in uw schatting zwaarder wegen dan een heel theater vol van die eersten. O, er zijn spelers, die ik spelen zag en door anderen hoorde prijzen, en dat hooglijk, – dewelke, om 't niet te gemeenplaatsig te

zeggen, noch den toon hebbend van Christenlieden, noch den gang van een Christen, van een heiden, noch van eenig mensch, dusdanig stapten en loeiden, dat ik wel denken moest of hier soms een van natuurs daglooners menschen had gemaakt en niet goed gemaakt, zoo afgrijselijk bootsten zij de menschheid na.

EERSTE SPELER Ik hoop, wij hebben dit vrijwel bij ons verbeterd.

HAMLET O, verbeter het heel en al. En laat degenen die uw narren spelen, niet meer zeggen dan geschreven staat in hun rol; want er zijn er onder, die uit zichzelf willen lachen om een zeker soort botte toeschouwers aan het lachen te brengen, hoewel in diezelfde tijdsruimte een of andere noodzakelijke verwickeling van het spel met aandacht wil worden gevolgd; dat is min, en toont een armzalige eerezucht in den narspeler die er gebruik van maakt. Gaat, maakt u klaar. –

Spelers af

Polonius, Rosencrantz en Guildenstern komen op

Wel nu, mijn heer, wil de koning hooren dit stuk werk?

POLONIUS En de koningin ook, en dat terstond.

HAMLET Vraag den spelers om wat haast te maken. –

Polonius af

Wilt gij tweeën helpen ze wat aan te zetten?

ROSENCRANTZ EN GUILDENSTERN Mijn heer, tot uw order.

Rosencrantz en Guildenstern af

HAMLET Wat, ho, Horatio!

Horatio komt op

HORATIO Hier, geliefde heer, en tot uw dienst.

HAMLET Ge zijt voor mij de trouwste mensch Horatio,

Waar 'k ooit in mijn verkeer mee kreeg te doen.

HORATIO O, dierbre heer, –

HAMLET Neen, denk niet dat ik vlei;

Want welk gewin kan ik van jou verwachten,

Die niets hebt dan de opbrengst van je geest

Voor je behoeften? Waartoe den armen vleien?
Neen, laat de stroop-tong zotte luister likken,
De glad-gewrichte knieën vrijlijk krommen,
Waar kans op winst volgt 't kruipen. Wilt je 't hooren?
Sinds dat mijn ziel meestres was van haar keuze,
En menschen onderscheiden kon, heeft zij
Jou voor zichzelf verzekerd; want jij waart
Als een, die alles lijdend, niets toch lijdt;
Een man die fortuin's nukken, goed of kwaad,
Aanvaardde in zelfden dank; en wel gelukkig
Zijn zij bij wien zich bloed en geest zoo mengen
Dat zij niet zijn een fluit, waar Fortuin's vinger
Naar willekeur op speelt. Geef mij dien man,
Die niet is hartstochts slaaf en 'k zal hem dragen
In mijn harts-binnenst, ja in mijns harten hart,
Gelijk ik jou doe. – Iets te veel hierover. –
Er wordt gespeeld van avond voor den koning;
Daarbij lijkt een tooneel zoo ongeveer
Op wat 'k je van mijns vaders dood vertelde.
Ik bid je, als dat spel is aan den gang,
Te letten met het licht dat in je ziel is,
Dan op mijn oom. Zoo zijn versloten schuld
Zich niet bij 'n toespraak uit den halsband wringt,
Is 't een verdoemde geest, dien wij toen zagen,
Zijn mijn verbeeldingen zoo zwart en vuil
Als 't aambeeld van Vulkaan. Sla goed hem ga;
Want ik mijn blik aan zijn gelaat zal naaglen;
En daarna komen wij tot oordeel saâm
Om hem te schaten naar den schijn.

HORATIO Wel, heer,

Zoo hij iets steelt terwijl het spel speelt en
't Ontgaat mijn speuroog, ik vergoed 't gestoolne.

HAMLET Zij komen voor het spel; ik moet weêr bazelen.

Zoek u een plaats.

Deensche marsch

Trompetgeschal

*Komen op met zijn garde, toortsen dragend: Koning, Koningin, Polonius, Ophelia,
Rosencrantz, Guildenstern, edellieden en gevolg*

KONING Hoe vaart onze mage Hamlet?

HAMLET Nog al wel, in trouwe; bij kamelionskost; ik hap de lucht, volgepropt met
beloften; gij kunt kapoenen zoo niet mesten.

KONING Ik heb niets aan dit antwoord, Hamlet; deze woorden zijn niet voor mij.

HAMLET Neen, ook niet meer van mij. –

tot Polonius – Mijn heer, gij speelde wel eens tooneel aan de universiteit, zegt ge?

POLONIUS Dat deed ik, heer, en werd gerekend een goed speler te zijn.

HAMLET En wat speelde gij?

POLONIUS Ik speelde Julius Caesar; ik werd gedood in het kapitoel; Brutus doodde mij.

HAMLET Dat was een bruute rol de zijne, daar zoo'n kapitaal kalf te moeten doden. –
Zijn de spelers gereed?

POLONIUS Ja, mijn heer, zij wachten tot het u schikt.

KONINGIN Kom hier bij mij zitten, mijn goede Hamlet.

HAMLET Neen, goede moeder, hier is meer aantrekkelijk metaal.

POLONIUS tot den koning O, ho, hoort u dat wel?

HAMLET Mejonkvrouwe, zal ik mij nedervleien in uw schoot? zich nederlegend aan
Ophelia's voeten

OPHELIA Neen, mijn heer.

HAMLET Ik meen, mijn hoofd tegen uw schoot?

OPHELIA Ja, mijn heer.

HAMLET Denkt gij dat ik iets dorperlijks bedoelde?

OPHELIA Ik denk niets, mijn heer.

HAMLET Dat is een liefelijke gedachte, zich neêr te vleien tusschen meisjes-beenen.

OPHELIA Wat is, mijn heer?

HAMLET Niets.

OPHELIA Gij zijt vroolijk, mijn heer.

HAMLET Wie, ik?

OPHELIA Ja, mijn heer.

HAMLET O, God, ja, je eenige potsenmaker. Wat zou een mensch anders doen dan vroolijk zijn? want, kijk eens, hoe genoegelijk mijn moeder er uitziet, en mijn vader stierf nog geen twee uur geleden.

OPHELIA Neen, 't is tweemaal twee maanden, mijn heer.

HAMLET Zoo lang? Neen dan, de duivel moge zwart dragen, ik wil een pak hebben met sabelbont. O hemel, twee maanden geleden gestorven en nog niet vergeten? Zoo is er hoop, dat een groot mans aandenken zijn leven wel een half jaar zal overleven; maar bij onze lieve vrouwe, dan moet hij kerken stichten; of anders zal hij aandenken ontberen, evenals het stokpaardje, welks grafschrift luidde: 'Want o, want o, het stokpaardje raakt vergeten. 'Hobo's

De Pantomime komt op.

Een Koning en een Koningin komen op, zeer verliefd doende; de Koningin hem omhelzend en hij haar. Zij knielt en maakt vertoon van plechtige verklaringen naar hem op. Hij heft haar op en neigt zijn hoofd op haar hals. Hij legt zich neêr op een bank van bloemen. Zij, hem ziende slapen, gaat heen. Dan komt een andere man op, neemt hem de kroon af, kust die en giet vergif in de ooren van den slaper en gaat heen. De Koningin keert terug, vindt den Koning dood en maakt hartstochtelijke gebaren. De Vergiftiger met twee of drie figuranten komt weêr op, schijnend te klagen met haar. Het doode lichaam wordt weggedragen. De Vergiftiger maakt de Koningin het hof met geschenken. Zij schijnt afkeerig, een poos onwillig; maar aanvaardt ten slotte zijn liefde.

Af

OPHELIA Wat beduidt dit, mijn heer?

HAMLET Wel, dit is vermaledijde malheur; 't beteekent ongeluk.

OPHELIA Denklijk stelt het voor wat het stuk wil zeggen.

Proloog komt op

HAMLET Wij zullen het door dezen kerel wel te weten komen. Tooneelspelers kunnen niets voor zich houden; zij willen alles vertolken.

OPHELIA Zal hij ons vertolken wat die vertooning beduidde?

HAMLET Zeker, als van welke vertooning ook die gij hem zoudt willen vertoonen: wees maar niet schuchter met vertoonen, hij zal niet schuchter zijn te vertolken wat het beduidt.

OPHELIA Ge zijt stout, ge zijt stout. Ik wil letten op het spel.

PROLOOG Voor ons en voor ons treurspel, wij Vragen uw clementie vrij,
Opdat uw oordeel gunstig zij.

Af

HAMLET Is dat een proloog of het inschrift van een ring?

OPHELIA 't Is kort, mijn heer.

HAMLET Als vrouwenliefde.

Een Koning en Koningin komen op

SPELER KONING Vol dertig maal toog Phoebus' wagen rond
Neptuuns zilt rijk en Tellus bollen grond;
En twaalf maal dertig bleeke manekringen,
Dertig dozijn keer om de wereld gingen
Sinds liefde ons, sinds Hymen onze handen
Te samen bond met haar zeer heilge banden.

SPELER KONINGIN Nog meenge reize moge zon en maan,
Eer onze liefde sterft, ons overgaan.
Maar ach, gij waart veel krank den laatsten tijd,
Zoo verre van gezond, zoo weinig blijd',

Dat 'k u mistrouw. Doch, schoon ik u mistrouwe,
Het mag geen kwaad u doen, bedenk, wij vrouwen
Zijn veel te ras beangst juist als wij minnen,
Der vrouwen angst en liefde lijkt elkandren,
Gaan licht van 't eene uiterste naar 't andre.
Nu, hoe mijn liefde is, ik u bewees;
Groot als mijn liefde is, is ook mijn vrees;
Waar liefde is groot, beangst het kleinst getwijfel;
En groter liefde groeit door angst-gewiefel.

SPELER KONING Heusch, lieve, ik moet en spoedig u verlaten,
Mijn levenskrachten gaan hun werking laten;
En gij blijft achter in dees weerd alleen,
Geëerd, bemind; en, wellicht vindend een
Trouw echtgenoot, die u –

SPELER KONINGIN Spaar mij die smart,
Zoo'n liefde waar verraad plege' aan mijn hart.
Treff' mij, in 'n tweeden man, de vloek der Goden,
Geen trouwt een tweeden, die niet de eersten doodde.

HAMLET ter zijde Alsum, alsum.

SPELER KONING De reên die 'n tweede huwelijk doen sluiten
Zijn laag van aard, en sluiten liefde buiten.
Ten tweeden maal dood ik mijn dooden man,
Als 'n tweede man me in liefde omhelzen kan.

SPELER KONING 'k Geloof wel dat gij meent nu wat gij zegt,
Maar 'n goed besluit wordt uitgevoerd soms slecht.
Voornemen slaaf slechts van herinring is,
Heftig geboren, zwak van leefduur is;
Wat onrijp nog den boom stikvol belaadt,
Valt zonder schudden, als 't meluw worden gaat.

't Is enkel nooddwang toch, wen wij vergeten
Ons zelf te kwijten wat we ons schuldig weten.
Wat door onszelf hartstochtlijk werd bedoeld,
Te loor gaat als de hartstocht is verkoeld;
De hevigheid van vreugde en smarte beide
Vernietigt zelf zich door inwendig strijden;
Waar vreugde is 't dolst en smart het luidst loopt treuren,
Lijdt vreugde, en smart geniet, bij 't minst gebeuren.
Dees wereld duurt niet eeuwig; noch is 't gebod
Dat liefde ook blijven zal bij keer van 't lot;
Want 't is een open vraag, als 'n lastge som,
Of liefde leidt het lot of andersom.
Als een heerscher valt, men ziet zijn gunstling vliênde;
Wordt 'n arm man rijk, zijn haters worden vrienden,
't Geluk, zegt men, volgt liefde op den voet,
Want wie niet 't noodig heeft, steeds vriende' ontmoet.
En wie in zorg tot 'n schijnbren vriend zich wendt,
Maakt oogenbliklijk aan die vriendschap 'n end.
Om ordlijk te besluiten waar 'k ving aan, –
Ons lot en willen zoo contrarie gaan,
Dat ieder plan van ons toch falen zal;
Ons denken hoort ons, de uitkomst niet met al.
Denk dus, nooit zult gij trouwen een tweeden man;
Maar ook dat, d'eerste dood, gedachtnis sterven kan.

SPELER KONINGIN Aarde onthou mij voedsel, hemel licht;
Geneuchte en rust van mijne dagen zwicht;
Vertwijfle al mijn hoop, vertrouwen, blijheid;
't Rantsoen eens kluisnaars zij mijn eenge vrijheid,
Ontmoete ik op mijn weg elk zwart verdriet,

Wat vreugds licht aanschijn stoort, en maakt tot niet;
Dat, waar 'k ook zij, mij wroeging volg', berouw, –
Indien, 'k eens weduwe, weêr word tot vrouw.

HAMLET En zoo zij 't nu toch eens brak?

SPELER KONING Een zware eed. Lief, laat mij hier wat blijven;
Mijn geest wordt moede, en graag wou ik verdrijven
Dags langewijl met slaap. *slaapt*

SPELER KONINGIN Slaap susse uw lijden;
En nimmer kome onheil tusschen ons beiden.

Af

HAMLET Mevrouw, hoe bevalt u dit stuk?

KONINGIN De dame verzekert te veel, dunkt me.

HAMLET O, maar zij zal haar woord houden.

KONING Kwaamt ge den inhoud te weten van het stuk, is er geen aanstoot in?

HAMLET Neen, neen; zij schertsen maar, vergiftigen in scherts; geen aanstoot ter wereld.

KONING Hoe noemen zij het stuk?

HAMLET De Muizen-val. Wel, wat? Overdrachtelijk. Dit stuk is de verbeelding van een moord geschied in Weenen. Gonzago heet de hertog; zijn vrouw Baptista. Gij zult aanstonds zien; 't is een schelmsch stuk werk; maar wat zou dat? Uw majesteit, en wij, die zuivere zielen hebben, het raakt ons niet; laat de geschaafde knol achteruitslaan, onze schoudergewrichten hebben geen ongemak.

Lucianus komt op

Dit is een zekere Lucianus, neef des konings.

OPHELIA Gij zijt een goed koor, mijn heer.

HAMLET Ik zou tolk kunnen zijn tusschen u en uw liefde, als ik maar de poppetjes kon zien dansen.

OPHELIA Gij zijt scherp, mijn heer, gij zijt scherp.

HAMLET Het zou u een kermen kosten mij mijn scherpte te ontnemen.

OPHELIA Van kwaad tot erger.

HAMLET Ge moet uw mannen nemen zoo ze zijn. – Begin, moordenaar, staak uw verdoemde mimiek en begin. Kom: – De raaf krast onheilspellend, schreeuwt om wraak.

LUCIANUS Zwart, opzet, handen klaar, gif, tijd naar wensch;

Getij dat meehelpt, verder hier geen mensch;

Veil brouwsel, uit midnachtlijk kruid gegaard,

Driemaal door Hecate's banvloek bezwaard,

Doe gij uw werking, magisch, onverbiddlijk,

Verheer 't gezonde leven nu, onmidlijk.

Giet 't vergif in 't oor des slapers

HAMLET Hij vergiftigt hem in den tuin ter wille van zijn rijk. Hij heet Gonzago; de geschiedenis is bestaande, en beschreven in keurig Italiaansch. Gij zult aanstonds zien hoe de moordenaar de liefde weet te winnen van Gonzago's vrouw.

OPHELIA De koning staat op.

HAMLET Wat, geschrikt door loos alarm?

KONINGIN Hoe is het, mijn heer?

POLONIUS Staak het spel.

KONING Geef mij wat licht! – hier vandaan!

ALLEN Lichten, lichten, lichten!

Allen af behalve Hamlet en Horatio

HAMLET Wel, laat de aangeschoten ree maar weenen,

En laat de bok maar hollen;

Gewaakt er moet, zal slapen eene:

Zoo blijft de wereld aan 't rollen.

Zou dit niet, menheer, mèt een bosch veêren –

in geval het overschot van mijn standje eens verliep, – met twee provincie-rozen op mijn opengewerkte schoenen, mij het deelgenootschap kunnen bezorgen bij een tooneeltroep?

HORATIO Een half aandeel.

HAMLET Ik wil een heel, ik.

Daar, zoo gij weet, o Damon dier,

Was 't rijk ontluisterd toen
Van Jovis zelf; en nu heerscht hier
Een echte, echte – paljas.

HORATIO Gij hadt wel kunnen rijmen.

HAMLET O, goede Horatio, ik wil duizend pond zetten op het woord van den geest. Hebt
gij 't opgemerkt?

HORATIO Zeer goed, mijn heer.

HAMLET Bij 't relaas der vergiftiging? –

HORATIO Ik nam hem zeer scherp waar.

HAMLET A, ha! – Kom, wat muziek! Kom, de fluiten!

Want zoo den koning lijkt niet de komedie,
Wel dan, naar 't lijkt, zij lijkt hem niet, o jeemie –
Kom, wat muziek!

Rosencrantz en Guildenstern komen op

GUILDENSTERN Mijn goede heer, vergun mij een woord met u.

HAMLET Menheer, een heele geschiedenis.

GUILDENSTERN De koning, menheer,

HAMLET Ja, menheer, wat is er met hem?

GUILDENSTERN Is in zijn bizondere vertrekken verbazend van streek.

HAMLET Door drank, menheer?

GUILDENSTERN Neen, mijn heer, eerder door gal.

HAMLET Uw vernuft zou zich rijker toonen dit aan zijn lijfarts te melden; want wat mij
betreft, bij hem aan te dringen op zuivering van zichzelf, zou misschien hem dompelen
zijn in oneindig meer gal.

GUILDENSTERN Mijn goede heer, dwing toch uw spreken in eenig verband, en ontvlucht
niet zoo wild mijn boodschap.

HAMLET Ik ben tam, menheer; spreek uit.

GUILDENSTERN De koningin, uwe moeder, in groote verslagenheid van geest, heeft mij tot
u gezonden.

HAMLET Gij zijt welkom.

GUILDENSTERN Neen, mijn goede heer, deze hoffelijkheid is niet van de rechte soort.

Indien het u mocht behagen mij een gezond antwoord te geven, zal ik voldoen aan uw moeders bevel; indien niet, zal mijn opdracht met uw verlof en mijn heengaan zijn gedaan.

HAMLET Menheer, ik kan niet.

GUILDENSTERN Wat, mijn heer?

HAMLET Een gezond antwoord u geven; mijn geest is krank; maar menheer, het antwoord dat ik geven kan, staat u ten dienste, of liever, zooals ge zegt, mijne moeder ten dienste; daarom niet meer ervan, maar tot de zaak. Mijn moeder, zegt gij, –

ROSENCRANTZ Welnu, dit zegt zij: uw gedrag heeft haar getroffen met bevreemding en verwondering.

HAMLET O, wonderbaarlijke zoon, die een moeder zoo kan verbazen! – Maar is daar geen sleep op de hielen dezer moederlijke verbazing? Laat hooren?

ROSENCRANTZ Zij begeert met u te spreken in haar kamer, voor gij te bedde gaat.

HAMLET Wij zullen gehoorzamen, alsof zij tienvoudig onze moeder ware. Hebt gij nog iets anders met ons te verhandelen?

ROSENCRANTZ Mijn heer, gij hielt eens van mij.

HAMLET En dat doe ik nog, bij dees oppikkers en stelers.

ROSENCRANTZ Mijn goede heer, wat is de oorzaak uwer disorde? Gij doet waarlijk niet anders dan de bout voor de deur achter uw eigen vrijheid, indien gij tegenover een vriend uw leed blijft verhelen.

HAMLET Menheer, het mangelt me aan vooruitzichten.

ROSENCRANTZ Hoe kan dat zijn, daar ge de stem des konings zelf hebt voor uw opvolging in Denemarken?

HAMLET Ja, menheer, maar: 'Eer 't gras gewassen is', – 't spreekwoord is eenigszins duf.

Toneelspelers komen op met fluiten

HAMLET O, de fluiten: laat er mij een zien. – Ga eens met mij op zij. – Waarom draait gij zoo rond mij, om mij den wind af te snijden, alsof gij mij woudt drijven in een net?

GUILDENSTERN O, mijn heer, mocht het zijn dat mijn dienstijver te vrijpostig is en mijn liefde daardoor onmanierlijk, –

HAMLET Ik begrijp dat niet goed. Wilt gij eens op deze fluit spelen?

GUILDENSTERN Mijn heer, dat kan ik niet.

HAMLET Ik bid u.

GUILDENSTERN Geloof mij, ik kan niet.

HAMLET Ik smeek u er om.

GUILDENSTERN Ik ken er geen vingergreep van, mijn heer.

HAMLET Het is zoo gemakkelijk als liegen; regeer deze windgaatjes met uw vinger en duim, voer lucht aan met uw mond en het zal u voortbrengen de welluidenste muziek. Kijk, zoo zijn de grepen.

GUILDENSTERN Maar ik zou niet weten hoe die tot eenige harmonische uiting te dwingen; ik heb de bekwaamheid niet.

HAMLET Wel, zie nu eens aan, wat onwaardig ding gij maakt van mij. Gij woudt spelen op mij, gij woudt den schijn aannemen mij te kunnen begrijpen; gij woudt mij ontrukken mijns harten geheimenis; gij woudt uit mij halen van af mijn laagsten toon tot den hoogsten van mijn register; en daar is veel muziek, uitnemende klank in dit kleine orgaan, toch kunt gij het niet doen spreken. Wel, denkt gij dat ik gemakkelijker te bespelen ben dan een fluit? Betitel mij met den naam van welk instrument dat gij wilt, gij moogt mij kunnen hanteeren, spelen op mij kunt gij niet.

Polonius komt op

HAMLET God zegen' u, menheer!

POLONIUS Mijn heer, de koningin wenscht zich met u te onderhouden, en terstond.

HAMLET Ziet gij gindsche wolk, die welke bijna den vorm heeft van een kameel?

POLONIUS Bij 't sacrament, en 't lijkt op een kameel, inderdaad.

HAMLET Mij dunkt, zij lijkt op een wezel.

POLONIUS Het heeft den rug van een wezel.

HAMLET Of, die van een walvisch.

POLONIUS Waarachtig, juist van een walvisch.

HAMLET Dan zal ik naar mijn moeder komen, langzaam aan. – Zij verdwazen mij tot mijn uiterste spanning. – Ik zal komen langzaam-aan.

POLONIUS Ik zal het zeggen.

Af

HAMLET Langzaam-aan is gauw genoeg gezegd. – Laat mij alleen, vrienden.

Rosencrantz, Guildenstern en Horatio af

HAMLET 't Is nu het echte kolle-uur van den nacht,
Als graven openspauwen, hel besmetting
Blaast door de weerld; 'k zou heet bloed drinken kunnen,
Nu zulke wrange dingen doen dat dag
Van 't zien zou rillen. Stil nu, naar mijn moeder. –
O hart, verlies uw aard niet; laat toch niet
De ziel van Nero in dit binnenst sluipen;
Laat wreed mij zijn, maar onnatuurlijk niet,
'k Wil dolken tot haar spreken, geen gebruiken.
Mijn ziel en tong hier huichlaars moeten zijn.
Hoe ruw mijn woorden haar ook schokken mogen,
Ze te bezeeglen, ziel, wil 't nooit gedoogen.

Af

Tooneel II

Een kamer

Koning, Rosencrantz en Guildenstern komen op.

KONING Hij lijkt mij niet; en 't is niet veil'g voor ons,
Hem gek te laten dolen. Maakt u vaardig;
Ik zal op stond uw volmacht laten schrijven,
Hij reist in uw gezelschap mee naar England.
De staat van onzen rang kan niet verdragen
Een kans zoo hachelijk als elk moment
Kan groeien uit zijn maanzucht.

GUILDENSTERN Wij blijven vaardig:
Een heilge en godvruchtge zorg is 't dus
De vele, vele levens te beschutten,
Die door uw majesteit bestaan en tieren.

ROSENCRANTZ Reeds 't enkle en bizondre leven moet,
Met al de kracht van 'n toegerusten geest,
Zich vrijwaren voor last; hoe veel meer dus
Die geest van welker welvaart zooveel levens
Afhankelijk zijn. Als majesteit verscheidt
Sterft zij alleen niet; maar golf-gelijk
Sleept mee 't naburige. Ze is als een machtig wiel,
Geplaatst ten top van de allerhoogsten berg,
In welks zwaar spaken-stel tallooze dingjes
Gespiet zijn en gevoegd; en dat als 't valt,
Elk klein aanhangsel of noodwendigheidje
Doet kraken in 't tumult. Nooit zucht een koning
In eenzaamheid of 't kreunt in iedre woning.

KONING Rust u uit, 'k bid u, tot dees schielke reis;
Daar wij die zorg gekluisterd wenschen, welke
Nu op te vrijen voet gaat.

ROSENCRANTZ EN GULDENSTERN Wij zullen ons haasten.

Af

Polonius komt op

POLONIUS Mijn heer, hij gaat nu naar zijn moeders kamer:

Ik steek mij achter het behang, beluistrend
't Gesprek. Ik weet zij zal hem flink aanpakken;
En, zoo gij zeidet, en wijs was het gezegd,
't Waar' wenschlijk zeer, dat niet alleen een moeder,
Partijdig uit der aard, mee aan kon hooren
Wat ons kan baten hier. Vaarwel mijn heer,
Ik kom tot u vóór gij ter ruste gaat,
En meld u wat ik weet.

KONING Dank, mijn beste heer.

Polonius af

O, mijn misdrijf is walglijk, 't stinkt ten hemel,
Het heeft den vroegsten, oudsten vloek op zich,
Van broedermoord! – Ik kan niet bidden;
Schoon hier de wil is even fel als neiging:
Mijn sterker schuld ontkracht mijn sterk bedoelen;
En, als een man voor 'n dubbele zaak gezet,
Sta ik en weifel waarmee 't eerst beginnen,
Verwaarloos beide. Wat, zoo die doembre hand
Waar' hand-dik nog besmeurd met broederbloed,
Is daar geen regen zat in 't hemelrijk
Haar wit te wasschen als sneeuw? Dient dan genade
Niet tot een tegenbeeld aan schulds gelaat?

Is in 't gebed niet die tweevoudige macht, –
Te zijn gegrepen eer wij struikelen,
Vergeven, als wij liggen? – Dan, zie óp,
Mijn fout is weg. – Maar ach, hoe, wat te bidden,
Te keeren dit? – Vergeef aan mij mijn moord? –
Dit kan niet zijn; dewijl ik nog bezitter
Der werkelijkheden ben waarom ik moordde,
Mijn kroon, mijn macht-trots en mijn koningin.
Wie de ergernis behoudt, wordt die vergeven?
In den verdorven stroom der wereld kan
Zonde's vergulde hand het recht wegduwen;
En vaak gezien werd, dat de schandprijs zelf
Omkocht de wet. Doch niet alzoo hier-boven;
Daar is geen uitvlucht, neen, daar ligt de daad,
Bloot in haar aard, daar, zijn wij genoodzaakt
Zelfs van de tande' en haren onzer feilen
Te geven rekenschap. Wat dan? wat blijft?
Beproeven wat berouw kan? Wat kan 't niet?
Maar hoe kan 't helpen wie berouw niet heeft?
O, jammerstaat! o, binnenst zwart als dood!
O, ziel die aan den lijnstok vlerkt om vrijheid,
Te vaster kleeft! Helpt, englen! Trachten maar,
Buigt, stugge knieën; hart met stalen peezen,
Word teêr als zenuwen van een pasgeboorne!
Misschien wordt 't al nog goed. *knielt*

Hamlet komt op

HAMLET Nu kan ik doen het, nu, terwijl hij bidt;
En nu wil 'k 't doen: – en zoo vaart hij ten hemel;
En zoo krijg ik mijn wraak? Dat dient overwogen:

Een schurk vermoordt mijn vader; en daarom,
Stuur ik, zijn eenige zoon, dienzelfden schurk
Ten hemel.

Wel, dat is huur en handgeld, en geen wraak.

Hij nam mijn vader grovelijk, vol van spijs;
Met al zijn zonde ontbloeid, zoo fleur'g als Mei;
En hoe zijn reekning staat, dat weet de hemel;
Maar in 't gewoon verloop van ons beschouwen
Is 't erg met hem. Ben ik gewroken dan,

Hem nemend bij de zuivring zijner ziel?

Klaar-zijnde en vaardig voor zijn overtocht?

Neen.

Op, wrekend zwaard, kies gruwelijker greep:

Wanneer hij, dronken, ronkt of razend is,

Of zwijmelt in zijn schennende genieten;

Bij 't dobbelen, vloeken, of zoo iets doend waaraan

Geen smaak van eenig heil is; stoot 'm dan omver,

Dat met zijn hielen hij den hemel schopt,

En dat zijn ziel zoo zwart zij en verdoemd

Als hel, waarheen zij gaat. Ik wil nu gaan;

Die medicijn slechts rekt uw krank bestaan.

Af

De Koning rijst op

KONING Mijn woord wiekt op en mijn gedachten zijgen:

Ledige woorden nooit ten hemel stijgen.

Af

Tooneel iv

Een kamer in 't paleis

Koningin en Polonius komen op

POLONIUS Hij komt terstond. Zeg goed hem waar 't op staat:

Zeg hem, zijn grappen zijn onduldbaar grof,
En dat uw hoogheid vaak als 'n scherm stond tusschen
Veel hitte en hem. Ik ga me hier verschansen.
Ik bid u, spreek eens boud.

HAMLET binnen Moeder, moeder, moeder!

KONINGIN 'k Beloof het u;
Wees niet bezorgd voor mij; ga heen, ik hoor hem.

Polonius versteekt zich achter 't tapijt

Hamlet komt op

HAMLET Nu, moeder, wát 's er gaande?

KONINGIN Hamlet, je hebt je vader zwaar beleedigd.

HAMLET Moeder, gij hebt mijn vader zwaar beleedigd.

KONINGIN Kom, kom, gij antwoordt met een beuzeltong.

HAMLET Loop, loop, gij hoort mij uit, gewikst van tong.

KONINGIN Wel, wat is dat nu, Hamlet!

HAMLET Wat nu weêr?

KONINGIN Zijt gij me dan vergeten?

HAMLET Neen, bij 't kruis:

De koningin zijt ge, de vrouw van uw mans broeder;
En – 'k wou het was niet waar – mijn moeder zijt ge.

KONINGIN Neen, dan zal 'k vaardiger tot spreken zenden.

HAMLET Kom, kom, neem plaats; gij zult u niet verroeren;

Gij gaat niet heen voor 'k u een spiegel ophoud,

Waar gij uw binnenst binnen in kunt zien.

KONINGIN Wat wil je doen? mij niet vermoorden toch?

Help, help, ho!

POLONIUS achter het tapijt Wat ho! help, help, help!

HAMLET Wat 's dat? een rat?

Trekt zijn degen dood, voor 'n daalder, dood!

Steekt door 't tapijt

POLONIUS *achter het tapijt* O! 'k ben getroffen.

Valt en sterft

KONINGIN O, wat heb je gedaan?

HAMLET Neen, ik weet niet:

Is het de koning?

KONINGIN O, wat een dolle, bloedige daad is dit!

HAMLET Een bloedige daad! bijna zoo leelijk, moeder,

Als 'n koning dooden, trouwen met zijn broeder.

KONINGIN Als 'n koning dooden!

HAMLET Ja, 'k zei zoo, mevrouw.

Heft het tapijt op en ziet Polonius

Ellendige, drieste, bazige dwaas, vaarwel!

Ik nam u voor uw meerdre, aanvaard uw lot;

Te ijvrig zijn houdt, naar ge merkt, gevaar in. –

Kom, staak dit handenwringen; stil, ga zitten,

En laat mij wringen uw hart; want dat zal 'k doen,

Indien 't gemaakt is van een kneedbre stof;

Als die verdoemde sleur 't niet zoo verhardde,

Dat 't voor gevoel omschanst raakte en omstaald.

KONINGIN Wat heb 'k bedreven toch, dat je tot mij

Zoo ruw de tong durft roeren?

HAMLET Zulk bedrijf,

Dat smet de aanminge blos der zedigheid,
Deugd noemt schijnheilig en wegneemt de bloem
Van 't schoone voorhoofd eener zuivre liefde
En een gezwel daar zet; maakt trouwgeloften
Als dobblaars-eeden valsch; o, zulk bedrijf,
Dat aan het lichaam van 't verbond des huwlijks
Ontruikt de ziel en zoete godsdienst maakt
Klink-klank van woorden: 's hemels gelaat gaat gloeien;
Ja, dat onwrikbre en saâmgebondene,
Droef schouwend, of de dag des oordeels kwam,
Werd brein-krank om 't bedrijf.

KONINGIN Ai mij, welk bedrijf

Dat al bij d'inhoudsopgaaf loeit en dondert?

HAMLET Kijk naar dit schilderij daar, en naar dat,

De contereitsels van twee broeders hier.

Zie wat een adeldom troonde op zijn brauw;

Apollo's haarval; Jovis' voorhoofd zelf,

Een blik als Mars, tot dreigen en bevelen;

En 'n rust als wen Mercurius, de heraut,

Stond, neêrgestegen op een hoogen heuvel;

Een samenstel van deelen, 'n schepping waarlijk,

Waar iedre god naar 't schijnt zijn merk indrukte,

Verzeekrend aan de wereld dus een man.

Dit was uw echtgenoot. Zie nu wat volgt:

Dit is uw echtgenoot; als 'n brandige halm

Schroeit zijn gezonden broeder. Hebt gij oogen?

Hoe kondt gij 't voedsel van dit bergland smaden,

U in moeras gaan goed doen? Ha, hebt ge oogen?

Gij kunt 't geen liefde noemen; op uw leeftijd,

Bloeds zomerlaai werd mak, het is berustend,
En wacht de rede; en welke rede zou
Stappen van dit naar dat? Besef, vast, hebt ge,
Want zonder dat geen aandrift; zeker 't moet
Verlamd zijn; want een gek zou zoo niet dwalen,
Nooit werd 't besef zoo slaaf van overspanning,
Of 't hield genoeg macht over om te kiezen,
Waar zulk verschil is. Wat voor 'n duivel toch
Misleidde u dus bij 't blindemannetje-spelen?
Gevoellooze oogen, oogenloos gevoel;
Gehoor, maar hand noch oog, de reuk alleenlijk,
Zelfs niet een ziek gedeelte van één zintuig
Zoo stumprig wezen kon.

O schaamte, waar 's uw blos? Opstandige hel,
Als ge in 't bedaagde bloed den brand ontsteken
Van helle jeugd weêr kunt, laat deugd als was
In jeugds hitte vergaan; en roep geen schande,
Wanneer de vierigheid te hoog opslaat,
Nu vrieskou zelve hier zoo vinnig blaakt,
't Verstand den wil verkoppelt.

KONINGIN O, Hamlet, zwijg!

Gij keert mijn oogen in mijn diepste zelf;
Ik zie daar zwarte, ingevreten plekken
Die niet versterven willen.

HAMLET Neen, te leven

Begeeren in 't rans zweet van 'n broeiend bed,
Gekoesterd in verrotting; zoetlijk vriend
Boven 'n zwijneboel, –

KONINGIN O, spreek niet meer tot mij!

Als dolken gaan je woorden in mijn ooren;

Niet meer, mijn lieve Hamlet!

HAMLET 'n Moordenaar, 'n schurk;

Een hond, die niet voor 't twintigst deel van 'n tiende

Waard is uw vorigen heer; – een spot van 'n koning;

Een straatdief van het rijk en de regeering,

Die stal van 'n plank de kostbre diadeem,

En stopte in zijn zak!

KONINGIN Zwijg, zwijg, niet meer!

HAMLET Een koning van lappe' en vodden; –

Geest verschijnt

Bescherm mij en omhuif me met uw vleugels

O, engelschaar! – Wat wil uw hoog verschijnen?

KONINGIN Helaas! hij 's gek.

HAMLET Komt gij berispen mij, uw tragen zoon,

Die tijd en hartstocht spilt en onvolvoerd

De groote daad liet van uw streng bevel?

O, zeg!

GEEST Vergeet het niet. Mijn komen dient

Tot scherping slechts van uw verstompt bedoelen.

Maar zie, verbijstring op uw moeder valt;

Wees middelaar tusschen haar en hare ziel;

Verbeelding 't machtigst werkt in teedre wezens;

Spreek tot haar, Hamlet.

HAMLET Hoe is 't met u, mevrouw?

KONINGIN Helaas, hoe is 't met u,

Dat gij daar naar de ijle staat te glaren,

Gesprek voert met de lichaamlooze lucht?

Wild uit uw oogen spert uw geest naar buiten;

En, als het slapend krijgsvolk bij alarm,
Uw plat-neêrliggend haar, wangroei gelijk,
Streeft op, staat overeinde. Mijn lieve zoon,
Sproei toch wat koel berusten op de vlammen
Van uw onmaatgen geest. Waart tuurt gij op?

HAMLET Op hem! Op hem! – Zie toch, hoe bleek hij staart!

Zulk uitzien bij zoo'n zaak, tot steenen preekend,
Zou ze begrijpen doen. – Staar niet op mij;
Opdat niet door dit jammervol gezicht
Mijn daadkracht breke; dan, zou kleurloos blijven
Wat ik moet doen; tranen, misschien voor bloed.

KONINGIN Tot wien zegt gij dit al?

HAMLET Ziet gij daar niets?

KONINGIN Ganschelijk niets; toch wat er is dat zie ik.

HAMLET En hoorde gij ook niets?

KONINGIN Neen, niets dan ons.

HAMLET Kijk dan toch daar! Kijk, hoe het henensluipt!

Mijn vader, als hij was toen hij nog leefde!
Kijk, waar hij gaat, juist nu, recht door 't portaal!
Geest af

KONINGIN Dat is een zuiver maaksel van uw hersens,
Een schepping zonder houvast, overspanning
Is daar een meester in.

HAMLET Overspanning!

Mijn pols klopt stadig aan gelijk de uwe
En maakt gezond muziek. Het was niet gek,
Wat ik geuit heb: stel mij op de proef,
'k Zal woord voor woord herspreken; een die gek is,
Zou kromme sprongen maken. Om Gods wil, moeder,

Smeer niet dat vleiend zalfsel op uw ziel,
Dat niet uw misslag, maar mijn gek-zijn spreekt;
Het kan het zeer met een dun roofje dekken,
Maar onderwijl gaat woekrend binnen in,
't Bederf zijn gang. Belijd uw schuld den hemel;
Rouw om 't verledene; ontwijk wat komt;
En spreid de mest niet over 't onkruid uit,
Dat 't groei nog weliger. Vergeef mijn braafheid;
In het geglibber dezer zatte tijden
Moet deugd aan de ondeugd zelfs verschooning vragen,
Ja, fleemen om 't verlof haar goed te doen.

KONINGIN O, Hamlet, je hebt gekloofd mijn hart in tweeën.

HAMLET O, werp het ergst gedeelte ervan weg
En leef te reiner met het andre deel.
Goênacht; maar ga niet naar mijn oom zijn bed;
Neem u een deugd, zoo gij die niet bezit.
Dat monster, sleur, de vraat van elk besef,
Aller gewoonten duivel, is hierin
Een engel toch, dat 't ook beschikbaar heeft
Voor het gebruik van goede en schoone daden
Een pij, habijt of ander kleed, dat maklijk
Zich aan laat doen. Betoom u voor van nacht,
En dat zal u een soort gemak verleenen
Voor 't naast onthouden; voor 't vervolg nog meer;
Betrachten kan schier tot den grond ons wijzigen,
Hetzij den duivel temmen of hem bannen
Met onvoorziene macht. – Nog eens, goênacht.
En mocht gij zelf naar zegen hunkrend zijn,
Schenk mij uw zegen dan. – Om dezen heer,

Wijzend naar Polonius

Berouwt het mij; maar dus was 's hemels wil,
Te straffen mij door dit, en dit door mij,
Dat ik moet zijn hun geesel en hun richter.
Hem zal 'k bezorgen en dien doodslag wel
Verantwoorden, waar 't moet. Nogmaals, goênacht. –
Ik moet om liefdeswille wreed wel wezen:
Een slecht begin, en erger is te vreezen.
Mevrouw, 'n enkel woord nog.

KONINGIN Wat moet ik doen?

HAMLET Niet dit, in geen geval, wat ik u vraag:
Laat weêr de paffe koning u verlekkren;
U wangen-kneepjes geven; z'n poesje u noemen;
En laat hem door wat smookerige kussen
Of hals-geaai met zijn verdoemde vingers,
U uit doen flappen waar wij 't over hadden;
Dat ik niet waarlijk en waarachtig gek ben,
Maar gek uit list. 't Waar goed, gij deedt 't hem weten;
Wie toch, zij 't koningin, mooi, sober, wijs,
Zou voor een pad, 'n vleêrmuis, 'n ouwe kater,
Verhelen zoo iets wichtigs? Wie zou zulks doen?
Neen, al besef ten spijt en heimlijkhouding,
Maak open maar de mand ten nok van 't huis,
Laat vrij de vogels, en, bij wijs van proef,
Als de fameuze aap, kruip in de mand
En breek den nek beneden.

KONINGIN Geloof maar dat, als woorden adem zijn,

En adem leven is, ik de adem mis,
Om uit te aadmen wat jij tot mij zeide.

HAMLET U weet, ik moet naar Engeland.

KONINGIN Helaas,

Ik had vergeten het; dus is besloten.

HAMLET De brieven liggen klaar; mijn twee schoolmakers, –

Die 'k evenveel vertrouw als giftige adders, –

Zijn 'r mee belast; zij moeten 't pad mij effenen,

Tot schurkerij mij voorgaan. Laat betijen;

't Is wel een pittig spel den werktuigkundige

Omhoog te hijschen door zijn eigen springmijn:

't Zal zwaar werk zijn; ik graaf een el vast lager,

En blaas ze naar de maan. O, 't is zeer zoet,

Als twee gesleepnen rechtstreeks elkaâr vinden. –

Die man zal op me wegen!

Ik log de pens de naaste kamer binnen.

Moeder, goênacht. – Waarachtig, deze raadsheer,

Zoo'n schelmsche, zotte praatvaâr bij zijn leven,

Is nu zeer stil, zeer heimlijk en verheven.

Komaan menheer, om tot een eind te raken. –

Goênacht, moeder.

Eén voor één af, Hamlet sleepend Polonius.

Tooneel I

Een kamer in 't kasteel

Koning, Koningin, Rosencrantz en Guildenstern komen op.

KONING Er is iets in dat zuchten en zwaar ademen

Wat uitleg eischt; 't is passend dat wij 't kennen.

Waar is uw zoon? –

KONINGIN Sta ons dees plaats af voor een ogenblik.

Rosencrantz en Guildenstern af–

Ach , goede heer, wat moest ik zien van avond!

KONING Wat is 't Geertruide? Hoe gaat 't met Hamlet?

KONINGIN Dol als de zee en wind, wanneer ze om 't machtigst

Zich meten met elkaâr. In zijn verwildering,

Iets achter het behang bewegen hoorend,

Hij wipt 't rapier uit, roept: 'Een rat! een rat!' En in die hersenschimge argwaan doodt hij

Den goeden ouden man.

KONING O, gruwelijk feit!

't Waar' ons gebeurd zoo wij geweest daar waren.

Zijn vrijheid is vol dreigement voor allen;

Voor u zoowel als ons, voor iedereen.

Helaas, hoe zal die daad verantwoord worden?

t Zal ons ten laste komen, wier voorziening

Dit gek jong mensch moest kort gehouden hebben

En streng bewaakt: doch wij, in onze liefde,

Wij wilden inzien niet wat 't noodigst was;

Maar, zooals iemand met een gore ziekte,

Bevreesd voor ruchtbaarheid, wij lieten juist

De kwaal het merg aantasten. Waar is hij heen?

KONINGIN Verbergend 't lichaam dat hij heeft gedood.

Ach, in zijn gek-zijn, als een aêrtje goud

Omgeven is van minderwaard metaal,

Zich zuiver toont, hij schreide om wat gebeurde.

KONING O, kom, Geertruide.

Aleer de zon de bergen aan zal raken,

Reist hij van hier: wij moeten deze misdaad

Met al 't gezag van onzen rang, ons oordeel,

'n Verklaarbare houding geven. – Ho, Guildenstern!

Guildenstern en Rosencrantz komen weêr op

Mijn vrienden gaat, en kiest u een'ge helpers:

Hamlet doodde in razernij Polonius,

Hij sleepte hem van uit zijn moeders kamer,

Gaat, zoekt hem op; spreekt zacht en brengt het lichaam

In de kapel. Haast u in deze, 'k bid u.

Guildenstern en Rosencrantz af

Volg ons, Geertruide; wij zullen 'n oproep zenden

Aan onze wijste vrienden, hun doen weten

Wat moet geschiede' en wat geschiedde ontijdig; –

Opdat 't gerucht dat 's werelds meridiaan

Zoo stoorloos overschrijdt als doelwaarts snelt

't Venijnige kanonschot, misse onzen naam

En raak' de onkwetsbre lucht. O, kom, ga mede!

Mijn ziel is angstig en vol strijdigheden.

Af

Tooneel II

Een andere kamer in 't paleis

Hamlet komt op

HAMLET Veilig verstoken.

ROSENCRANTZ EN GULDENSTERN *binnen* Hamlet! heer Hamlet!

HAMLET Wat een lawaai, wie roept 'r om Hamlet?

O, zijn 't dezen.

Rosencrantz en Guildenstern komen op

ROSENCRANTZ Wat deedt gij met het doode lichaam, heer?

HAMLET Ik heb 't vermengd met stof, daar hoort 't toch toe.

ROSENCRANTZ Vertel ons waar het is, opdat wij 't nemen

En brengen ter kapel.

HAMLET Geloof het niet.

ROSENCRANTZ Gelooven wat?

HAMLET Dat ik uw geheim bewaren kan en niet mijn eigen. Bovendien, wie wil door een spons zijn ondervraagd! Welk bescheid zou dan worden gegeven door den zoon eens konings?

ROSENCRANTZ Houdt gij mij voor een spons, mijn heer?

HAMLET Ja, menheer; die de koninklijke houding inslurpt, haar minzaamheden, haar ontzagbaarheden. Edoch, zulke dienaars dienen den koning ten slotte het best: hij houdt ze, zoo een aap doet, in een hoek van zijn kakement; eerst mond-vol en vervolgens slok-op; wanneer hij wat gij samenraapte van noode heeft, is het maar een uitpersen van u en, spons, gij zult weêr droog zijn.

ROSENCRANTZ Ik begrijp u niet, mijn heer.

HAMLET Daar ben ik blijd om: in zotte ooren valt een schalksch gezegde in slaap.

ROSENCRANTZ Mijn heer, gij moet ons mededeelen waar het lichaam is, en met ons gaan naar den koning.

HAMLET Het lichaam is met den koning, en toch de koning niet met het lichaam. De koning is iets –

GULDENSTERN Iets, mijn heer?

HAMLET Van niets; brengt mij bij hem. Vos, versteek je en allemaal er achterna.

Af

Tooneel III

Een andere kamer in 't paleis

Koning met gevolg komt op

KONING Ik zond om hem te zoeken, 't lijk te vinden,
Hoe vol gevaar is 't dat die man loopt los!
Toch moet hier niet de strenge wet gebezigd:
Hij is de lieveling van de wufte menigt,
Wier liefde is oogenlust en oordeelloos;
En waar 't zoo is, daar wordt de straf gewogen
Nimmer de schuld. Dat 't al geschiê geleidelijk,
Moet dit verhaast hem henen zenden schijnen
Verpoozing welgewikt: bij ziekte die
Wanhopig wordt, wanhopige middlen helpen,
Of niet met al. –

Rosencrantz komt op

Wel is het geschied?

ROSENCRANTZ Waar 't doode lichaam is verstoken heer,
Wij krijgen het niet uit hem.

KONING Waar is hij?

ROSENCRANTZ Hier buiten, heer; bewaakt, tot 't u behage.

KONING Geleid hem voor ons.

ROSENCRANTZ Ho, Guildenstern! breng zijne hoogheid binnen.

Hamlet en Guildenstern komen op

KONING Welnu, Hamlet, waar is Polonius?

HAMLET Aan de avonddisch.

KONING Aan de avonddisch? Waar?

HAMLET Niet waar hij eet, maar wordt gegeten: een zekere vergadering van publieke wormen is juist met hem doende. Je worm is op 't gebied der voeding je eenige potentiaat: wij mesten alle schepselen vet om onszelf te mesten, en wij mesten onszelf voor de maaien: uw vette koning en uw magere bedelaar zijn niet anders dan wissel-gerechten; twee schotels, maar voor één tafel; dat is het einde.

KONING Helaas, helaas!

HAMLET Een man kan visschen met de worm die at van een koning; en eten van de visch die zich voedde met die worm.

KONING Wat bedoelt ge daarmee?

HAMLET Niets, enkel maar u aanschouwlijk maken, hoe een koning een landsreis kan doen door de darmen van een schooier.

KONING Waar is Polonius?

HAMLET In den hemel; zend daarheen om te kijken en mocht uw boodschapper hem daar niet vinden, zoek hem dan in de andre plaats zelf. Maar, wezenlijk, zoo gij hem niet ontdekt binnen deze maand, dan zult gij hem wel neuzelen als gij de trap opgaat ter galerij.

KONING tot eenigen van het gevolg Gaat hem daar zoeken.

HAMLET Hij zal wachten tot gij komt.

Dienaars af

KONING Hamlet, dees daad, om uwzelfs veiligheid, –

Die even lief ons is als wij betreuren

Wat gij gedaan hebt, – dwingt dat wij u ijlings

Zenden van hier. Daarom bereid u voor:

De bark ligt zeilreê en de wind is gunstig,

Uw reisgenooten wachten, elk verlangt

Naar England.

HAMLET Naar England?

KONING Ja, Hamlet.

HAMLET Goed.

KONING Zoo is 't, indien gij onze plannen kendet.

HAMLET Ik zie een engeltje die ze ziet. – Maar komaan, naar England! – Vaarwel, lieve moeder.

KONING Uw liefhebend vader, Hamlet.

HAMLET Mijn moeder: vader en moeder is man en vrouw; man en vrouw is één vleesch; alzoo, mijn moeder. Kom, naar England!

AfKONING Volg op den voet hem; lok hem gauw aan boord;

Verlet u niet, 'k wil hem van nacht nog weg.

Gaat, alles is gezegeld en beschikt

Wat met de zaak verband houdt; haast, ik bid u. –

Rosencrantz en Guildenstern af

En, England, zoo mijn liefde u iets waard is, –

Mijn groote macht moet 't u wel doen beseffen,

Sinds gij van 't Deensche zwaard nog versch en rood

't Litteeken draagt, en ons vrijwillig wijdt

Vasallen-hulde, – zult gij onze vordring

Niet koel opnemen; waar kortlijk wij eischen

In brieven tot dat doel aandringende,

Hamlets dood en daadlijk. Doe het, England;

Want als de tering koortst hij in mijn bloed,

Genees mij van hem. Niet voor 't is gedaan,

Kan iets verblijdends mij verheugen gaan.

Af

Tooneel iv

Een vlakte in Denemarken

Fortinbras, een kaptein, en marcheerende soldaten

EEN EDELMAN Kaptein, mijn groeten aan den Deenschen koning;

Zeg hem dat, naar zijn volmacht, Fortinbras

Handhaaft het toegestane vrijgeleide

Door zijn gebied. Ge kent 't vereenigingspunt.

Indien zijn majesteit iets wenscht van ons,

Wij zullen volgens plicht, voor hem verschijnen.

Ga, doe zulks hem kond.

KAPTEIN Naar gij 't beveelt, mijn heer.

EEN EDELMAN Trek langzaam-aan vooruit.

Fortinbras en soldaten af

Hamlet, Rosencrantz en Guildenstern komen op

HAMLET Wiens troepen zijn dit, m'n beste heer?

KAPTEIN Van Noorwegen, menheer.

HAMLET Met uw verlof, waarheen is hun bestemming?

KAPTEIN Ergens naar Polen.

HAMLET Onder wiens bevelen?

KAPTEIN De neef van de ouden Noorwegen, Fortinbras.

HAMLET En gaat het tegen 't gansche Polen, of

Maar tegen 'n grensland?

KAPTEIN Oprecht gesproken, zonder woord-omhaal,

Wij gaan een lapje grond inpalmen daar,

Niet heel veel meer profijtelijk dan de naam.

Voor vijf ducaten, vijf, wou ik 't niet pachten;

En 't zou noch Polen, noch aan Noorwegen

Vetter doen soppen, werd 't verkocht als leen.

HAMLET Wel, dan zal 't Poolsche volk het nooit verdedigen.

KAPTEIN Toch wel, 't heeft al bezetting.

HAMLET Twee duizend zielen en tienmaal meer dukaten

Bekostgen nooit 't geschil om deze stroohalm.

Dit is 't gezwel van lange weelde en vrede,

Dat doorbreekt innerlijk, geen oorzaak toont

Waaraan de man ging dood. – Ik dank u needrig, heer.

KAPTEIN Gegroet, menheer.

Af

ROSENCRANTZ Zoo 't u behaagt, heer, gaan we.

HAMLET Ik ben onmidlijk bij u. Ga vast vooruit.

Rosencrantz en Guildenstern af

Hoe ieder voorval tegen mij getuigt,

En spoort mijn sloome wraak. Wat man is dat,

Wiens hoogste goed en tijdsbesteding enkel

Maar slapen is en eten? 'n Beest meer niet. –

Wis, die ons schiep met zulk een ruim begrip,

Te omvamen 't voor en achter, schonk ons dit

Vermogen niet, die god-gelijke rede,

Dat 't zou vermuffen in ons. Nu, wat dan ook,

Een beestig kort geheugen of een laf

Te haarfijn overdenken van 't geval, –

't Gevierendeelde denkbeeld levert slechts

Voor één deel wijsheid bij drie deelen lafheid, –

Ik vat niet, waartoe 'k leef nog om te zeggen:

'Dit valt te doen;' sinds ik een doel, de middlen,

Kracht, wil bezit tot doen. Aartsgroote exempels

Vermanen toch; zie mij dit leger, machtig,

Bevolen door een zwakken, tengren prins,
Wiens geest van goddelijken eerezucht puft,
En naar een onteziene uitslag pocht,
't Al wagens, al dit sterflijke en onzekere,
Trotseerend alles, krijgskans, dood, gevaren,
Net voor een eidop. Waarlijk groot-zijn is
Zich niet te roeren zonder groote reden,
Maar grootsch-weg van een steentje een berg te maken
Als 't raakt de eer. Hoe staat het dan met mij,
Die 'n vader heb, vermoord, bevlekt een moeder,
De sporing van mijn rede en mijn bloed heb,
En 't al laat slapen? Terwijl 'k, o, schande,
Zie twintig duizend man hun dood nabij,
Die voor een hersenschim of 'n greintje roem,
Gaan naar hun graven als bedden; om een plek
Te klein zelfs tot 't beslechten van het pleit,
Waarin geen graf genoeg, geen ruimte is
Voor de verslagenen. O, dat mijn gedachten
Voortaan bloeddorstig zijn, of te verachten.
Af

Tooneel v

Elseneur

Een kamer in 't kasteel

Koningin, Horatio en een edelman komen op

KONINGIN Ik wil niet met haar spreken.

EDELMAN Ze is inderdaad zeer lastig, zeer verward,

Maar vergt toch meelij.

KONINGIN Wat wil ze dan?

EDELMAN Ze praat veel van haar vader; zegt, ze hoort

De wereld is vol list; zucht, slaat haar borst,

Schopt nijdig nesterijen, vaagheên uitend,

Maar half begrijpelijk. Haar spreken is niets,

Maar 't onsaâmhangende gebruik ervan

Wekt onderstellingen; de hoorders gissen,

En flansen eigen denken door 't gehoorde;

Dat, met haar wenken, nikken, vreemd gebaren,

Kon waarlijk iemand aan iets slechts doen denken,

Iets onbepaalds, wel 's waar, maar zeer onstichtelijks.

HORATIO 't Waar goed men sprak met haar, allicht zij zaait

Gevaarlijk soezen in krank-broedende geesten.

KONINGIN Laat haar maar binnen.

Edelman af

Koningin terzijde Aan mijne zieke ziel, als zonde is eigen,

Schijnt iedre beuzling 't voorspel van groot kwaad.

Zoo vol natuurlijke argwaan is de schuld,

Onthulling vreezend, zij zichzelf onthult.

Edelman komt terug met Ophelia

OPHELIA Waar is ze, Denemarkens schoone majesteit?

KONINGIN Wat is 'r, Ophelia.

OPHELIA zingt

Hoe zou 'k mijn trouw lief kennen

Onder allemaal?

Aan zijn schelphoed en zijn staf,

En aan zijn sandaal.

KONINGIN Ach, lieve jonkvrouw, wat beduidt dit liedje?

OPHELIA Zei u wat? nee, luister, als 't u belieft.

zingt

Jonkvrouw, hij is dood en heen

Hij is dood en heen;

Bij zijn hoofd een grasgroen zoodje,

Aan zijn hielen 'n steen.

O, Ho!

KONINGIN Neen, maar, Ophelia, –

OPHELIA 'k Bid u, luister:

zingt

Wit zijn wâ als de bergsneeuw was, –

Koning komt op

KONINGIN Laas, zie eens, mijn heer.

OPHELIA *zingt*

Bloempjes allerwegen;

Wat beweend naar de groeve ging,

In een liefde-regen.

KONINGIN Hoe gaat het, lieve jonkvrouw?

OPHELIA Wel, God koestre u! Ze zeggen de uil was een bakkersdochter. Hemel, wij weten wat wij zijn, maar niet wat er van ons kan worden.

God zitte aan uw disch.

KONING Zij stelt zich haar vader voor.

OPHELIA 'k Bid u, laat ons daar niet over kibbelen; maar vragen ze u wat het beduidt, zeg dan dit:

zingt

Op morgen komt Sint Valentijn's dag

Al bij het krieken an,

En ik een maagdje voor uw raam,

Uw Valentine dan.

Hij 's opgestaan, deed kleêren aan,

En 't klinkje op en neêr;

En 't maagdje er in, een maagdje ging

Nooit uit de kamer meer.

KONING Liefelijke Ophelia!

OPHELIA Heusch, jeetje, zonder vloeken, ik wil een einde er aan.

zingt

Bij Sjis en bij St. Sjariteit,

Foei, schaam je! wel verduld!

Die jonkmans zou 't, als wij maar wouen 't;

Begut, ze hebben schuld.

Ze zei, voor je me tuimlen deê,

Je zwoer met me te trouwen.

Hij antwoordt:

Dat had 'k gedaan, bij zon en maan,

Had 'k jou van mijn hals kunnen houen.

KONING Hoe lang was ze al zoo?

OPHELIA Ik hoop, alles komt terecht. Wij moeten lijdzaam zijn; maar ik moet almaar schreien, als ik denk dat ze hem leggen zullen in den kouden grond. Mijn broeder zal het weten; en zoo dank ik u wel voor uw goeden raad. Kom, mijn koets! Goênacht, dames; goeden nacht, lieve dames; goênacht, goênacht.

Af

KONING Volg haar ongezien; waak over haar, ik bid u.

Horatio af

O, dit 't vergif van diep leed is; 't ontspringt
Al uit haars vaders dood. O, Geertruide, Geertruide!
Als smarten komen, komen ze als verspreide
Verkenners niet, maar in bataljons. Eerstens,
't Verslaan haars vaders, dan uws zoons verwijdring;
Hij de allerheftigste bedrijver van
Zijn eigen billijke banning; 't volk vertroebeld,
En guur geraakt aan 't mompelen om den dood
Van goeden Polonius. 't Was onbekookt van ons
Hem weg te mofflen zoo. De arme Ophelia,
Verdwaald ver van zichzelf, haar schoon verstand,
Waar zonder, wij slechts poppen zijn of beesten;
En eindlijk, even erg als al dit saâm:
Haar broeder kwam uit Frankrijk heimlijk over;
Teerend op d'eersten schrik, blijft hij in wolken,
Gelooft inblazing die zijn oor verpest
Met valsche redenen van zijns vaders dood;
Waartoe noodzakelijk armzalige praatjes
Schroomeloos dienst doen om ons aan te klagen
Van oor tot oor. O, lieve Geertruid', dit,
Gelijk een moordwerktuig, op vele plaatsen

Me een duizendvoudige dood is.

Rumoer achter op het tooneel

KONINGIN Laas, wat is dat?

KONING Waar zijn mijn Zwitsers? Post ze voor de deur.

Een edelman komt op

Wat is er gaande?

EDELMAN Red uzelf, mijn heer:

De zee, haar grenzen overschuimende,

Verslindt de vlakten met niet meer geweld,

Dan nu Laertes door een muiterij

Uw dienaars overstelpt. 't Grauw noemt hem heer;

En, of de wereld in 't begin pas waar',

't Verleên vergeten, wetten onbekend,

De stutten en de schragen van elk woord,

Schreeuwt het: 'Wij kiezen; Laertes zal zijn koning!' Muts, hand en keel het schateren naar de wolken:

'Laertes zal zijn koning, Laertes koning!'

KONINGIN Hoe lustig blaffen ze op het looze spoor!

't Is averechts, gij valsche, Deensche honden!

KONING De deuren zijn vernield.

Rumoer achter het toneel Laertes komt op, gewapend, gevolgd door Denen

LAERTES Waar is de koning? – Heeren, wacht daar buiten.

DENEN Neen, laat ons binnen.

LAERTES Ik bid u, gunt mij 't voorrecht.

DENEN Wij gaan, wij gaan!

Ze trekken zich terug

LAERTES Ik dank u; houdt de deur. – O, gemeene koning,

Geef mij mijn vader!

KONINGIN Kalm, goede Laertes.

LAERTES De droppel bloed die kalm is, scheldt me basterd;
En zet mijn vader hoornen, en 't schandmerk,
Hier, tusschen de ongesminkte, kuische brauwen
Van mijn trouwe moeder.

KONING Wat oorzaak is 't, Laertes
Dat ge u zoo reuzen-groot opstandig toont? –
Laat hem begaan; vrees niet voor ons, Geertruide;
Zulk een godlijkheid omwalt een koning,
Dat wel verraad kan gluren naar 't bedoelde,
Luttel zijn doel bereiken. – Zeg mij, Laertes,
Waarom zoo vuur en vlam? – Laat hem, Geertruide, –
Spreek, man.

LAERTES Waar is mijn vader?

KONING Dood.

KONINGIN Maar niet door hem.

KONING Laat hem zijn hart uitspreken.

LAERTES Hoe kwam hij dood? Ik laat niet met mij sollen.
Verbonds-eed en geloften, vaart ten duivel!
Mijn ziel en zaligheid, ten diepsten afgrond!
Ik tart verdoemenis. Zoo staat 't met mij,
Dat ik het hier en -namaals er aan waag,
Laat komen wat er wil; 'k eisch wraak, volkomen
Wraak voor mijn vader.

KONING Wie zal u steunen?

LAERTES Mijn eigen wilskracht, niets ter wereld anders;
En voor mijn middlen, 'k zal ze zoo aanwenden,
'k Zal veel met weinig doen.

KONING Goede Laertes,
Begrijpelijk is 't, dat gij wilt zekerheid

Omtrent uws vaders dood; maar, vergt uw wraak,
Dat, met één slag, gij vriend en vijand treft,
Winner en verliezer?

LAERTES Vijanden enkel.

KONING Wilt gij die kennen dan?

LAERTES 'k Zou zóó zijn vrienden wijd mijn armen openen;
En als de pelikaan mij zelf opoffren,
Ze voeden met mijn bloed.

KONING Wel, nu spreekt gij

Als 'n goed kind past en een echt edelman.
Dat ik gansch schuldloos aan uws vaders dood,
En smartelijk zéér getroffen ben daardoor,
Het zal aan uw besef zoo helder blijken
Als 't daglicht aan uw oog.

DENEN *achter het toneel* Laat haar in!

LAERTES Wat is 'r, wat valt daar voor?

Ophelia komt weêr op

O gloed, verdroog mijn brein! zee-zoute tranen,
Bijt mij het licht, de deugd weg van mijn oogen!
Bij God, uw krenking zal betaald bij 't wicht,
Tot de evenaar voor ons doorslaat. O mei-roosje!
Och, meidlief, zustersje, mijn zoete Ophelia!
God! hóe kan' t zijn? 't Verstand van een jong meisje
Is even sterflijk dan als 'n stok-oud leven?
Der liefde aard is teeder; en waar 't als hier
Zoo'n teêr iets is, moet ze wel zenden iets kostlijks
Aan het beminde na.

OPHELIA zingt

't Gelaat ontbloot, ze droegen 'm aan;

Slof niet stoffel, stoffel, hee stoffel;
En in zijn graf stortte meenge traan, –

Vaar gij wel, mijn duive!

LAERTES Hadt ge uw verstand en woudt stijven mijn wraak,

't Kon zoo niet roeren.

OPHELIA *zingt*

Gij moet zingen laag-omlaag,
Als jij hem roept omla-ge.

O, hoe past het spinnenwiel er bij. Het is de valsche huismeester die de dochter stal van zijn heer.

LAERTES Deze onzin is meer dan verhaal.

OPHELIA Daar is rozemarijn, dat is voor de gedachtenis; ik bid u, melieve, herdenk; en daar zijn violen, dat is voor gepeins.

LAERTES Een voorschrift gegeven in gek-zijn, – herdenken hoort bij gepeins.

OPHELIA Daar is venkel voor u, en akelei; – hier ruit voor u; en hier er wat van voor mij; laat ons het kruid van genade noemen op Zondag – O, gij moet uw ruit met onderscheid dragen. – Daar een madeliefje; ik wou wat violetjes aan u geven; maar zij verwelkten alle toen mijn vader stierf. – Ze zeggen, hij had een goed einde. –

zingt

Voor goeie, lieve Robbie is al mijn vreugd.

LAERTES Gepeins en droefenis, hartstocht, hel-zelf,

Verkeert zij tot iets liefs, tot iets aanvalligs.

OPHELIA *zingt*

En zal hij nooit komen weêrom?

En zal hij nooit komen weêrom?

Neen, neen, hij is dood.

Ga ook maar gauw dood,

Hij zal nimmer meer komen weêrom.

Zijn baard zoo wit als sneeuw,
Zoo vlossig z'n ouwe bol;
Hij is heen, hij is heen,
En 't is vergeefsche geweest,
God zij genade-vol.

En voor alle Christen-zielen bid ik God. God zij met u! Af

LAERTES Ziet gij dit? O, God!

KONING Laertes, ik leef mede met uw smart,
Tenzij ge 't recht ontzegt mij. Ga maar, kies
De wijste uwer vrienden, wie gij wilt,
Zij zullen richten tusschen u en mij.
Zoo zij ons rechtstreeks of wel middellijk
Betichten kunnen, geven wij ons rijk,
Kroon, leven, alles wat wij 't onze noemen,
Aan u als een voldoening; doch, zoo niet,
Zult gij berusten, uw geduld ons leenen;
Eén met uw ziel, wij zullen samenwerken
Tot haar bevrediging geheel.

LAERTES 't Zij zoo.

De wijs waarop hij stierf, zijn duistere uitvaart,
Geen zwaard, trofee, noch wapenschild hem dekkend,
Geen plechtge lijkdienst, noch vertoon van rouw,
Het schreit als 't ware tot den hemel op,
Dat ik 't ter vierschaar roepe.

KONING Dat zult gij;

En waar de schuld bevonden, val' de bijl.

Ik bid u, ga met mij.

Af

Tooneel VI

Een andere kamer in 't paleis

Horatio en dienaar komen op

HORATIO Wie zijn degeen die met mij spreken willen?

DIENAAR Zeelui, heer. Zij zeggen, dat zij brieven voor u hebben.

HORATIO Laat ze binnen komen. –

Dienaar af

'k Begrijp niet goed uit welk deel ook ter wereld

Mij iemand groeten zendt, tenzij heer Hamlet.

Zeelui komen op

EEN ZEEMAN God zegne u, menheer.

HORATIO Dat Hij u zegene ook.

EEN ZEEMAN Al naar zijn welbehagen, menheer. Daar is een brief voor u, menheer; afkomstig van den gezant, wiens bestemming was Engeland; tenminste als uw naam Horatio is, gelijk ik kwam te weten, dat hij is.

HORATIO *leest*

Horatio, wanneer ge dit hebt doorgezien, geef deze mannen op de een of andere manier toegang tot den koning; ze hebben brieven voor hem. Nog geen twee dagen ouder op zee, maakte een kaper, zwaar ten oorlog uitgerust, jacht op ons. Bemerkend dat onze zeilen te slap waren, namen wij een verdedigende houding aan. Bij de entering sprong ik over; en op hetzelfde oogenblik raakten zij los van ons schip, en zoo werd ik alleen hun gevangene. Zij hebben mij behandeld als goedertieren dieven; wel wetend wat zij deden, ik kan hun goed te pas komen. Laat de koning de brieven die ik hem zend in zijn bezit krijgen; en kom gij tot mij met evenveel haast als of je de dood zat op de hielen. Ik heb u woorden in 't oor te prevelen, die u verstomd zullen maken; toch zijn ze veel te licht voor de zwaarte der zaak. Deze goede kerels zullen u brengen waar ik ben. Rosencrantz en Guildenstern

vervolgen hun koers naar Engeland; van die heb ik veel te vertellen. Vaarwel. Hij, dien gij den uwe kent,

HAMLET Kom, 'k zal u wijzen waar uw brieven hooren;

En 'k doe 't te spoediger, opdat gij mij

Zult brengen gauw bij hem van wien ze komen.

Af

TOONEEL VII

Een andre kamer in 't kasteel

Koning en Laertes komen opKONING Nu uw geweten moet mijn vrijspraak zegelen,
En gij me een vriendenplaats geven in uw hart;
Dewijl gij hoordet, oordeelkundig hoordet,
Dat hij die uwen edelen vader doodde,
Mij stond naar 't leven.

LAERTES 't Blijkt klaar; doch zeg mij
Waarom gij geen gevolg gaaft aan die feiten,
Zoo schandelijk en kapitaal van aard;
Uw veiligheid, uw wijsheid, meer nog, moesten
U machtig aanzetten.

KONING O, om twee bizondre redenen,
Die, wellicht, u wat spierloos schijnen, maar
Voor mij zijn sterk. De koningin, zijn moeder,
Leeft schier van zijn aanblik; en voor mijzelf, –
Mijn steun of wel mijn last, wat ook van beide, –
Zij is zoo innig met mijn zijn verbonden,
Dat, als een ster slechts in zijn sfeer bewegend,
Ik niets kan zonder haar. En de andre reden,
Waarom 'k niet openlijk gericht kon houden,
De liefde is die het lager volk hem toedraagt;
't Welk, doopend al zijn feilen in hun neiging,
Zou, als de bron die hout in steen verandert,
Zijn boeien doen verkeeren tot festoenen;
En zoo, mijn pijlen, zijnd voor zulk een strooming
Te licht van schacht, weêr boogwaarts zouden drijven,
En niet naar waar ik mikte.

LAERTES En zoo ging mij te loor een nobele vader;
Een zuster tot het uiterste, wier schoonheid,
Indien mijn lof om haar terug mag gaan,
Uitdagend stond op aller tijden top,
Om haar volmaaktheên. Maar mijn wraak zal komen.

KONING Laat 't niet uw slaap verstoren; gij moet niet denken,
Dat wij zoo laf geschapen zijn, dat als
De wind van het gevaar den baard ons schudt,
Wij 't kortswijl reeknen. Weldra hoort gij meer:
'k Beminde uw vader, wij beminne' onszelve,
En dat zal u doen inzien, naar wij hopen, –
Een boodschapper komt op
Wat nu, wat nieuws?

BOODSCHAPPER Brieven, mijn heer, van Hamlet.
Die, voor uw majesteit, die, voor de koningin.

KONING Van Hamlet! wie bracht ze?

BOODSCHAPPER Ze zeggen zeelui, heer; ik zag ze niet.
Claudio gaf ze mij en die ontving ze
Van wien ze bracht.

KONING Laertes, gij zult ze hooren.

Boodschapper af

Laat ons. *leest* Hooge en machtige, – ik doe u weten, dat ik naakt ben neêrgezet op uw grondgebied. Morgen zal ik toestemming vragen onder uwe koninklijke oogen te verschijnen; wanneer ik, na verkregen verlof, u de oorzaak zal mededeelen mijner plotselinge en meer dan wonderlijke terugkeer.

HAMLET Wat beduidt dat? Kwamen ook de andren weêr?

Is hier bedrog in 't spel? Niets daarvan waar?

LAERTES Kent gij de hand?

KONING 't Is 't schrift van Hamlet. 'Naakt,' –

En in 't post-scriptum hier, hij schrijft: 'alleen.' Kunt gij mij raad verschaffen?

LAERTES Ik raak er zoek in, heer. Laat hem maar komen.

Het doet mij goed hier aan mijn zieke hart,

In staat te zijn hem in 't gezicht te spuwen:

'Dat deedt gij.'

KONING Wanneer 't zoo is, Laertes, –

Hoe kwam het zoo te zijn? hoe zou het anders? –

Wilt gij door mij bestuurd zijn?

LAERTES Ja, mijn heer;

Zoo gij maar niet mij sturen wilt naar peis.

KONING Uw eigen peis alleen. Als hij weêr hier is,

Van reizen wars geworden, niet van zins

Dit nog eenmaal te doen, wil 'k hem bewerken

Tot iets heldhaftigs, in mijn geest reeds rijp,

Waarbij hij wel niet anders kan dan sneuvlen;

Geen zuchtje laster om zijn dood zal waaien;

Zijn moeder zelve zal 't natuurlijk vinden

En 't toeval noemen.

LAERTES Heer, ik laat mij sturen;

En des te liever, als gij 't zoo kunt schikken

Dat ik 't werktuig zijn mag.

KONING Dat komt goed uit.

Uw naam werd na uw afreis vaak genoemd,

En dat waar Hamlet bij was, om 'n kwaliteit,

Waarin, zoo zegt men, gij bijzonder uitblinkt:

Doch al uw gaven saâm hem niet zoo staken

Als het die eene deed; die naar mijn meening,

De minste in rang is.

LAERTES En welke is dat, heer?

KONING O, 'n echte pronk-veêr op de muts der jeugd,
Iets noodigs toch; daar jeugd niet minder past
De lichte losse kleeding die ze draagt,
Dan aan gezetter leeftijd bont en tabbers
Gezond zijn, ernst bijzetten. Voor twee maanden
Was aan het hof hier een Normandisch heer, –
Ik zelve zag, en vocht met hem, de Franschen,
Paardrijden kunnen ze; maar deze ridder
Was 'n toovenaar; hij groeide vast aan 't zaâl;
En dwong zijn paard tot zulke wonderdaden,
Of was hij zelf ver-lichaamd, half-vergroeid
Geraakt met 't brave dier; dus overtrof hij
Mijn stoutst verwachten, dat ik nu in 't vinden
Van vergelijk te kort schiet.

LAERTES 'n Normandiër was 't ?

KONING 'n Normandiër.

LAERTES Bij God, dan was 't Lamord.

KONING Dezelfde.

LAERTES Ik ken hem best, hij is het sieraad werkelijk,
Het puik-juweel der natie.

KONING Hij liep zeer hoog met u;
Hij gaf van u een meesterlijk getuignis,
Voor kunst en voor hanteering van de wapens,
En in 't bizonder roemde hij uw degen;
Dat, riep hij uit, zou eerst een schouwspel zijn
Als een u daarin stond. De Fransche schermers,
Bezwoer hij, werden stijf, onvast of wild,
Wanneer gij trokt met hen. Heer, bij dit prijzen,
Werd Hamlet zoo venijnig door jaloerschheid,

Dat hij niets deed dan vragen en verlangen
Of gij gauw weêr kwaamt, om met hem te trekken.
Nu, uit dit, –

LAERTES Wat uit dit, mijn heer?

KONING Laertes, was uw vader u zeer lief?
Of zijt ge als een dier droefheids-beeltenissen,
Gelaat, maar zonder hart?

LAERTES Waartoe die vraag?

KONING Niet dat ik denk, gij hielt niet van uw vader;
Maar kennend liefde in prillen tijd begonnen;
En merkend telkens, in een reeks bewijzen,
De tijd bepaalt er van den gloed en sparkling.
Daar leeft in 't binnenst van de vlam der liefde
'n Soort pit of tondel die haar smoren wil,
En dan, wat blijft er goed in 't onbestendig?
Goedheid kan eindigen, wijl grenzenloos,
Aan 'te veel' sterven. Wat wij wilden doen,
Wij zouden 't, wilden we altijd; want dit 'wilden'Is wisselziek, kent kansen, evenveel
Als daar zijn handen, tongen, toevals-zaken;
En dan dit 'zouden' als te kwistig zuchten
Opluchtend schaadt. Doch, peilen wij het zeer:
Hamlet terug; wat gaat gij ondernemen?
Om zaaklijk, niet met woorden, u te toonen
Uws vaders zoon?

LAERTES Hem keelen in de kerk.

KONING Geen plek, 't is waar, moest moord een vrijplaats zijn;
Wraak moest geen grenzen kennen. Maar, mijn beste,
Wilt gij u wreken, houd u binnenskamers.
Hamlet, weêr hier, zal van uw thuiskomst weten,

Wij zullen van uw loftuiters hem zenden,
En 'n dubble laag vernis de faam opleggen
Die u de Franschman gaf; en dan ten slotte
Saâmbrengen u en op uw knapheid wedden.
Hij, laks, zeer edelmoedig, argeloos,
Zal niet de degens keuren; gij dus maklijk,
Ten hoogst met wat gescharrel, kiezen kunt
Een ongestompt floret, en, loos uitvallend,
Op hem uw vader wreken.

LAERTES Dat zal 'k doen;

En voor dat doel zal ik mijn klinge zalven.
'n Kwakzalver heeft een smeersel mij verkocht,
Zoo doodlijk, dat een mes daarin gedoopt,
Zoo 't bloed maar trekt, geen pleister, waar het eene
Met heulsap aller ondermaansche kruiden,
Het voorwerp van den dood zal kunnen redden,
Al kreeg het maar een schram. Ik zal mijn spits
Vergiftigen er mee, dat bij de minste schaving
De dood moet volgen.

KONING Laat ons verder zien;

Het doelzaamst overwegen: tijdstip, middelen,
Wat ons het beste past. Zoo dit eens faalde,
Ons doel kwam kijken door 't verrafeld plan,
't Waar beter niet beproefd. Daarom behoeft
Dit opzet 'n rugsteun of vervanger die
Niet wijkt, als de andere 't aflegt. Stil, laat zien:
Wij gaan dus 'n plechtig wedden op u aan:
Ik heb 't:
Wanneer gij warm en dorstig door 't bewegen, –

Val daartoe dikwijls fel en heftig uit, –
En hij om drinken vraagt, heb ik voor hem
'n Afzonderlijken beker; enkel nippen, –
Mocht bij geval hij aan uw stoot ontkomen, –
Zal ons het doel doen treffen. Hoor, wat 's dat?

De koningin komt op

Mijn lieve koningin.

KONINGIN Het eene leed treedt 't andere op de hielen,
Zoo dicht volgen ze elkander. – Uw zuster
Is verdronken, Laertes.

LAERTES Verdronken! o, waar?

KONINGIN Daar staat een scheeve wilg bij de beek
Zijn grijsig loof te spiegelen in het water;
Daar kwam zij heen, omwonden met guirlanden
Van speenkruid, netels, kransjes, purpren tressen;
't Ruwmondig herdersvolk geeft ze een leelken naam,
Doodemans-vingers zeggen onze nufjes;
Daar aan een sleeptak wou ze 'r slingers hangen
En bij het klimmen knakte een nijdige tak;
Eerst viel haar moois van onkruid, toen zij zelf
In 't weenend water. Haar kleëren spreidden uit,
En hielden haar gelijk een meervrouw drijvend,
Terwijl ze neuriede haar refereintjes
En niets besefte van haar ongeluk,
Als één gewonnen en geboren daar
En in zijn element. Lang kon 't niet duren,
Haar kleëren zwaar doordrenkt van water, trokken
Het arme schepsel van haar zoete deuntjes
Ten modderdood.

LAERTES Helaas, zij is verdronken!

KONINGIN Verdronken, verdronken.

LAERTES Te veel van water kreeg ge, arme Ophelia,
En dus bedwing 'k mijn tranen. Maar zoo nukkig
Zijn wij gemaakt; natuur blijft zich getrouw,
Wat schaamte ook zeggen mag. Zijn die maar weg,
Dan is de vrouw er uit. – Adieu, mijn heer,
Ik zied van binnen; 'k zou vuur en vlammen spreken,
Zoo niet die zottigheid ze doofde.

AFKONING Kom, Geertruide,
Wat heb 'k niet moeten doen om hem te sussen!
Ik vrees dit zal zijn woede aanhitsen weêr;
Daarom, laat ons hem volgen.

Af

Tooneel I

Een kerkhof

Twee grafmakers komen op met spaden en houweelen

EERSTE GRAFMAKER Moet zij die eigenrechtig haar eigen salvatie zoekt, begraven worden in christelijke begrafenis?

TWEEDE GRAFMAKER Ik zeg je van wel; maak daarom kwiek haar graf; de lijkschouwer heeft over haar gezeten en vindt, 't moet zijn christelijke begrafenis.

EERSTE GRAFMAKER Hoe kan dat wezen, tenzij zij zich verdronk om haar eigen te verdedigen?

TWEEDE GRAFMAKER Wel, 't is zoo bevonden.

EERSTE GRAFMAKER 't Moet zijn 'se offendendo'; het kan niet anders zijn. want hier legt het punt: wanneer ik mijzelf verdrink met voorbedachten rade, onderstelt dit een daad; en een daad bevat drie vertakkingen; te weten: handelen, doen en volbrengen; ergel, zij verdronk zich met voorbedachten rade.

TWEEDE GRAFMAKER Neen, maar hoor eens, eerbare doodgraver.

EERSTE GRAFMAKER Met je verlof. Hier ligt het water; best: hier staat de man; best; wanneer de man zich wendt naar dit water en zichzelf verdrinkt, het is, willie, zallie, hij wendt zich, begrijp dat goed. Maar als het water zich wendt naar hem en hem verdrinkt, verdrinkt hij niet zichzelf; ergel, hij die niet schuldig is aan eigen dood, verkort ook zijn leven niet.

TWEEDE GRAFMAKER Maar is dit recht?

EERSTE GRAFMAKER Waarachtig is dit recht, lijkschouwers schouwrecht.

TWEEDE GRAFMAKER Wil ik je er eens het ware van zeggen? Als dit niet een edelvrouw was geweest, zou ze worden begraven zonder christelijke begrafenis.

EERSTE GRAFMAKER Wel, dat zeg je daar goed; en des te erger is het, dat groote lui in deze wereld het voorrecht zullen krijgen boven hunne christelijke medemenschen, om zich te verdrinken of op te hangen. Kom, mijn spa. Er bestaat geen oudere adel dan die van tuinlui, sloot-en doodgravers; zij houden het beroep van Adam in eere.

TWEEDE GRAFMAKER Was die dan van adel?

EERSTE GRAFMAKER Hij was de eerste die een wapen droeg.

TWEEDE GRAFMAKER Wel, hij had er geen.

EERSTE GRAFMAKER Wat, bê-je een heiden? Hoe versta je de Schrift? De Schrift zegt:

Adam spitte, hoe kon hij spitten zonder zich te wapnen met een spit of spa? Ik wil je een andre vraag voorleggen, wanneer je me niet met een antwoord van pas daarop dient, biecht dan, en –

TWEEDE GRAFMAKER Vooruit.

EERSTE GRAFMAKER Wie is hij, die sterker bouwt dan hetzij een metselaar, een scheepmaker of een timmerman?

TWEEDE GRAFMAKER De galg-maker, want dat geraamt overleeft een duizendtal pachters.

EERSTE GRAFMAKER Ik mag je gevatheid wel, waarachtig: de galgestrop doet het goed; maar hoe doet hij goed? hij doet goed aan dengene die kwaad doet; nou, jij doet kwaad te zeggen dat de galg sterker dan de kerk is gebouwd; ergel, de strop moge je goed doen. Nog eens; kom op.

TWEEDE GRAFMAKER Wie bouwt sterker dan een metselaar, een timmerman of een scheepmaker?

EERSTE GRAFMAKER Ja, vertel jij me dat eens, en zie dat je je er uitdraait.

TWEEDE GRAFMAKER Waarachtig, ik kan het je vertellen.

EERSTE GRAFMAKER Vooruit.

TWEEDE GRAFMAKER Te droes, nou weet ik het niet.

Hamlet en Horatio, op een afstand, komen op

EERSTE GRAFMAKER Breek er je kop niet langer mee, want de domme ezel zal door ransel zijn stap toch niet verbeteren; en wordt je die vraag nog eens gedaan, zeg dan: een

grafmaker: de huizen die hij bouwt duren tot den oordeelsdag. Loop, ga naar Schalkx en haal me een pint.

Tweede grafmaker afEerste grafmaker graaft en zingt:

Toen ik jong was, en vrijde, vrijde,
Mij docht het was er zoo zoet:
Te trouwen, o, de tijd, voor mijn
nooddruft,
Mij docht er was niets zoo goed.

HAMLET Heeft die kerel geen gevoel voor wat hij doet, dat hij zingt bij 't delven van een graf?

HORATIO Gewoonte heeft het hem tot iets gemaklijks gemaakt.

HAMLET Dat is het juist; de hand die weinig uitvoert heeft het fijnst gevoel.

EERSTE GRAFMAKER *zingt*

Maar de ouwerdom, steelsch van stap,
Zich klemde aan mij als een beest,
En scheeppte mij in naar het land,
Of was ik zoo nooit geweest.

Werpt een schedel uit

HAMLET Die schedel hield eens een tong in, en kon eenmaal zingen; hoe smakt die schelm hem tegen den grond, alsof het de kaak was van Kaïn, den eersten broeder-moorder. Dat kon de bol van een staatsman wel zijn, nu door dien ezel gebluft, een die zelfs God zou bedriegen, kon het niet?

HORATIO Dat kon zeer wel zijn, mijn heer.

HAMLET Of een hoveling, die zeggen kon: 'Goede morgen, geliefde heer! Hoe vaart Uw Edele?' Dit kon zijn Graaf Zoo-en-zoo, die Baron Zoo-en-zoo's paard prees, toen hij bedoelde 't hem af te prachen; kon het niet?

HORATIO Ja, mijn heer.

HAMLET Wel, juist zoo, en nu der Vrouwe Worm's onderdanige dienaar, ingevallen en op de kale kaken getikt door een kerkeknechts-spa. Hier is een kostelijke omkeering als wij maar zoo knap zijn het te zien. Hebben die botten dan zooveel aan verzorging gekost, enkel om er nu mee te kegelen? Mijne doen pijn door er aan te denken.

EERSTE GRAFMAKER *zingt*

Een pik-houweel, en 'n spa, een spa,
En 'n hemd van borst tot voet;
O, 'n kuil van leem en pas-klaar, ja,
Voor zulk een gast is goed.

Gooit een anderen schedel uit

HAMLET Daar is een andere. Waarom zou er dat geen zijn van een rechtsgeleerde? Waar zitten nu zijn uitpluizerijen, zijn spitsvondigheden, zijn bij-aldien's, zijn rechtsgronden, zijn streken? Waarom duldt hij nu dat die vlegel hem om den kop slaat met een vuile schop en verhaalt hij niet op hem zijn handtastelijkheden? Hum! Die kerel kon zijns tijds een groot koper van landerijen zijn geweest, met zijn hypotheken, zijn schuldbrieven, zijn overdrachten van onroerend goed, zijn borgstellingen, zijn aflossingen. Is dit het roerende van zijn onroerend goed en de lossing zijner aflossingen, nu zijn fijne bol vol te hebben met fijn vuil? Zullen nu zijn borgen, en zijn achterborgen eveneens, hem voor niet meer borg willen zijn dan voor een koopje zoo lang en breed als een paar contracten? Al de overdrachten zijner landerijen zullen bezwaarlijk kunnen geborgen worden in deze doos, en moet dan de eigenaar zelf niet wat meer ruimte hebben? ha!

HORATIO Geen jota meer, mijn heer.

HAMLET Wordt perkament niet van schaapsvellen gemaakt?

HORATIO Ja, mijn heer, en van kalfsvellen ook.

HAMLET Het zijn schapen en kalven die uit die dingen veiligheid halen. Ik wil met den kerel spreken. – Wiens graf is dit, heerschap?

EERSTE GRAFMAKER Van mijn, menheer, –

zingt

O, 'n kuil van leem en pas-klaar, ja,
Voor zulk een gast te goed.

HAMLET Ik geloof wel dat het het uwe is, inderdaad, want gij leutert er in.

EERSTE GRAFMAKER U leutert er buiten, menheer, en daarom is het niet het uwe; wat mij
aanbelangt, ik heb er leut in en daarom is het mijn.

HAMLET Ge leuterde te zeggen: het is mijn, omdat ge er leut in hebt; het graf is voor den
dood en niet voor de springlevenden, en daarom leutert ge.

EERSTE GRAFMAKER 't Is een springlevend geleuter, menheer; heen en weêr willend, van u
naar mij.

HAMLET Voor welken man moet ge dit graven?

EERSTE GRAFMAKER Voor geen man, menheer.

HAMLET Voor welke vrouw dan?

EERSTE GRAFMAKER Voor 'n vrouw ook niet.

HAMLET Wie moet er in begraven worden?

EERSTE GRAFMAKER Iemand die eens een vrouw was, menheer, maar vrede zij haar ziel,
zij is dood.

HAMLET Hoe afdoend die schelm redeneert. Wij zullen moeten gaan spreken met de kaart
er bij, of anders lijden we schipbreuk op dubbelzinnigheden. Bij den Heer, Horatio, ik heb
het in de laatste drie jaren opgelet, de wereld is dusdanig in de puntjes geworden, de teen
van een boer komt zoo dicht bij den hiel van een hoveling, dat hij zijn winterboonen
schaaft. – Hoe lang zijt ge doodgraver geweest?

EERSTE GRAFMAKER Alle dagen die er in een jaar zijn, nageslagen, ik kwam er toe juist
den dag dat onze vorige koning Hamlet Fortinbras heeft verslagen.

HAMLET Hoe lang is dat geleden?

EERSTE GRAFMAKER Weet je dat niet; ieder zotshoofd weet het. Het was de eigenste dag
dat jonge Hamlet werd geboren; dezelfde die nu gek is en naar Engeland gestuurd.

HAMLET Ah, juist; waarom werd hij naar Engeland gestuurd?

EERSTE GRAFMAKER Wel, omdat ie gek was; hij moet zijn verstand daar terug zien te krijgen; en lukt hem dat niet, is er nog niet zoo heel veel aan verbeurd daar.

HAMLET Hoe zoo?

EERSTE GRAFMAKER Het zal niet in hem opvallen daar; daar zijn de menschen even gek als hij.

HAMLET Hoe kwam hij gek?

EERSTE GRAFMAKER Heel wonderlijk zeggen ze.

HAMLET Hoe zoo wonderlijk?

EERSTE GRAFMAKER Nou, juist door zijn verstand te verliezen.

HAMLET Op grond van wat?

EERSTE GRAFMAKER Wel, hier op Deensche; ik ben hier kerkeknecht geweest, man en jongen, dertig jaar.

HAMLET Hoe lang kan een mensch in den grond liggen aleeer hij is vergaan?

EERSTE GRAFMAKER Nou, als ie niet al vergaan is, voor ie sterft, – zooals we tegenswoordig zooveel rotzakken krijgen, die nauwelijks het inleggen kunnen verdragen – het zal je zoowat een jaar of acht duren, of negen jaar; een looier zal je negen jaar duren.

HAMLET Waarom hij langer dan een ander?

EERSTE GRAFMAKER Wel, menheer, zijn huid is zoo gelooid door zijn vak, dat ie voor een heelen tijd het water er uit houdt; en je water is een puistig bederver van je krenigige dooie bast. Hier heb je nou een schedel; deze schedel heeft je drie en twintig jaar in den grond gelegen.

HAMLET Van wien was hij?

EERSTE GRAFMAKER Een luizige gekke kerel was het; van wie denk je dat ie was?

HAMLET Dat weet ik niet.

EERSTE GRAFMAKER Dat hij de pest krije, de malle schavuit! Hij gooide eens een heele flesch Rijnsche wijn over mijn kop uit. Deze zelfde schedel, menheer, was Yoricks schedel, den grappenmaker van den koning.

HAMLET Deze?

EERSTE GRAFMAKER Die juistement.

HAMLET Geef hem hier. *neemt den schedel* Laas, arme Yorick! – Ik heb hem gekend, Horatio, een kerel met een onuitputtelijke luim, van alleruitnemendste ingevingen; hij heeft mij wel duizend maal op zijn rug gedragen; en nu, hoe afgrijselijk in mijn verbeelding is het, mijn hart keert in mij om. Hier hingen de lippen die ik kuste, ik weet niet hoe vaak. Waar zijn ze nu, je hatelijkheden, je zinspelingen? je deuntjes? je kwinkslagen, waarmee je gewoon waart de heele tafel aan 't brullen te brengen? Niet eentje nu om je eigen grijs te bespotten? Heelemaal kakenloos? Ga nu naar Mevrouw haar kamer en zeg haar, laat haar een duim dik verf opleggen, dat ze tot deze gelijkenis moet geraken en maak haar daarmee aan het lachen. – Zeg mij één ding, Horatio, ik bid je.

HORATIO En dat is mijn heer?

HAMLET Denk je dat Alexander er zoo uitzag in de aarde?

HORATIO Zonder twijfel.

HAMLET En rook zoo? pah!

Werpt den schedel neêr

HORATIO Zonder twijfel, mijn heer.

HAMLET Tot welk een lage bestemming moeten wij keeren, Horatio. Waarom zou dan verbeelding niet het edele stof van Alexander mogen naspeuren, tot zij vindt dat het een spongat stopt?

HORATIO 't Ware al te weetgierig beschouwen, het te beschouwen zóó.

HAMLET Neen, op mijn woord, geen jota té; 't waar' hem volgen met gepaste bescheidenheid, en met de kans van tot iets waarschijnlijk te leiden, als dit: Alexander stierf, Alexander werd ter aarde besteld, Alexander keerde tot stof; stof is aarde, van aarde maken wij leem en waarom zouden wij dan met dat leem waartoe hij verkeerde, niet een biervat stoppen?

Groot-machtige Caesar, dood, tot leem verkeerd,

Mag stoppen 'n gat, waardoor de wind geweerd:

O, dat die aard', die de aarde in vrees kon houden,

Kon lappen 'n muur voor barre winterkoude!

Maar stil, maar stil! op zij, daar komt de koning.

Priesters, enz. in processie; het lijk van Ophelia; Laertes, en rouwers volgen; Koning, Koningin, hun gevolg, enz. komen op

De koningin, heel 't hof. Wie volgen zij?

Met zulke afgekorte ceremonieën?

't Beduidt dat deze doode zich in wanhoop

Te kort gedaan heeft; 't was er een van rang.

Hurken wij aan den kant wat en let op.

Hamlet trekt zich terug met Horatio

LAERTES Wat ceremonie nu?

HAMLET Dat is Laertes,

'n Zeer nobel jonkman; luister.

LAERTES Wat ceremonie nu?

PRIESTER De plechtigheden gaan niet verder dan

Wij volmacht hebben. Haar dood was twijfelachtig;

Waar' niet voor hoog bevel gezwicht de regel,

In ongewijden grond zou zijn haar woning

Tot 't laatst geschal. In steê van vroom gebed,

Zou scherf en kei en kiezel op haar dalen,

Nu liet men haar haar maagdelijke krans,

Het bruidelijke strooisel en een uitvaart

Met klok-gelui en dienst.

LAERTES Mag er niet meer gebeuren?

PRIESTER Neen, niets meer:

Het waar' de heilige dienst der doôn ontwijden

Een requiem te zingen, een ter ruste

Als voor in vreê-geganen.

LAERTES Begraaf haar;

Van uit haar schoon en onbesmette vleesch

Viooljes zullen spruiten! – Inhaalge paap,
Een dienende engel zal mijn zuster zijn,
Als gij ligt huilend.

HAMLET Wat, de mooie Ophelia!

KONINGIN De liefste 't liefelijkst; vaarwel

Bloemen strooiend

Ik hoopte gij mijn Hamlets vrouw zoudt worden;
Ik dacht te spreien uw bruidsbed eens, lief meisje,
En niet uw graf bestrooien.

LAERTES O, drievoud wee,

Val tienmaal drievoud op dat vloekbaar hoofd,

Wiens sluwe daad uw uitgelezen geest

Aan u ontroofde! – Wacht nog met die aarde,

Dat 'k eenmaal nog haar in mijn armen vatte:

Springt in het graf

Stort nu uw stof maar neêr op dood en leven;

Tot ge op dees effen plek een berg ophoopte,

Hooger dan Pelion of 't wolkig hoofd

Der blauwe Olympus.

HAMLET vooruitkomend Wie is 't wiens klacht

Zoo zwaar zwelt van geluid? wiens woord van smart

Bezweert de gaande sterren tot ze staan

Gelijk geslagen hoorders? Hier ben ik,

Hamlet de Deen.

Springt in 't graf

LAERTES De duivel haal je ziel!

Met hem worstelend

HAMLET Uw bidden deugt niet.

Ik bid u, neem die vingers van mijn keel;

Want schoon ik niet opbruisend ben of driftig,
Heb 'k toch iets in mij dat gevaarlijk is
En dat gij hebt te ontzien. Weg die hand!

KONING Ruk ze van elkander.

KONINGIN Hamlet, Hamlet!

ALLEN Mijne heeren, –

HORATIO Mijn goede heer, blijf kalm.

Het gevolg scheidt hen en zij komen uit het graf

HAMLET Wel, 'k wil op dit gegeven met hem vechten,
Totdat mijn oogleên weigeren te knippen.

KONINGIN O, Hamlet, welk gegeven?

HAMLET 'k Beminde Ophelia; geen tien duizend broeders
Vermogen, ál hun liefde bij elkander,
De mijne weg te cijfren. – Zeg, wat hebt
Gij voor haar over?

KONING O, hij is gek, Laertes.

KONINGIN Om liefde Gods, verdraag hem.

HAMLET Gansch wond, vertoon het mij wat gij zoudt doen:

Is 't schreien, vechten, vasten, uzelf vernielen?

Wilt ge edik drinken, eten 'n krokodil?

Ik wil dat doen. – Wat komt gij janken hier,

En tarten mij door in haar graf te springen?

Wees snel met haar begraven, ik er bij.

En, zoo ge praat van bergen, laat ze op ons

Miljoenen bunders grond opstaaplen tot

De hoop zijn kop zengt in den brand der sfeer,

Ossa maakt tot een wrat! Neen, als gij snoeft,

Ik kan 't nog luider.

KONINGIN Dat 's niets dan wartaal.

Dus werkt de vlaag altijd een poos op hem;
Maar dadelijk weêr lijdzaam als de duif
Die op haar gulden koppel broedt geduldig,
Verzinkt hij in zijn zwijgen.

HAMLET Hoor eens, heer;

Wat deed ik u, dat gij mij dus behandelt?
Ik hield altijd van u. Och, waartoe dient 't?
Al deed hier Hercules al wat hij kan,
De kat zou mauwen en de hond ging an.

Af

KONING Ik bid u, volg hem, goede Horatio.

Horatio af

tot Laertes Laat ons laatst nacht-gesprek versterken u;
Geduld, de zaak zal spoedig voortgang hebben.
Lieve Geertruide, doe uw zoon bewaken.
Dit graf bekome een blijvend monument,
Een rustiger uur zal spoedig voor ons slaan;
Tot dan, geduldig dient te werk gegaan.

Af

TOONEEL II

Een zaal in het kasteel

Hamlet en Horatio komen op

HAMLET Tot zoover dit; nu zult gij 't andere zien;
Herinnert ge u de omstandigheden alle?

HORATIO Herinren het, mijn heer?

HAMLET Er was een soort van tweestrijd in mijn ziel,
Die 's nachts mij wakker hield; ik dacht soms,
'k lag
Erger dan 'n muiter in zijn ijzers. Plots, –
Geloofd zij 't plotselinge; erkennen wij 't:
Het onbedachte helpt ons vaak vooruit,
Waar 't diepst doordachte faalt; en 't moest ons leeren
Dat daar een godheid is die vormt ons doelen,
't Ruw-weg door ons gehouwene.

HORATIO Niets zoo zeker.

HAMLET Plots opgestaan, mijn hut uit,
Mijn scheepsjas slordig om, doortastte ik
Het duister ze te vinden; kreeg mijn zin;
En griste hun pakket weg; nam 't mee, in 't kort,
Naar mijne eigene kamer. Een stout stuk was 't,
Mijn angst vergat manieren, ik ontzegelde
Het staatsstuk en daarin vond ik, Horatio, –
O, koninklijke streek! – een stipt bevel, –
Doorspekt met allerhande soort van reednen,
Om Denemarkens heil, om Englands ook,
Met, o zoovele boemanne' in mij dreigende,
Dat na het zien der stukken, zonder uitstel,

Neen, zelfs geen nazien of de bijl wel scherp,
Mijn hoofd moest afgeslagen.

HORATIO Is het mogelijk?

HAMLET Hier is de order zelf; lees ze op uw gemak;
Maar wil je hooren, hoe ik verder deed?

HORATIO Ik smeeek u er om.

HAMLET Dus zijnde omstrikt met fijne schurkerijen, –
Eer 'k een proloog kon tot mijn hersens houden
Er 't spel al gaande was, – zette ik mij neêr,
Verzon een nieuwen lastbrief; schreef die keurig, –
Ik meende eens, op 't voorbeeld onzer staatsliên,
Dat 't klerksch was mooi te schrijven, werkte hard
't geleerder af te leeren; maar menheer,
't bewees mij heerdienst. – wil je het weten
Dat wat ik heb gewrocht?

HORATIO Heel graag, mijn heer.

HAMLET 'n Zwaarwichtig, dringend schrijven van den koning, –
Wijl Engeland hem trouw en cijnbaar was;
Wijl liefde tusschen hen gelijk de palm moest bloeien;
Wijl vrede de arenkrans moest blijven dragen;
En tusschen hun vriendschappe' als 'n komma dienen;
En meer van dergelijke wichtge 'wijls' –
Dat, na de kennisneming van dees inhoud,
Hij, zonder overweging, onverwijld,
De dragers van den brief zou laten dooden,
Geen oor-biecht zelfs gegund.

HORATIO En hoe met 't zegel?

HAMLET Wel, dit ook bleek een hemelsche beschikking.
Ik had 't signet mijns vaders in mijn beurs,

't welk voorbeeld is geweest voor 't Deensche zegel.

Ik vouwde het schriftuur precies als 't andre,

Ik teekende; ik stempelde; bezorgde 't veilig;

Geëcht, 't geruilde kindje. Daags daarna

Gebeurde 't zeegevecht en wat toen volgde

Dat weet ge alreeds.

HORATIO Dus Rosencrantz en Guildenstern zijn er bij.

HAMLET Wel man, zij vrijden naar dat baantje allang.

Zij liggen niet heel nauw mij aan 't geweten;

Zij wijten 't aan hun eigen indringrigheid:

Gevaarlijk is 't voor lagere naturen,

Te raken in het kreits der scherpe zwaarden,

Van machtge tegenstanders.

HORATIO Wel, wat een koning is dit!

HAMLET Vind je ook niet, dat 't nu meer is dan genoeg, –

Hij die mijn koning doodde, schond mijn moeder;

Zich tusschen mijn verkiezing schoof en hoop,

Zijn angel uitwerp naar mijn eigen leven

En met zoo'n list, – is 't niet volmaakt verantwoord,

Hem 't met dees arm te kwijten? is 't niet verdoemlijk

Dien kanker van ons zijn te laten woekren

Tot nog meer euvel?

HORATIO Het zal wel gauw uit Engeland gemeld

Hem worden, hoe die zaak is afgelopen.

HAMLET Het moge gauw gaan: 't tusschentijds is mijn;

En 'n menschenleven is gezegd met 'één'.

Maar 't spijt mij zeer, mijn goede Horatio,

Dat ik mij zelf vergat dus met Laertes;

Want in het beeld van mijn geval zie ik

't Portret van 't zijne. Graag wil ik goed zijn met hem,
Maar, werkelijk, dat gebluf met smart, het bracht mij
In steigerende drift.

HORATIO Wacht, wie komt daar?

Osrick komt op

OSRICK Uw hoogheid is recht welkom bij hare terugkomst in Denemarken.

HAMLET Mijn nederigen dank, menheer. – Ken je die watervlieg?

HORATIO Neen, mijn goede heer.

HAMLET Des te meer zijt ge begenadigd; want het is een zonde hem te kennen. Hij bezit veel land en vruchtbaar ook; laat een beest de heer van beesten zijn en zijn ruif zal staan aan 's konings disch. Het is een klap-ekster; maar zooals ik zei, ruimschoots in 't bezit van drek.

OSRICK Beminde heer, indien uwe hoogheid het oirbair vindt, wenschte ik u iets toe te vertrouwen namens zijne majesteit.

HAMLET Ik zal het ontvangen, menheer, met 'n ware geestesijver. Geef 't goede gebruik aan uw baret; hij behoort op 't hoofd.

OSRICK Ik dank uw hoogheid, het is zeer heet.

HAMLET Neen, geloof me, 't is erg koud, de wind is noordlijk.

OSRICK 't Is vrij wel koud, mijn heer, inderdaad.

HAMLET Toch, naar me dunkt, is 't zeer drukkend en heet, ten minste mijn gestel –

OSRICK Buitengewoon, mijn heer, het is zeer drukkend – als het ware, – ik kan niet zeggen hoe. – Maar, mijn heer, zijne majesteit bad mij u duidelijk te maken, dat hij een grootsche weddingschap op u heeft aangeaan: menheer, zoo staat 't geval –

HAMLET Ik verzoek u, denk er aan –

Hamlet dwingt hem zijn baret op te zetten

OSRICK Neen, op mijn woord, voor mijn eigen gemak, op mijn woord. Menheer, alhier is onlangs ten hove gekomen, Laertes, geloof mij, absoluut een edelman, vol van uitnemendste kenmerken, van zeer minzamen omgang en van groote houding: inderdaad, om in gevoelige termen over hem te spreken, hij is de kaart of kalender der

wellevendheid, want gij zult in hem vinden vervat het kort begrip van welk deel ook dat een edelman begeert te zien.

HAMLET Zijn beschrijving, menheer, lijdt door u schade nog verlies; hoewel, weet ik, hem inventaris-gewijs te willen onderdeelen, de rekenkunst van het geheugen zou doen duizelen, en toch verre van gieren blijven, gedachtig zijn vlug zeil. Doch in de waarachtigheid der lofprijzing, ik houd hem voor een ziel van groote bepaling; en zijn innerlijkheid van zulk een dure waarde en schaarschte, dat, om het met de juiste bewoordingen te zeggen, het enkel zijn spiegel is die zijn evenbeeld toont, en dat hem naschetsen allen zijn schaduw vermag, niets anders.

OSRICK Uwe hoogheid spreekt over hem in de meest aarzellooze termen.

HAMLET De aangelegenheid, menheer! Waarom wikkelen wij dien edelman in onzen zooveel rauweren adem?

OSRICK Menheer?

HORATIO Zou het niet mogelijk zijn elkander in een anderen tongval te verstaan? Gij zult er toe komen, menheer, werkelijk.

HAMLET Wat beduidt de vermelding van deze edelman?

OSRICK Van Laertes?

HORATIO Zijn beurs is reeds leêg; hij gaf al zijn gouden woorden al uit.

HAMLET Van hem, menheer.

OSRICK Ik weet dat gij niet onkundig zijt –

HAMLET Ik wou gij wist, menheer; toch op mijn woord, of gij 't al wist, ik zou er niet beter door worden. – Welnu, menheer.

OSRICK Gij zijt er niet onkundig aan gebleven van welk eene voortreffelijkheid Laertes is –

HAMLET Ik durf mij zelf dat maar niet zoo bekennen, ik mag om der voortreffelijkheidswille niet met hem in vergelijk komen; edoch, een mensch goed kennen, ware hemzelf kennen.

OSRICK Ik bedoel, menheer, wat zijn wapen betreft; volgens de hem opgelegde vermaardheid is zijne verdienste daarin ongedeeld.

HAMLET Wat 's zijn wapen?

OSRICK Rapier en degen.

HAMLET Dat zijn twee van zijn wapens: maar goed.

OSRICK De koning, menheer, heeft met hem zes Barbariische paarden verwed; waar hij tegenover, naar ik vernam, zes Franse rapieren en ponjaards heeft opgezet, met hun toebehooren, als gordels, hangers en zoo meer. Drie der affuiten, waarlijk, zijn zeer gevallen aan de verbeelding, zeer beantwoordend aan de gevesten, buitengewoon keurige affuiten en van een zeer vrijzinnig ontwerp.

HAMLET Wat noemt gij affuiten?

HORATIO Ik wist wel, dat gij u door kanttekeningen zoudt moeten laten opbouwen, eer gij ten einde waart.

OSRICK De affuiten, menheer, zijn de hangers.

HAMLET De benaming zou meer eigen aan het onderwerp zijn, indien wij een kanon op onze heup konden dragen. Ik mag lijden: het blijven hangers voorloopig. Maar vooruit: zes Barbariische paarden tegen zes Fransche zwaarden, hun toebehooren en drie vrijzinnig ontworpen affuiten; dat 's de Fransche weddingschap tegen de Deensche. En waarom werd dit 'opgezet', gelijk gij het noemt?

OSRICK De koning, menheer, heeft gewed, menheer, dat in een dozijn trekken tusschen u en hem, hij u niet meer dan drie treffers zal voorkomen; hij heeft twaalf gewed tegen negen; en het zou tot een onmiddellijke proefneming kunnen geraken, indien uw hoogheid zich wilde verwaardigen tot het antwoord.

HAMLET Wat, als ik antwoord, neen?

OSRICK Ik meen, mijn heer, het zich blootstellen uwer persoon voor de proefneming.

HAMLET Menheer, ik zal hier op en neêr wandelen in de hal. Indien het zijne majesteit behaagt, het is nu de tijd van den dag voor mij om een luchtje te scheppen, laat de degens gebracht worden; wanneer de edelman geneigd is en de koning bij zijn voornemen blijft, wil ik trachten voor hem te winnen als ik kan; zoo niet, ik zal niet anders winnen dan mijn schande en de voorgegeven treffers.

OSRICK Zal ik uw woorden zoo her-overleveren?

HAMLET Tot dit doeleinde, menheer; na eenige opsmukkingen zoo uw natuur goeddunkt.

OSRICK Ik beveel mij onderdanig bij uw hoogheid aan.

HAMLET De uwe, de uwe.

Osrick af.

Hij doet verstandig zich zelven aan te bevelen; er is geen andre tong die 't voor hem doen zou.

HORATIO Deze kraan beent weg met de eierschaal op zijn kop.

HAMLET Hij maakte al complimenten tegen den tepel vóór hij begon te zuigen. Dus heeft hij, en ik ken er velen van dat slag, waar onze onzuivere tijd zoo verzot op is, enkel het wijsje dat in de mode is, beet gekregen en den buitenkant der omgangsmanieren, een soort van schuimig allergaartje, dat hem draagt door de overdrevenste en door de meest uitgezochte meeningen; en blaas maar eens tot proefneming op hem, de bobbels zijn weg.

Een edelman komt op

EDELMAN Mijn heer, zijne majesteit liet zich bij u aanbevelen door den jongen Osrick, die hem terugmeldde, dat u hem wacht in de hal; hij zendt mij om te weten of het uw behagen is met Laertes te schermen, of dat u het wilt uitstellen nog?

HAMLET Ik ben standvastig in mijn besluiten; zij volgen het welbehagen des konings; indien zijne gereedheid spreekt, de mijne staat klaar, nu of wanneer ook, vooropgesteld dat ik mij zoo abel zal voelen als nu.

EDELMAN De koning en koningin en allen komen naar beneden.

HAMLET En ter goeder ure.

EDELMAN De koningin wenscht dat gij u met Laertes vriendelijk zult onderhouden vóór de kamp begint.

HAMLET Zij geeft me een goeden raad.

Edelman af

HORATIO U zult deze weddenschap verliezen, mijn heer.

HAMLET Dat denk ik niet; sinds hij naar Frankrijk keerde ben ik voortdurend in oefening gebleven; ik zal winnen door de voorgekregen treffers. Je kunt je niet voorstellen hoe ziek hier alles is om mijn hart; maar dat doet er weinig toe.

HORATIO Nee, nee, mijn goede heer.

HAMLET Enkel dwaasheid; 't is maar een soort voorgevoel als misschien een vrouw zou van streek brengen.

HORATIO Als uw gemoed van iets afkeerig mocht zijn, luister er naar. Ik zal hun hierkomen vóór zijn en zeggen dat ge u niet op dreef voelt.

HAMLET Geen haar dat er over denkt. Wij tarten voorgevoelens; daar bestaat een bizondere voorzienigheid voor een musch die valt. Als 't nu is, komt het niet; als 't niet komt, zal het nu zijn; als 't nu niet is, zal 't komen toch, gereed zijn is alles. Dewijl geen mensch iets zijn eigen noemen kan van dat wat hij achterlaat, wat beduidt het 't al vroeg te verlaten. Laat maar.

Koning, Koningin, Laertes, heeren, Osrick en gevolg komen op, met schermdegens, enz.

KONING Kom, Hamlet, kom, aanvaard die hand van mij. Legt de hand van Laertes in die van Hamlet

HAMLET Schenk mij vergifnis, heer, 'k verongelijkte

Ten zeerste u, vergeef 't als edelman.

De aanwezigen weten,

En gij hebt 't vast gehoord, hoe 'k werd gestraft

Met ziekelijke ijlzucht. Wat 'k heb gedaan,

Wat uw natuur, uw eer, voorbeeldigheid,

Aandeed zoo ruw, verklaar ik hier voor gek.

Was 't Hamlet die 't Laertes aandeed? Nooit.

Als Hamlet, van zichzelf weggenomen,

Zich zelf niet zijnd, Laertes onrecht doet,

Doet Hamlet dat toch niet; Hamlet ontkent 't.

Wie doet het dan? Zijn ziekte. Indien 't zoo is,

Is feitelijk Hamlet evenzeer beledigd;

Zijn gek-zijn is den armen Hamlets vijand.

Menheer, in dit gehoor,

Laat mijn ontkenning hier van kwaad bedoelen

Mijn vrijspraak zijn in uw grootmoedig denken,
Dat ik mijn pijl heb over 't huis geschoten
En trof mijn broeder.

LAERTES Ik werd bevredigd,
In datgeen wat hier uitteraard mij 't meeste
Tot wraak aandreef. Maar op het punt van eer,
Blijf ik afstandlijk staan, wensch geen verzoening,
Tot oudre meesters van onkreukbre trouw
Hun stem mij leenen en verlof tot zoen,
Dat 'k rein mijn naam mag dragen. Tot dien tijd,
Aanvaard 'k uw aangeboden liefde als liefde
En wil niet krenken haar.

HAMLET 'k Ontvang het gul;
Wil frank den broederlijken wedstrijd strijden. –
Geef de floretten, – kom.

LAERTES Kom, een voor mij.

HAMLET 'k Zal u floreeren doen; uw kunst Laertes
Zal als 'n vierge ster in nacht afsteken
Bij mijn onhandigheid.

LAERTES Gij spot met mij.

HAMLET Nee, bij dees hand.

KONING Jong Osrick, geef de wapens. –
Gij kent de weddingschap, neef Hamlet?

HAMLET Ja;
Uw hoogheid wedde op de zwakste zijde.

KONING Ik vrees het niet; ik zag u allebei;
Sinds won hij aan, wij geven daartoe voor.

LAERTES Die is te zwaar; laat mij een andre zien.

HAMLET Die lijkt me goed. Zijn ze alle even lang?

Zij nemen den vechtstand

OSRICK Ja, edel heer.

KONING Zet mij de stoopen wijn hier op de tafel. –

Als Hamlet de eerste of tweede treffer maakt,

Of richtig antwoordt op den derden uitval,

Laat alle monden vuren van de tinnen:

De koning drinkt dan op de kans van Hamlet;

En in den beker zal hij 'n parel werpen,

Kostlijker dan vier vorsten naeenvolgens

In de erfkroon droegen. Reik mij nu de bekers;

Laat de trompetten tot de pauken spreken,

Die 't melden aan de kanoniers daarbuiten,

't Kanon 't den hemel, de hemel het aan de aard:

'Nu drinkt de koning op Hamlet!'– Kom, begin, –

Scheidsrechters, ziet goed toe.

HAMLET Kom aan, menheer.

LAERTES Kom, heer.

Zij schermen

HAMLET Eén

LAERTES Neen

HAMLET Scheidsrecht.

OSRICK Een treffer, 'n tastbre treffer.

LAERTES Wel; – nog eens.

KONING Halt; reik mij 'n dronk. Hamlet, die parel is de uwe;

Dit 's op uw welzijn. – Geef den beker hem.

Trompetten schallen, 't kanon schiet achter het tooneel

HAMLET Eerst nog dien trek. Zet mij hem dáár maar even.

Kom. –

Zij schermen

Weêr een raakstoot; is het zoo of niet?

LAERTES Geraakt, geraakt, 'k beken het.

KONING Onze zoon wint.

KONINGIN Hij glimt, hij 's buiten adem. –

Hier, Hamlet, neem mijn zakdoek, wisch uw zweet;

De koningin plengt op uw winnen, Hamlet.

HAMLET Dank, beste moeder!

KONING Geertruide, drink niet.

KONINGIN Ik wil het, heer; vergeef me, bid ik u.

KONING ter zijde 't Is de vergiftigde; het is te laat.

HAMLET Ik durf niet drinken nog, mevrouw; zoo daadlijk.

KONINGIN Laat mij u 't voorhoofd drogen.

LAERTES Mijn heer, nu is 't zijn beurt.

KONING Ik denk het niet.

LAERTES *ter zijde* 't Gaat tegen mijn geweten bijna in.

HAMLET Kom op, ten derde maal. Ge stoeit maar wat;

Ik bid u, val eens op uw heftigst uit,

Ik vrees, gij beuzelt wat met mij, Laertes.

LAERTES Meent gij dat, kom op.

Zij schermen

OSRICK Niets, weêrzijs niets.

LAERTES Zit die?

Laertes wondt Hamlet, dan in de verwarring verwisselen ze de degens en wondt Hamlet

Laertes.

KONING Scheidt hen, zij zijn ontzind.

De Koningin valt

HAMLET Geenszins, een nieuwe.

OSRICK Ho! zie de koningin.

HORATIO Bloed wederzijs. – Hoe is 't met u, mijn heer?

OSRICK Hoe is 't, Laertes?

LAERTES Als 'n houtsnip in mijn eigen valstrik, Osrick.

Rechtvaardig word 'k gedood door eigen list.

HAMLET Wat deert de koningin?

KONING Zwijmt van 't bloed zien.

KONINGIN Neen, neen, de drank, de drank! – O, lieve Hamlet.

De drank, de drank! Ik ben vergiftigd.

HAMLET O, schurkerij! – Ho, laat de deuren grendlen.

Verraad! Speur 't op!

Laertes valt

LAERTES Hier schuilt het, Hamlet. Hamlet, gij moet sterven,

Geen medicijn ter wereld kan u helpen;

Er is in u geen half uur leven meer;

't Verraadlijk werktuig houdt gij in uw hand,

Niet afgestompt, vergiftigd. 't Vuil bedrijf

Heeft zich gekeerd op mij. Kijk, hier lig ik

Om nooit meer op te staan; vergif – uw moeder, –

Ik kan niet meer. De koning, de koning heeft schuld.

HAMLET De punt vergiftigd ook!

Dan doe uw werk, venijn!

Hij steekt den Koning

ALLEN Verraad, verraad!

KONING O, vrienden, help! 'k Ben enkel maar gewond.

HAMLET Hier, schenner, moordenaar, verdoemde Deen,

Drink op dien drank. – Is er uw parel in?

Volg mijn moeder.

Koning sterft

LAERTES Hij kreeg verdiend zijn loon,

Het is een giftedrank door hem zelf gemengd. –

Vergeven wij elkander, eedle Hamlet;
Mijn dood en die mijns vaders kome niet
Op u; niet die van u op mij! *sterft*

HAMLET De hemel spreke u vrij! ik volg u na. –
'k Ga dood, Horatio. – Koningin, adieu! –
Gij die verbleekt en beeft bij dit gebeuren,
Gehoor en zwijgers hier bij dit bedrijf,
Hadde ik slechts tijd, – die gramme schout, de dood,
Maakt korte wetten, – O, 'k kon u zeggen, –
Laat maar zoo zijn. – 'k Ga dood, Horatio,
Jij leeft; verklaar mij en mijn zuivre zaak
Aan de onbevredigden.

HORATIO Geloof dat nooit.
Ik ben een oud Romein meer dan een Deen;
Hier bleef wat vocht nog in.

HAMLET Als je een man zijt,
Geef mij die kelk; laat gaan, bij God, geef hier. –
Horatio, ach, wat een gewonde naam,
Wat ongekende dingen laat ik achter!
Zoo je mij ooit hebt in je hart gedragen,
Onttrek je aan het gelukkig-zijn een wijl,
Verduur in lijdzaamheid dees wrange wereld,
Vertel mijn leven.

Marsch en schoten ver achter het tooneel

HAMLET Wat krijgsumoer is dit?

OSRICK 't Is jonge Fortinbras, die als verwinnaar
Uit Polen komt, met oorlogs-groet verwelkomt
't Engelsch gezantschap.

HAMLET O, ik sterf, Horatio;

Het machtige vergif verheert mijn geest;
Ik zal het Engelsch nieuws niet meer vernemen,
Maar ik voorzeg u dat de keus zal vallen
Op Fortinbras. Mijn stervende stem geef 'k hem;
Vertel hem dit, verklaar hem een en ander,
De gansche omstandigheid. – De rest is stilte.

Hamlet sterft

HORATIO Nu breekt een edel hart. – Goê-nacht, mijn prins.

En englenvluchten zingen u ter ruste: –

Wat komt die trom hier doen?

Marsch achter het tooneelFortinbras komt op met de Engelsche gezanten

EEN EDELMAN Waar is dat schouwspel?

HORATIO Wat kwaamt gij hier zien?

Is 't iets van wee of schrik, zoo staak uw zoeken.

EEN EDELMAN Die slachting schreeuwt: 'sla neêr.' – O trotsche dood,

Wat feest is gaande in uw eeuwige kluis,

Dat gij zoovele prinsen in één slag

Zoo bloedig hebt geveld?

EERSTE GEZANT 't Gezicht is aaklig,

Wij koomen hier te laat met ons verslag;

De ooren die gehoor ons geven moesten,

Verstaan niet meer dat zijn bevel volbracht,

Dat Rosencrantz en Guildenstern zijn dood;

Wie zal nu dank ons weten?

HORATIO Niet die mond,

Al waar hij abel nog tot u te spreken,

Hij nimmer gaf den order tot hun dood.

Doch gij, zoo plots hier bij dit bloedig vraagstuk,

Gij uit den Poolschen krijg, en gij uit England,

Beveelt dat men dees dooden naar hun rang
Ten praalbed legge, hoog, dat ieder 't zie.
En laat mij spreken tot de onkundige wereld,
Hoe al dit is geschied: zoo zult gij hooren
Van slachting, bloed en onnatuurlijk doen,
Van blind gevonniss en toevallig richten,
Van moordaanslag in list en door geweld.
Hoe bij dit einde, ongeslaagde plannen,
Hem die ze smeedde, troffen. Al dit kan ik
Waarlijk verklaren.

EEN EDELMAN Laat ons het haastig hooren;
Ontbied den ganschen hoogen adel dan.
Wat mij betreft, mijn kans omhels ik rouwend;
'k Heb eenge rechten heugend in dit rijk,
Nu mij mijn voordeel roept, laat ik die gelden.

HORATIO Ook daarvan heb ik reden te gewagen;
En door zijn mond, wiens stem zal meerdren trekken;
Doch dat dit alles dadelijk geschiede,
Terwijl het volk beroerd is, rugspraak, dwaling,
De geesten nog niet wart.

EEN EDELMAN Laat vier kapteins
Hamlet ter statie, als een krijgsman, dragen,
Want hij zou zeker, waar' hij opgestegen,
Zeer koninklijk geweest zijn. Laat muziek
En oorlogsceremoniën luid op spreken,
Daar, waar hij langs voorbij gaat.
Neemt op de lijken. – Zulk een schouwspel is
Een slagveld passend, hier geeft 't ergernis.
Ga, en beveel te schieten.

Af, dragend de lijken, waarna een salvo wordt afgeschoten

BRIEF AAN VERKADE
OVER 'HET VERTALEN'

Eduard Verkade

En zijn strijd voor een nieuw toneel

Door:

Dr. E. F. Verkade-Cartier van Dissel

Druk: De Walburg Pers Zutphen 1978

Voor alle kwesties inzake het kopiëren van een of meer pagina's uit deze uitgave:
Stichting Reprorecht, Herengracht 257, Amsterdam.

Bijlage 2

(blz 562, 563 en 564)

Waarde Verkade

Zaterdag a.s. is er in het Concertgebouw een voordracht-avond ten behoeve van ons "Ondersteunings-fonds," waar ik voor over kom. Ik zal dan de laatste bedrijven der vertaling meenemen. Indien ge soms voornemens zijt, te komen hooren, wil het mij even melden, in elk geval, neem ik het mee en vraag dan aan Mijnssen-vriend het even te bezorgen.

Ik ben zeer erkentelijk voor Uw goede meening en beveel mij ook voor het volgend gedeelte aan. Een paar Uwer vertalingen zijn mij aanwijzingen geweest dat verbetering noodig is. Ik ga er nu wat over praten, zoo krijgt ge meteen iets te weten van het hoe en waarom, waarnaar ik heb getracht te vertalen.

Iste Bedrijf Ite Tooneel.

I

Ge weet 't is elk gemeen al wat er leeft verscheidt

Door 't aardsche gaande naar de eeuwigheid.

Ik had eerst:

Ge weet 't is elk gemeen, wat leeft moet sterven

Door 't aardsche gaand' de eeuwigheid beërven.

Ik vond dat rijmen toen niet gelukkig en verstoutte mij niet te rijmen. Nu echter denk ik, dat dit door de spontane koningin gesprokene wel eens napraterij kon zijn van een geeikt gezegde. Zoals in 't familiare, woorden van domine's worden onthouden en te pas gebracht, - er wordt meermalen blijkbaar geciteerd in de Hamlet - alsdan zou zeker het rijm moeten gehandhaafd worden. En zoo gezien, dunkte me mijn "beërven" gelukkiger dan Uw "al wat er leeft verscheidt". En als gevolg er van zou ook het rijmen weer van Hamlet dan een fijnheid te meer zijn, het is al een hoofsche terugvallen in den toon, een tikje luimig of ironisch zelfs, na zijn dieper-gaand en gevoelig beschouwen, over den "schijn" en "niet-schijn" der droefheid. Ik wil daar nog eens over denken. Die rijmpjes zijn verbaazend lastig.

II

O dat dit tèn, tèn vaste vleesch versmolt

Vervloede, vervluchtigde in dauw

Dat doet het niet. Mijne vertaling:

Verdooide of zich oploste in een dauw is daarom beter omdat het de innerlijke heftigheid van het tèt, tèt beter voortzet, het is als een die al sprekend zich op den borst slaat. Hamlet, hij moge het uiterlijk niet zoo erg toonen is toch wel een, die zogenaamd "altijd overdrijft".

III

Het is een ongewiede hof

Waar 't welig tiert, slechts 't geile onkruid

Woekert daarin voort.

't Gebrek hiervan is vooral wéér dat het te weinig toon heeft. Vergelijk ook de realiteit van het Engelsch. Mijn "doorschoot" in 't zaad echter is een pleonasme. Men zegt "een plant schiet door", of een plant schiet in 't zaad. Daarom zal ik verbeteren:

En schoot in 't zaad...

IV

Breek maar mijn hart, want weer zwijgen moet mijn mond.

Ik begrijp wel dat gij niet veel zin hebt in mijn..."ik moet mijn mond weer houden." Na alle beproefsels, vond ik echter dit nog het beste. Het Uwe is wat mooierig, en dat in een alleenspraak, bedenk eens.

V

Mijn beste vriend; laat ons elkaar zoo noemen.

Mijne vertaling "laat ons die titel ruilen" is bedoeld als een studentikooze vermoffeling van hartelijkheid. In het volgende soms schertsende spreken is ook die toon. Naderhand spreekt Hamlet wel tot Horatio in de groote toon der vriendschap, dan is hij alleen met hem, nu in gezelschap van Marcellus en Bernardo. Uw vertaling doet hier wat denken aan een brave jongen.

VI

Zuinigheid, zuinigheid, 't uitvaartsmaal

Gaf koude schotels voor de bruilofts-disch.

Hier was mij een vingerwijzing mijne regels dus te veranderen:

Zuinig-, Zuinigheid, vriend; d'uitvaarts-pasteien

Koud konden dienen voor de bruilofts-tafels.

Ik verkies de plastic van die regels, je ziet er de geduchte disch bij met zijn reusachtige taarten, koeken en weet ik veel. "Wat een stilleven", zei mij eens prof. Allebé a propos juist van die regels. Maar bovendien in de Uwen is bijna niets meer over van de luimige, ironische toon.

IV de Tooneel.

VII

Wel zeker is 't

Maar naar mijn smaak – schoon 'k hier geboren ben

En er bij groot gebracht, - is het een zede...

Dat lijkt me wel een goede verbetering voor mijn:

En er mee opgegroeid.

VIII

...Dat een

Kon glimlachen én schurk zijn.

Ik zal mijn regel niet verdedigen, ze is ook zeker niet zeer fraai: als een verbetering komt mij nu voor:

Dat een maar glimlacht, glimlacht en 'n schurk is.

IX

De tijd is uit zijn voeg, oh vloekbaar leed

Die tot herstel mij 't licht aanschouwen deed.

Goethe (Wilhelm Meister) ziet hierin de sleutel voor de Hamletfiguur. De moeilijkheid is hier weer dat soort rijmen. Wat bij Sh. zoo dikwijls als een teeken is dat de claus uit is.

't Gezegde blijft echter essentieel. Naderhand, in de moederscène komt nogmaals, maar dan in zijn volle aanvaarding, datzelfde ik gevoel in woorden, in mijn vertaling:

Dat ik moet zijn hun geesel en hun richter.

De gewraakte regels waarvoor gij de Uwe stelt:

Vervloekte wetten

Die mij geboren maakte om dit recht te zetten.

heb ik tegen Titia alsdus verdedigt: in proza overgezet zegt hij: "die vervloekte natuurwetten die mij geboren maakten tot recht zetten van dit (in orde brengen).

Ik heb een beetje zwak voor dit geboren maakten; duidelijker ware geweest: er maar een zesvoet van te hebben gemaakt en te hebben vertaald:

Dat ik ooit werd geboren om dit recht te zetten. (That ever I was born to set it right). In geen geval kan ik hier goed vinden: Goethe's "wee mij voor: o' cursed spite en ook niet Uw "oh vloekbaar leed". Er is wrevel, ergernis. Maar geen beklag. " 't Is verdomd lam dat ik daarvoor in de wereld moest komen", zou je willen zeggen haast. Ik zal er nog eens over denken. Ik heb met dat martelend rijmpje mijn kop al zoo gebroken.

X Tooneelspelers

Hebben zij nog aftrek? Toeloop?

Dat is mij vrijwel hetzelfde.

XI

Bestaan of niet bestaan...

Versmaadde liefdespijn, omslachtigheid van 't recht

Des ambtenaars-machtsvertoon.

Neen, heusch niet, dat hoort onfrisch aan.

Mijne vertaling is hoewel niet letterlijk, beter.

't Gemartel van de liefde, al wet-verzuim

Ambtelijke onbenulligheid.

Dat "ambtelijke onbenulligheid" is zelfs plus Hamlet que Hamlet, zou wel ooit een goed ambtenaar insolent optreden? Zou benul van zijn zaak hebben insolence vanzelfve niet overbodig doen zijn? Beter is te vertalen: ambtelijke onbeschaamdheid dat gaat heel goed. "Al wet-verzuim" is echter ook maar zoo-zoo.

Liefde's gemartel, het geschen der wet (het uitstel der wet) (wetsverkrachting zegt meen ik Burgersdijk)

Ambtelijke onbeschaamdheid, en de voetschop die

De stille diener van den bluffer krijgt.

Ik zal er nog eens over denken.

XII

Geënt, ge hebt gelijk, is juister dan ingeënt "of wij zullen er naar blijven smaken" bedoelt is onze vruchten, kinderen? zullen er naar blijven smaken; Uw vertaling, of d'oude bijmaak blijft, is ook wel aardig toch.

Zie zoo, waarde vriend, dit is zeker een briefje wat langer dan de briefjes van Hamlet. Ik eindig dus met de betuiging mijner dankbaarheid en beveel mij ten zeerste aan. Doe onze vriendelijke groeten aan de vrouw. Hoe gaat het haar? Weer gansch in orde en gelukkig met de tweede zoon?

Jac. Van Looy.

Soest, 6 maart, 1907.

Hamlet, vertaling uit 1907 Jac van Looy.

De uitgave van deze tekst is mede geïnitieerd en gecorrigeerd door Maureen Teeuwen,
digitaal ingevoerd door Alfons Dekker en financieel mogelijk gemaakt door 't Barre Land.

William Shakespeare was een Engels toneel-schrijver en dichter die leefde tussen 1560–1620. Over de werkelijke identiteit wordt nog steeds getwist. Shakespeare schreef 38 toneelstukken. Daarnaast schreef hij 154 sonnetten en een aantal langere gedichten.

Toneelwerk

Tragedies

Titus Andronicus – 1593/1594

Romeo en Julia – 1595/1596

Julius Caesar – 1599

Hamlet – 1600/1601

Othello – 1604

King Lear – 1605

Macbeth – 1606

Antony en Cleopatra – 1606/1607

Timon van Athens – 1607/1608

Coriolanus – 1607/1608

Komedies

De klucht der vergissingen – 1592-1594

Het temmen van de feeks – 1593/1594

De twee edellieden van Verona – 1594

Veel gewin, geen gemin – 1594/1595

Een midzomernachtsdroom – 1595/1596

De koopman van Venetië – 1596/1597

De vrolijke vrouwtjes van Windsor – 1597 – revisie ca. 1600/1601

Veel leven om niets – 1598/1599

(Vervolg komedies)

Zoals u wilt – 1599

Driekoningenavond – 1601/1602

Eind goed, al goed – 1602/1603

Maat voor maat – 1604

Historische stukken

Eerste deel van Koning Henry VI – 1589/1590 – revisie 1594/1595

Tweede deel van Koning Henry VI – 1590/1591

Derde deel van Koning Henry VI – 1590/1591

Richard III – 1592/1593

Edward III – 1592-1595 – auteurschap onzeker

King John – 1594-1596

Richard II – 1595

Eerste deel Henry IV – 1596/1597

Tweede deel Henry IV – 1598

Henry V – 1599

Troilus en Cressida – 1601/1602

Henry VIII – 1612/1613 – i.s.m. John Fletcher

Romantische stukken

Pericles – 1607/1608

Cymbeline – 1609/1610

Een winteravondsprookje – 1610/1611

De storm – 1611

